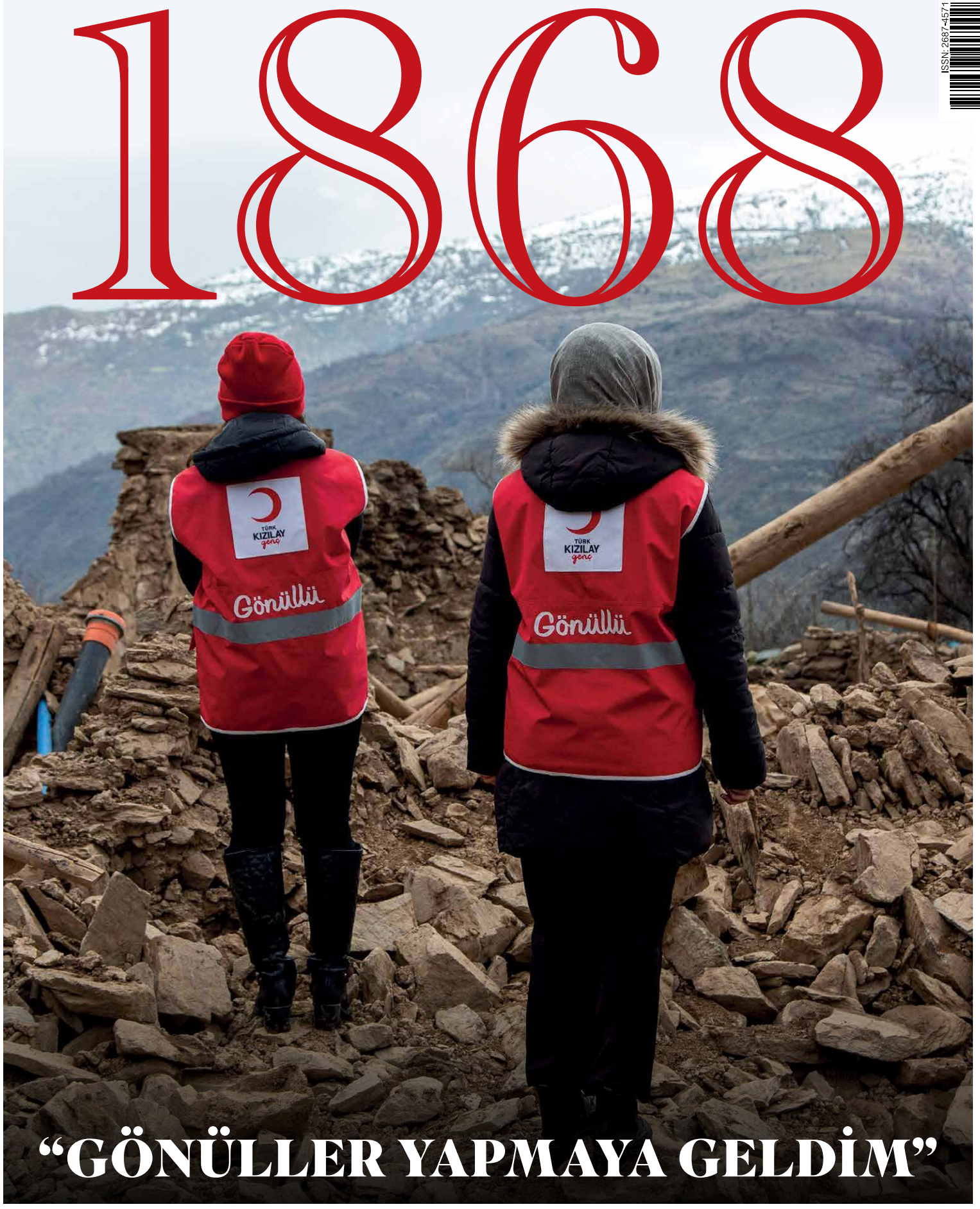
İNSAN • TOPLUM • KÜLTÜR

DERGİ 1868 • HAZİRAN 2021 • SAYI 19 • FİYATI 15 TL

1868

ISSN: 2687-4571

"GÖNÜLLER YAPMAYA GELDİM"

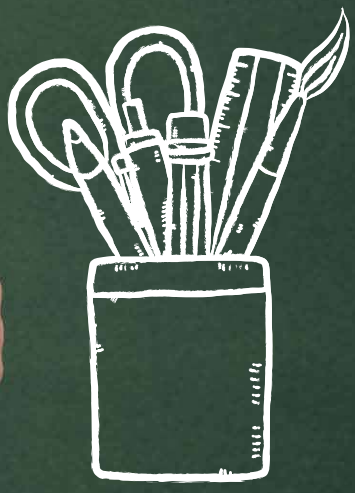
EĞİTİME DESTEK TAŞIYORUZ...

MNG kargo

Türkiye'nin her yerindeki okullara yapacağınız yardım gönderilerine MNG Kargo'dan özel fiyatlar.*

Özel indirimli fiyatlar için şubelerimize bekleriz.

www.mngkargo.com.tr

mngkargo mngkargo mngkargo mng.kargo mng-kargo

نومرو ـ ١ ١٢ محرم ١٣٤٠ه ١٥ ايلول ١٣٣٧/١٩٢١ بشنجی سنه

عثمانلی هلال احمر جمعیتی

BULLETIN MENSUEL

DU

CROISSANT-ROUGE OTTOMAN

CONSTANTINOPLE

15 Septembre 1921

İdealist bir grup hekim tarafından 1868 yılında kurulan Hilâl-i Ahmer, bugün 153 yıllık bir merhamet çınarı olarak çalışmalarını sürdürüyor. İyilik çınarı Türk Kızılay'ın 1868 yılından günümüze gelen şiarı: "Vatana muhabbet, yaralılara muavenet!"

İlk sayısı 15 Eylül 1921'de yayınlanan *Osmanlı Hilâl-i Ahmer Mecmuası*'nın izinde iyiliğin rotasını *1868*'de çizmeye devam ediyoruz.

Dr. Kerem Kınık
Kızılay
Genel
Başkanı

Gönüller Yapmak

Türk Kızılay, 1868 yılından bu yana, yani tam 153 yıldır gönüllülük temelinde çalışıyor. Uzun bir süredir de kurum olarak amaçlarımızdan biri gönüllü çalışmaları artırabilmek ve gönüllü yönetimini daha işlevsel kılabilmek. Ülkemizde zaten gönüllülüğü seven bir kültür var. "Gönül" kelimesinin sadece Türkçede olduğunu ve yabancı dillerde karşılığının bulunmadığını da hatırlatmalıyım.

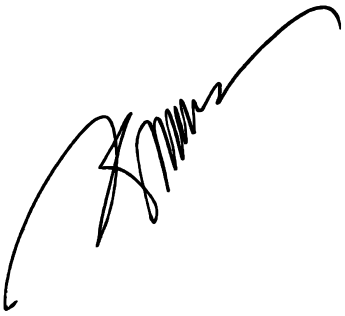
Gönüllülük benim nezdimde sadece Allah'ın rızasını bekleyerek, bilgisini, zamanını, maddi imkânlarını, bir becerisini vs. kullanarak bir kardeşinin yardımına koşmak anlamına geliyor. Buradaki temel mesele yapılan bu yardım karşılığında hiçbir menfaat beklememekte yatıyor. Kızılay olarak da bizim felsefemiz bunun üzerine şekilleniyor.

Fikrini, emeğini, zamanını, becerisini bize ayırabilecek olan herkesin Kızılay'da yapacak bir işi var demektir. Gönüllülerimizin kimisi afete karşı hazırlık ve afete müdahale, kimisi toplum sağlığının korunması, kimisi sosyal yardım, yaşlılara evde bakım, kimisi ise kan bağışçısı kazanımı konularında bize destek olabilir.

Kızılaycı olduğunuzda hayata pozitif bakmayı öğreniyorsunuz. Burada ne eksik sorusu yerine elimdeki malzemelerden ne çıkarabilirim demeye başlıyorsunuz. Bizim mottomuz son insan ıstırabını dindirene kadar faaliyetlerimize devam etmek!

2030 Stratejisi bağlamında Kızılay için en önemli değer, çalışmalara gönüllü katılımının en üst seviyeye çıkartılmasıdır.

Unutmayın: Daha fazla insana yardım etmenin yolu daha fazla "elin" bir araya gelmesi...

Türkiye Kızılay Derneği Adına Sahibi
Dr. Kerem Kınık / Genel Başkan
Yayına Hazırlayan / **Kızılay Kültür ve Sanat AŞ**
Genel Yayın Yönetmeni / **Hasan Mert Kaya**
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / **Halil İbrahim İzgi**
Yazı İşleri Şefi / **Halil Solak**
Yayın Koordinatörü / **Halil İbrahim Uçar**
Editör / **Fatih Tuncer**
Son Okuma / **Betül Ok Şehitoğlu**
Yapım / **Brandcom Group**
Konsept Tasarım / **Harun Tan**
Fotoğraf Editörü / **Muhammet Erkam Bülbül**
Grafik Tasarım / **Sibel Gündoğdu Kılıç**
Baskı / **Elma Basım**
Dağıtım Sponsoru / **MNG Kargo**

AYLIK DERGİ
HAZİRAN 2021
SAYI 19
FİYATI 15 TL

Yönetim Adresi:
Sütlüce Mah. İmrahor Cad. No: 28 Beyoğlu/İstanbul
Tel: 0212 263 18 68
E-posta: info@dergi1868.com - reklam1868@brandcom.com.tr

1868

14

"DOST'UN EVİ GÖNÜLLERDİR GÖNÜLLER YAPMAYA GELDİM"
Yusuf Adıgüzel

20

DÜNDEN BUGÜNE DÜNYADA GÖNÜLLÜLÜK NASIL BAŞLADI? NASIL GİDİYOR?

26

BM GÖNÜLLÜLERİ TÜRKİYE ÜLKE KOORDİNATÖRÜ NİL MEMİŞOĞLU "BİR İNSANI GÜLÜMSETEBİLDİYSENIZ SİZ DE ARTIK GÖNÜLLÜSÜNÜZ"

30

ÇEVRİMİÇİ BİR DÜNYADA DİJİTAL GÖNÜLLÜLÜK
Nurdal Durmuş

38

GÖNÜLLÜLÜK: SOSYAL ETKİLEŞİMİN ANAHTARI
Murat Şentürk

42

GÖNÜLLÜLERİN ANI ÇADIRI NÖBETİ
Gökhan Şimşek

48

BİR GÖNÜLLÜ TECRÜBESİ YOLUN GÖTÜRDÜĞÜ YER
Gülfem Kıroğlu

66

BİR GÖNÜLLÜ AŞICININ SERÜVENİ
Mustafa Topkara

54

BİR GÖNÜLLÜ, BİR UMUT

74

İYİLİKTEN DOĞAN İYİLİK
Erdem Çöplen

82

BİR YARDIMLAŞMA VESİLESİ OLARAK SİNEMA
V. Taha Kurutlu

90

TURİZM GÖNÜLLÜLERİNİN ELLERİNDE YENİDEN "DİRİLEN" ŞEHİR: YALOVA
Melih Uslu

Etkinlik Ajandası

Ekranda Ne Yapsak?

Vaka sayılarındaki artması sebebiyle uygulanan 21 günlük tam kapanma dönemi 17 Mayıs'ta sona erdi. Evet, tüm ülke epeyce sıkıldık. Ancak baharım kendini tüm güzelliğiyle hissettirdiği dönemde evde kalmamız işe yaradı ve Kovid 19 tablosu epeyce değişti. Öyleyse aşılarımız tamamlana kadar biz online etkinliklere devam edelim.

İMPARATORLUKTAN PORTRELER

19. yüzyıl Avrupa'sında ortaya çıkan romantizme paralel gelişen Oryantalizm akımının en güzel örneklerişüphesiz İstanbul'u konu alan tablolardır. Osmanlı hayat tarzından etkilenen ve "Boğaziçi ressamları" olarak anılan Avrupalı ressamlar, yaklaşık iki asır boyunca tuvallerine Osmanlı İmparatorluğu'nu taşıdılar. İmparatorluktan Portreler sergisi, bu çalışmalardan yapılan göz alıcı bir seçki. Suna ve İnan Kıraç Sevgi ve Erdoğan Gönül koleksiyonlarından seçilmiş altmışa yakın eseri görme imkanı sunuyor. Serginin temasına uygun olarak portreler tercih edilmiş. Pera Müzesi tarafından organize edilen sergi, Ağustos ayına kadar online erişime açık olacak.

BU SON ŞANSIMIZ MI?

SALT'ın her yıl iklim değişikliğinin insana ve dünyaya etkilerine dikkati çekme amaçlı düzenlediği "Bu son şansımız mı?" programının içeriği duyuruldu. Program aracılığıyla her yıl iklim kriziyle ilgili süregelen sorunlar ve çözüme yönelik çabalar, haberlerin yanı sıra belgesel yapımlarla geniş kitlelere ulaşıyor. Bu yıl ki program Fatma Çolakoğlu imzasını taşıyor. Temmuz'a kadar devam edecek olan programın 2021 seçkisinde Güney Afrika, Norveç, Fransa, Kanada, Bolivya ve Balkanlardan on belgesel film bir araya getirilmiş. Orijinal dilinde Türkçe ve İngilizce altyazılı gösterilecek olan filmler,saltonline.org'dabir hafta boyunca yayında kalacak.Şimdiden iyi seyirler diyoruz.

II. ULUSLARARASI MİTOLOJİ SEMPOZYUMU VE SERGİSİ

Geçen yıl yapılması planlanan ancak covid-19 pandemisi sebebiyle ertelenen II. Uluslararası Mitoloji Sempozyumu ve Sergisi, 8-10 Haziran 2021 tarihleri arasında yapılacak. Çevrimiçi ortamda gerçekleştirilecek olan etkinlik, üç gün boyunca mitoloji üzerine birbirinden ilginç konularda, uzmanlar tarafından yapılacak sunumlara yer veriyor. Antik dünyada mitlerin rolü ve işlevi nedir? Çağdaş felsefe mitlere nasıl bakıyor? Ulus-devletlerin oluşumunda mitler nasıl bir işlev gördü? Mitolojilerin modern edebiyata yansımaları nasıldır? Anadolu coğrafyasında üretilen mitolojiler hakkında neler biliyoruz? Üç gün boyunca devam edecek programda bu sorulara cevap aranacak.

İBNÜLEMİN MAHMUD KEMAL İNAL

İbnülemin Mahmud Kemal İnal'ın ardında bıraktığı eşsiz mirası tanıtmak ve elbette bu vesileyle kendisini yad etmek amacıyla İstanbul Üniversitesi kaçırılmayacak bir sergi hazırlamış. İstanbul Üniversitesi'nde bulunan İbnülemin Koleksiyonundan yapılan seçkilerin sunulacağı serginin organizasyonuna Fatih Belediyesi de destek vermiş. Sergide neler mi var? Feyhaman Duran imzalı İbnülemin tablosu, Şeyh Hamdullah'ın ve Yesari Mehmed Esad'ın eserlerinden örnekler, Sultan II. Mahmud'un meşhur portresi ve el yazısından örnekler... Ve daha nice kıymetli eseri yakından görmeniz mümkün. Açılışı 29 Mayıs'ta yapılacak olan sergiyi, Temmuz sonuna kadar Fatih Merkez Kütüphanesi'nde ziyaret edilebilirsiniz.

A STAR ALLIANCE MEMBER

EKSTRA ÖNLEM, EKSTRA HİJYEN

Birlikte çıkacağımız her yolculukta, rahatınız yerinde ve sağlığınız güvende.

TURKISH AIRLINES

Seyahat standartlarımız ve diğer detaylar için turkishairlines.com'u ziyaret edebilirsiniz.
Hijyen standartlarımız, SimpliFlying'in desteklediği APEX Health Safety tarafından Diamond Statüsü ile ödüllendirildi.

ŞAİR NİGÂR HANIM – GÜNLÜK

Edebiyat tarihimizde Batılı tarzda tutulan ilk günlük olma vasfını taşıyan Nigâr Hanım'ın günlüğünü kapsamlı bir şekilde kamuoyuna tanıtan Nazan Bekiroğlu'dur. Oğullarının yaptığı bir seçki 1959 yılında Hayatımın Hikâyesi adıyla kitaplaşsa da, Nigâr Hanım'ın 13 defterden oluşan günlüğü bugüne dek yayımlanmamış. Ta ki Zeynep Berktaş'ın 24 Ocak 1887 ile 14 Nisan 1890 arasında yazılan sekiz defteri kapsayan titiz çalışması raflardaki yerini alana kadar. Şair Nigâr Hanım – Günlük adıyla arz-ı endam eden kitap, Nazan Bekiroğlu'nun kaleme aldığı önsöz ve notlarla bir ilke imza atıyor. Elbette kitabın merkezinde Nigâr Hanım'ın kişisel hikâyesi duruyor, kederleri ve sevinçleriyle. Ancak yazıldığı sürece eşlik eden siyasi, sosyal, kültürel gelişmelere ve dönemin önemli simalarına dair veriler de paylaşıyor.

Zeynep Berktaş (Haz.) / Timaş Yayınları / 480 sayfa

AYASOFYA KONUŞMALARI

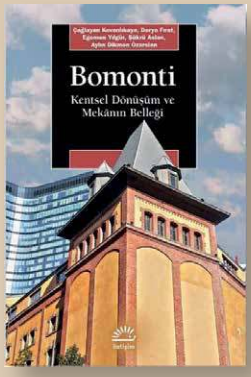
1. Dünya Savaşı'nda ağır hasar alan Osmanlı İmparatorluğu, Mondros Mütarekesi'nden sonra bir var oluş mücadelesi vermiştir. Savaşın ardından enkaza dönüşen halka umut aşılanması, yoksulluğa paralel olarak ortaya çıkan ahlaki çöküşün önüne geçilebilmesi için insanların maneviyatının güçlendirilmesiacilen çözülmesi gereken bir problemlerin başında gelmektedir. Şeyhülislama tevdi edilen bu meselenin çözümü için düşünülen çarelerden biri de din adamları, tarikat büyükleri ve aydınların umuma konuşmalar yapmasıdır. Halkın maneviyatını güçlendirmek amacıyla Ayasofya Camii'nde konuşma yapan isimlerden biri de Ferid Kam'dır. 1919-20 yıllarındayapılan bu sohbetlerde gittikçe yayılan dinsizlik marazı ele alınmış. Materyalizme karşı maneviyat ve hikmetin ön plana çıktığı bu konuşmalar iki kapak arasında toplanarak yayımlandı.

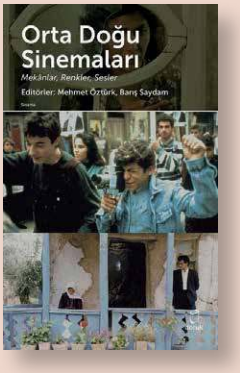
Ömer Ferid Kam & Suat Ak / Büyüyenay Yayınları / 112 sayfa

BOMONTİ: KENTSEL DÖNÜŞÜM VE MEKÂNIN BELLEĞİ

Bomonti semti bugün Şişli ilçesi sınırları içinde yer alan, İstanbul'un en eski sanayi bölgelerinden biridir. Feriköy'ün ücra bir köşesinde ortaya çıkan Bomonti, adını 1891 yılında kurulan Bomonti Bira Fabrikası'ndan almıştır ve bu fabrika zamanla semtin sembolü haline gelmiştir. Bir saha araştırmasına dayanan kitap, Osmanlı'dan günümüze semtin tarihi serüvenini, geçirdiği değişim ve dönüşümleri sosyolojik bir bakış açısıyla masaya yatırıyor. Kitabın farklı uzmanlar tarafından kaleme alınan bölümlerinde Bomonti semti, kuruluşundan sanayileşmeye, göçle değişen demografisinden çarpık kentleşmeye -semt sakinlerinin de görüşlerinden hareketle- derinlikli bir incelemeye tabi tutuluyor. Sadece semtin değil İstanbul'un geçirdiği değişimine de kent sosyolojisi penceresinden bakmaya ne dersiniz?

Kolektif / İletişim Yayınları / 288 sayfa

ORTA DOĞU SİNEMALARI: MEKANLAR - SESLER - RENKLER

Her ülke kendi kültürünü sinemaya yansıtır. Edebiyatından, toplumsal değerlerinden, önemli tarihi olaylardan ve şahsiyetlerinden vb. çıkar yola. Bu anlamda sinema üretildiği toplumun ve dönemin kültürünü yansıtan bir araçtır. Pekisiyasi krizlerin, bunalımların, darbelerin, çatışmaların, savaşların bir türlü bitmediği Ortadoğu ülkelerinin ürettiği sinema bize neler söyler? Kadim Doğu'nun gelenekleri, renkleri ve seslerininne kadarı yansımaktadır beyaz perdeye? Öne çıkan temalar nelerdir? Siyasi bir angajmanı var mıdır? Mısır ve İran sineması şöhretini neye borçlu? Mehmet Öztürk ve Barış Saydam'ın editörlüğünü yaptığı kitap Mısır, İran, Suriye, Irak, Filistin, İsrail, Lübnan, Kürt, Ürdün, Suudi Arabistan, Katar, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman ve Yemen sinemalarına mercek tutuyor.

Mehmet Öztürk & Barış Saydam (Ed.) / Doruk Yayınları / 536 sayfa

TÜRKİYE'NİN
81 İLİNDE
HER İLÇESİNDE
A-101
HARCA
HARCA
BİTMEZ
A-101
HARCA
HARCA
BİTMEZ
DİKKAT Bu plastik torbayı boğulma
karşı bebeklerden ve çocuklardan
SIFIR
ATIK
A-101
HARCA
HARCA
BİTMEZ

WILL SMITH'İN DÖRT KOCA YÜREKLİ FİLMİ

Bu sayıda birbirinden iyi dört Will Smith filmini hazırladık. Her birinde koca gönüllü bir başka adamı canlandıran Will Smith kapitalizmden ırkçılığa kadar ; geçmiş ve gelecek arasında bir fedakarlık ve mücadele hikayesini anlatan filmlerin başrolü. Her bir filmi defalarca izlemiş biri olarak sıralamanın en başında benim için "Ali" filmi vardır. Siz listenin istediğiniz yerinden başlayabilirsiniz. Keyifli seyirler.

UMUDUNU KAYBETME (2007)

Chris gardner iyi bir baba ve fedakar bir eştir. Fakat vahşi kapitalizmin elinde maddi sıkıntılar dolayısıyla yaşadığı sıkıntıları bulunmaktadır. Ve bu sıkıntıları eşi daha fazla dayanamaz ve onu terk eder. Christopher adındaki oğulları da babasının yanında kalır. Karısının terk edişi de yetmezmiş gibi bir de ev sahibi dışarı atar baba –oğulu. Sokaklarda kalıp, tuvaletlerde, düşkünler evinde çalışarak ayakta durmaya çalışır. Oğlunun sevgisi bu mücadeleci baba için her şeydir. Ve sevgiye eklenen bir var olma savaşı hiç şüphesiz, vakti geldiğinde en mükemmel kapıları açacaktır.

Yönetmen: Gabriele Muccino

YEDİ YAŞAM (2008)

İzleyiciyi avucuna alan bir gizem ve şaşırtıcı bir aşk öyküsü sunan Seven Pounds/Yedi Yaşam hayat ve ölüm, pişmanlık ve bağışlama, yabancılar ve dostluk, aşk ve kefaret üzerine kışkırtıcı sorular soruyor ve insanların kaderlerini şaşırtıcı biçimde birbirine bağlayan şeyleri takip ediyor. Her şey yedi isimden oluşan bir listeyle başlıyor: Ben Thomas, Holly Apelgren, Connie Tepos, George Ristuccia, Nicholas Adams, Ezra Turner ve Emily Posa. Tek ortak noktaları, her birinin bir dönüm noktasına ulaşmış ve umutsuz derecede – maddi, manevi ya da tıbbi— yardıma muhtaç olmalarıdır.

Yönetmen: Gabriele Muccino

BEN EFSANEYİM (2007)

Robert Neville çok başarılı bir bilim adamıdır, ama o bile tedavi edilemeyen, insan yapımı o korkunç virüsü kontrol altına alamamıştır. Her nasılsa virüse bağışıklık gösteren Neville, New York şehrinden, hatta belki dünyadan arta kalan yerde, hayatta kalmış tek insandır. Neville üç yıl boyunca inancını yitirmeden her gün telsiz mesajı göndererek, umutsuz bir şekilde, hayatta kalmış başka insanlar bulmaya çalışır. Ama yalnız değildir.

Yönetmen: Francis Lawrence

ALİ (2001)

Amerikalı boksör Muhammed Ali'nin hayatını anlattığı 2001 yılı ABD yapımı dram filmi. Muhammed Ali'yi Will Smith'in oynadığı filmin yönetmenliğini Michael Mann yapıyor. Askerlik zamanı geldiğinde Vietnam Savaşı'na gitmeyip "Benim onlarla bir sorunum yok" diyen ve bu yüzden Şampiyonluk unvanına el konulan ve bokstan uzaklaştırılan Ali'nin yaşamından kesitleri anlatılıyor. Film birçok dalda ödül kazanmış olup, MTV Film Ödülleri'nde Will Smith "En İyi Erkek Oyuncu" olarak ödül kazanmıştır. Will Smith'in kariyerinde en özel film Ali olabilir.

Yönetmen: Michael Mann

GÖNÜLDEN GÖNÜLE

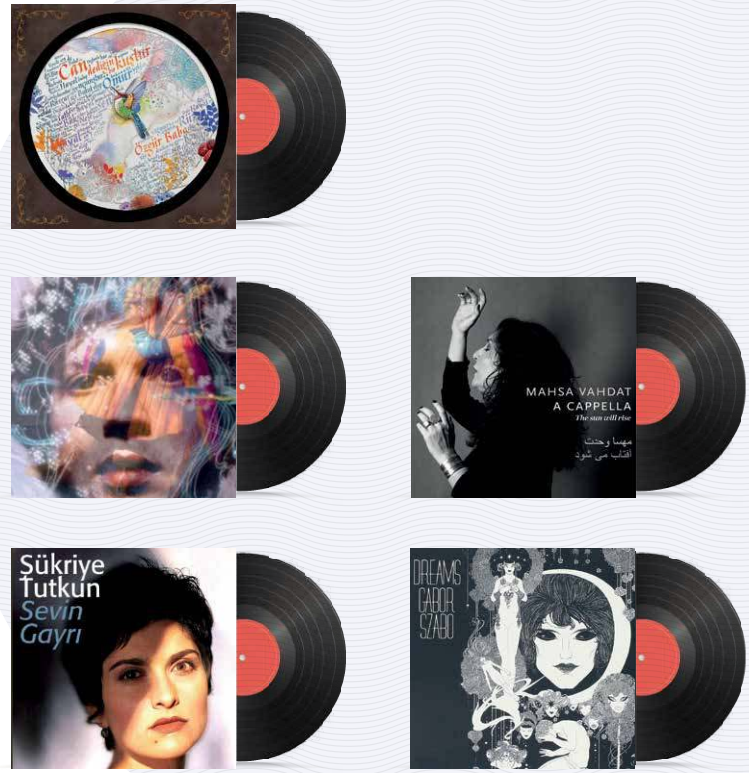
Gönülden gönüle bir yol vardır görülmez. Peki duyulur mu?
Neşet Ertaş'ın en çok bilinen ve sevilen eserlerinden olan Gönül Dağı'nın herkesin hafızasında yer eden sözleri gönül işinin ne kadar da içten olduğunun müzikal olarak en iyi anlatımıdır belki.... Yol gizli, dil gizli ama bu gizi de en iyi müzik anlatıyor. Gönülden gönüle aktarılabilen ama kelimelerle anlatılamayan o hissiyatı başka şarkılarda aradığımız bir liste hazırladık.

@emrekadir

ÇALMA LİSTESİ

Özgür Baba - Can Dediğin Bir Kuştur (06:25)
https://youtu.be/J4_qVJEV48w
Replikas - ÖmürSayacı (03:51)
https://www.youtube.com/watch?v=--Gt18J9-bc
Mahsa Vahdat - The Pain of Love (02:59)
https://www.youtube.com/watch?v=SRj3m6ENmlY
Wolfgang Amadeus Mozart - Requem (08:53)
https://www.youtube.com/watch?v=Zi8vJ_lMxQI
Cendere - Ayarsız (05:47)
https://www.youtube.com/watch?v=blwzBu5L3mU
Beck - Everybody's Gotta Learn Sometime (05:40)
https://youtu.be/uMoXXrDb3VM
Şükriye Tutkun - Ey Güzel Kırım (03:40)
https://www.youtube.com/watch?v=uxZWs3TKSa0
Golnaraghi - Mara Beboos (08:50)
https://www.youtube.com/watch?v=8IO4MAQX5CA
İkaru - Kavim (05:43)
https://www.youtube.com/watch?v=dpMg0hW2Lo0
Gabor Szabo - Dreams (35:21)
https://youtu.be/gr0XWmEbiMQ

Çalma Listesini Dinlemek İçin

TEKNOLOJİ

TEKNOLOJİ VE GÖNÜLLÜLÜK

KADİR EMRE AKCİ

Teknolojiyi insana ve insanlığa sağladığı fayda açısından ele alıyoruz. Teknolojik bir ürünün gücünü değerlendirirken yine insanlık ve iyilik terazilerinde tartıyoruz. Günümüz teknolojileri çok büyük oranda insanın günlük hayatını kolaylaştıran pratik çözümler sunuyor. Bunun bir etkisi olarak medeniyetin iyileşmesini sağlayacak sonuçlar ortaya çıkıyor. Toplumsal, hatta evrensel iyileşme için gerekli olan mega planlar, büyük teknolojilerin seferber edilmesi, hukuksal düzenlemelerin yanı sıra bireysel irade ve katılımı da oyuna dahil etmek gerekiyor. İyilik için gerekli olan bireysel katkıyı "gönüllü katılım" başlığı altında değerlendirebiliriz. Bu katkıyı daha verimli hale getirmek üzere kullanılan sistemlere ise iyiliğe hizmet eden teknolojiler diyebiliriz.

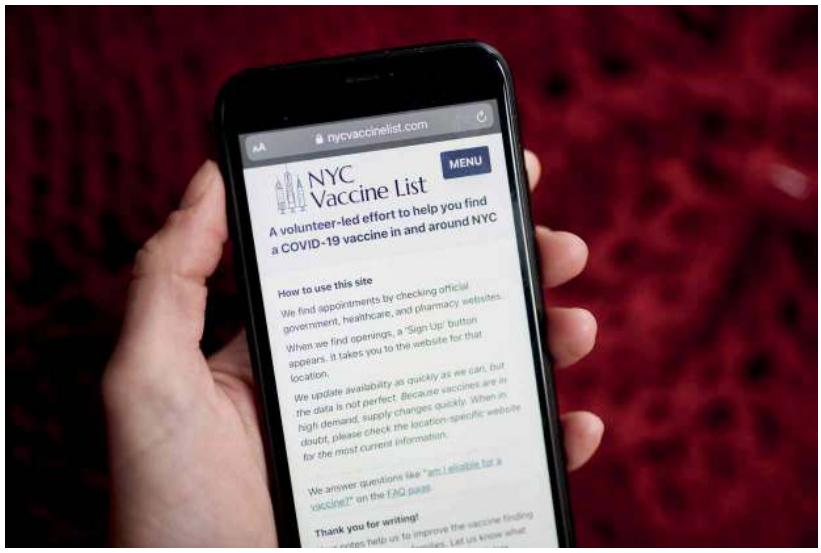
Twitch

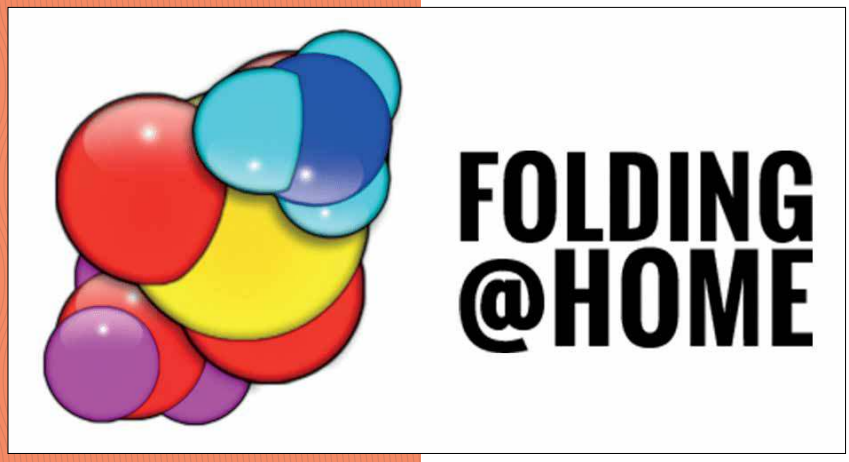
Twitch, elektronik spor ve video oyunu odaklı canlı görüntü akışı platformu. Haziran 2011'de genel ilgi alanı olarak kurulan yayın platformu, öncelikle video oyunlarının canlı akışına odaklanıyor. Her ay 43 milyondan daha fazla izleyiciye hizmet veren platformda ortalama izlenme süresi ise 1,5 saattir.Şubat 2014'te ABD'de internet trafiğinin en büyük dördüncü kaynağı olarak belirlenmiştir. İzleyicilerin ilgi alanlarına göre yayın yapan yayıncıları takip ederek etkileşime girmelerine olanak sunan platformun öne çıkan özelliği ise yayın esnasında bağış yapma olanağı sunması. Bu sayede yayıncılar olağan yayınları için değişebilen miktarlarda "donation" alabildikleri gibi belirli bir amaç uğruna da bağış toplayabiliyorlar. İzleyicilerin gönüllü olarak destekledikleri yayıncılar ise bu bağışları rutin faaliyetlerini daha kaliteli şekilde devam ettirmek üzere kullanıyorlar ya da belirli bir konu özelinde değerlendiriyorlar.

nycvaccinelist.com

Bir grup gönüllü tarafından oluşturulan nycvaccinelist.com New York sakinleri için oluşturulmuş bir sitesi. COVID-19 aşılama sürecinin ilk zamanlarında oluşan kaos ortamını bir nebze olsun düzenlemeyi amaçlayan bu site tamamen gönüllü bir girişim. Özellikle aşı randevusuna dair resmi ve resmi olmayan web siteleri üzerinden kayıt açma, kayıt takibi gibi süreçleri takip eden kullanıcıların işlerini biraz hafifletmeyi hedefleyen gönüllüler yaklaşık 40 farklı web sitesine yayılmış süreçleri basit ve tek bir sayfa üzerinden takip edilebilecek bir düzenlemeye gitmişler. Şehrin yaşlı sakinlerinin doğru siteye erişimi, kayıt oluştururken paylaştıkları kişisel bilgiler ve bu bilgilerin zaman zaman kötü niyetli kişilerin eline geçmesini de engelleyen bu girişim şehre özel bir gönüllü yaklaşım olarak türünün bilinen tek örneği. Bölgelere dağılmış aşı stoklarını ve randevuları tek bir sayfada takip etme olanağı sunun site halen faal durumda.

Folding @ Home

Bu oluşum Stanford'lu bir grup araştırmacı tarafından 2020 yılında kuruldu. Stanford grubu, atıl durumda olan bilgisayarların gücünü koronavirüs üzerine çalışan araştırmacıların hizmetine sunmak üzere ilgilileri gönüllü bir paylaşıma davet ediyor. Folding@home (FAH), Alzheimer, kanser ve başka bir virüs olan SARS gibi hastalıkların nasıl tedavi edileceğini belirlemeye yardımcı olan karmaşık protein katlama sürecini simüle etmek için ağa bağlı bilgisayarların işleme kapasitesini kullanmak istiyor. Virüsün yüzeyindeki proteinin akciğerdeki reseptörlere bağlanırken ihtiyaç duyduğu katlanma şekillerinin olası kombinasyonlarını hesaplamak için güçlü bir CPU katkısına ihtiyaç duyuluyor. FAH, araştırma için gönüllüler boşta olduklarında onların

"Dost'un evi gönüllerdir GÖNÜLLER YAPMAYA GELDİM"

YUSUF ADIGÜZEL

Uzun yıllar STK ve gönüllülük dersleri veren bir akademisyen, çok sayıda dernek kurmuş bir profesyonel ve alanda birçok proje yürüten Sakarya Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Yusuf Adıgüzel 1868 *için yazdı.*

Koca Yunus'un "iki cihan bedbahtı, kim gönül yıkar ise" derken kastettiği gönül, Batı dillerindeki karşılığı bir organ olan kalp ile ifade edemediğimiz, dostun (Çalap'ın) tahtı olan bir makamdır.

İyilik, hayırseverlik, gönüllülük

Gönüllülük literatürüne göre iyilik, hayırseverlik, bağışçılık, sponsorluk ve gönüllülük birbirinden ayrı kavramlardır. Gönüllülüğü, toplumsal sorumluluk anlayışıyla, herhangi bir karşılık beklemeden, ailesi ve yakın çevresindeki kişiler dışındaki insanların yaşam kalitesini artırmak amacıyla, bilgi, zaman, beceri, kaynak ve deneyimlerini tamamen özgür iradesiyle bir STK'nın amaçları doğrultusunda kullanmak olarak tanımlayabiliriz. Hatırımıza geldikçe veya ihtiyaç sahibi olduğunu gördüğümüz kişiler için arada bir yaptığımız küçük bireysel iyilikleri veya hayırseverlik faaliyetlerini gönüllülük kapsamında değerlendirmiyoruz. Üzerinde tam bir uzlaşma olmasa da gönüllük için bir STK ile birlikte çalışma, görevin tanımlanması ve en önemlisi süreklilik gerekiyor.

Volunteer gönüllü müdür?

Gönül, Türkçeden başka dillerde tam karşılığını bulamadığımız bir kelime. Bu yüzden olsa gerek, gönülden türettiğimiz gönüllülük kavramını, İngilizce 'volunteerism'in karşılığı olarak zihnimde kodlamakta zorlanıyorum. Uzun yıllar STK ve gönüllülük dersleri veren bir akademisyen, çok sayıda dernek kurmuş bir profesyonel ve alanda bir çok proje yürüten ve dahil olan bir sivil toplumcu olmama rağmen, gönüllü kavramının volunteer kelimesinin tam karşılığı olarak kullandığımızı düşünmek beni bir nebze rahatsız ediyor. Tahmin edebileceğiniz gibi bu rahatsızlık, ait olduğumuz dil, kültür ve medeniyetin imbiğinden süzülüp gelerek çok derin anlamlar kazanan gönül kelimesinden türettiğimiz gönüllülük kavramının, batılı bir kavram ile tam olarak ifade edilemeyeceğini düşünmemden kaynaklanıyor.

"İyilik yap denize at, balık bilmezse Halik bilir" diyerek kimselere görünmeden yoksulu gözeten, yetimi koruyup kollayan, yolda kalmışa (sığınmacıya, mülteciye) yardım eden, karşılıksız iyilikler yapan bir kişiye gönüllü diyebilir miyiz?

Kalite standartları gereği gönüllü koordinatörünün "yazdığını yap, yaptığını yaz" mottosuyla eline sıkıştırdığı "to do list/checklist"in dışına çık(a)mayan, tanımlanan işleri sayarak yapan, otomatik pilota bağlanmış, gönüllülük çalışmalarını bir basamak olarak kullanmak isteyen, iş tecrübesi kazanmayı amaçlayan, boş zaman(!) değerlendiren, mesai/iş/proje bitse de gitsek diye düşünen bireyler, STK'ların tam aradığı gönüllü tipi olabilir. Peki bu işlerin "gönülden" yapıldığına ne kadar inanırsınız? Ya da profesyonel bir sivil toplumcunun buna inanması gerekiyor mu? Bu soruları sormaktan maksadım, gönüllülük ve sivil toplum konusunda zaten karışık olan kafaları biraz daha karıştırmak.

AB projesi kapsamındaki bir projeye dahil olan volunteer ile, yoksullara yardım ulaştıran bir vakfın faaliyetlerinde 'gönlünde/içinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle' gönülden çalışan, yaptığı işleri kaydetmeyen, mesai kavramını bilmeyen, yaptığı iyilikleri kimselerin görmesi istemeyen gönüllü aynı kişi olabilir mi?

Sırtındaki vakfın/derneğin yeleği ile yardım kolisi verirken selfie çektirip sosyal medyada paylaşan bir gönüllüyü (volunteer) kınayabilir misiniz? Tabii ki hayır. Yaptığını kayıt altına alıyor, kısaca yaptığını yazıyordur!

"İyilik yap denize at, balık bilmezse Halik bilir" diyerek kimselere görünmeden yoksulu gözeten, yetimi koruyup kollayan, yolda kalmışa (sığınmacıya, mülteciye) yardım eden, karşılıksız iyilikler yapan bir kişiye gönüllü diyebilir miyiz?

FOTOĞRAF AA / EMİN SANSAR

Bizde vakıf geleneği, batıdaki sivil toplum anlayışının ortaya çıkmasından neredeyse bin yıl öncesine dayanıyor. T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü logosuna bakarsanız, kuruluş tarihinin 1048 olduğunu görürsünüz. Yani Sultan Alpaslan'ın 1071'de Anadolu'yu fethetmesinden daha eski bir tarih. Bu uzun geçmişe rağmen sivil toplum karnemiz neden sürekli kırık notlarla dolu? Neden AB ilerleme raporlarında her yıl STK konusunda tavsiyeler alıyoruz? İnsan hakları alanında neden batı medyası ve kuruluşları sürekli Türkiye'yi eleştiriyor, hükümete parmak sallıyor?

Bunlar zor sorular olmakla birlikte, cevabı da bir o kadar basit aslında. Sivillik ve gönüllülük batıda ve bizde aynı anlama gelmiyor. Aynı kavramlarla düşünmüyoruz. Dünya ne kadar küreselleşmiş olsa da, Batı Batıdır, Türkiye Türkiye'dir. Batılıların Afrika'ya yardım götürmesi ile Türkiye'nin götürmesi aynı amaca hizmet etmiyor. Brüksel'in, Paris'in, Londra'nın, Tel Aviv'in, Washington'un hesapları her zaman/hatta çoğu zaman Ankara'ya uymaz. Uymasın da zaten. Oradaki ile buradaki insana, kadına, çocuğa, ahlaka, doğaya, çevreye bakış aynı değil. Bunu söylerken elbette halihazırdaki hayata bakışımız ve yaşayışımızın ideal standartlarda olduğunu iddia etmiyorum. Modernleşirken başka medeniyetlerden aldığımız değerleri yerli yerine oturtamamışız. Oturmamış. Kafa karışıklığımız, toplumsal kargaşamız, herkesin ve herşeyin hakkını tam teslim edemeyişimiz, bedenimizin burada, kafamızın orda bir yerlerde olmasından kaynaklanıyor olsa gerek.

İyilik mayamızda var

Doğu ile Batı arasında insana bakışta temel bir farklılık var. Batı insana özünde kötü olduğu, doğal halinde kötücül bir yapısı olduğu ön kabulü ile yaklaşır. Her şeyi materyalist yöntem ile açıklamak ister. Hobbes Kitab-ı Mukaddes'ten ödünç aldığı Leviathan isimli bir yaratıktan esinlenerek adını koyduğu yüce bir güce toplumsal sözleşmeyle iradelerini teslim ederek, birey olarak insanların ve toplumun bencillik ve kötülüklerinden kurtulabileceklerini söyler. Bizim inanışımız ise yaratıcının ona ruhundan üflediği ve ondan bir parça taşıdığını söyler. İnsan özünde kötü değildir.İrade sahibi olarak iyilik de kötülük de yapabilecek tiynete sahiptir. Sorumluluk ve iyilik üzere yaratılmıştır.

FOTOĞRAF AA / İHH

T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü logosuna bakarsanız, kuruluş tarihinin 1048 olduğunu görürsünüz. Yani Sultan Alpaslan'ın 1071'de Anadolu'yu fethetmesinden daha eski bir tarih.

Ancak dünya üzerinde her zaman kötülükler iyiliklerden daha görünür oluyor. Yalan ve olumsuz haberler daha kolay yayılıyor. Biz iyiliği görünür kılma, kötülüğü güzellikle ortadan kaldırmakla mükellefiz. Unutmayalım ki iyilik de kötülük de bulaşıcıdır. Kötülüğün ve kötülerin iyiliği ve iyileri boğmasına izin vermemeliyiz.

Modern toplumda iyilik

Kapitalist ve materyalist bir iklimde, sürekli bencilliğin öğütlendiği bir çağda özümüzdeki diğerkamlığı nasıl koruyacağız? Başkaları için iyilik yapma erdemini nasıl sürekli canlı tutacağız? Bunun için önce iyilerle birlikte olmalıyız. İyi insanlarla ve kurumlarla çalışmamız gerekiyor. Geleneksel toplumda yanımızdaki yöremizdeki ihtiyaç sahiplerini kolayca görebilirken, modernleştikçe körleşmeye başladık. Şehirler kalabalıklaşıp, binalar yükseldikçe konu komşuyu tanıyamaz olduk. Yardıma ve şefkate ihtiyaç duyanlara ulaşmak için artık bireysel çabalarımız yetersiz kalmaya başladı. Tabii ki sosyal devletin bu insanlara sahip çıkmasını bekliyoruz. Ancak devletin de göremediği, bazen ulaşamadığı, elinin uzanamadığı durumlar ortaya çıkıyor. Burada sivil inisiyatifler kurum ve kuruluşlar devreye giriyor. Kimsenin kimseye minnet etmeyeceği bir toplumsal ortam huzur ve barış ortamı için, yardım ve dayanışma ağları insanları kuşatmaya çalışıyor.

Kime nasıl iyilik yapacağız?

Modern kent hayatında, mayamızdaki iyiliğin gereğini yerine getirmek üzere adım atabilmemiz için sivil örgütlenmeler önemli bir aracılık işlevi yerine getiriyor. Modern hayatta bireysel olarak gönüllüğü sürdürülebilir kılmamız çok zor görünüyor. Öyleyse toplumsal sorumluluk anlayışımızın örtüştüğü bir STK ile birlikte çalışmak, "kime nasıl iyilik yapacağımız" konusunda bize rehberlik edecektir.

Gönül Dağı

Gönül dağı, bireysel olarak bizi dağlayan bir yarayı işaret ediyor olsa gerek. Yani son günlerin popüler Neşet Ertaş türküsündeki gönül dağı, Erciyes gibi bir dağ değil, bir gönül yarasıdır. Gönüllülük için işte böyle hesapsız kitapsız bir biçimde, gönlümüzü yaralayan sorunların çözümü için yola düşmeli veya yoldakilere omuz vermeliyiz. Dünyadaki bunca acı ve göz yaşının dinmesi için iyilik kervanına katılmamız, sorunların çözümü için çalışan sivil örgütler ile birlikte çalışmalıyız.

Ben bu derde ne(r)den düştüm?

Doktora tezimi 1998-2004 yılları arasında Almanya'daki STK'lar üzerine yaptım. 2012 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde göreve başladığımda, doktora tezimin bir kazanımı olarak Sivil Toplum ve Gönüllük derslerini başlattık. Üniversite yönetiminin ve bölümdeki hocalarımızın destekleriyle önce STK ve Sosyal Sorumluluk yüksek lisans programını, daha sonra ise Gönüllü Akademisi projesini hayata geçirdik. Gönüllülük alanında literatüre önemli katkılar sunan diğer yayın ve projeler ile önemli işlere imza atıldı. Şimdilerde İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü akademisyenleri Gençlik ve Spor Bakanlığı ile birlikte Türkiye Gönüllülük Araştırması projesini yürütüyor. Bölüm ve üniversite sivil toplum sektörüne önemli katkılar sunmayı sürdürüyor.

Kızılay gönüllüsüyüm

İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde yürüttüğümüz Gönüllü Akademisi kapsamında Türk Kızılay'ı ile birlikte ortak çalışmalar yürüttük. Kızılay yeleklerini giyerek, gerek kampüste, gerekse kampüs dışında yüzlerce genç ile kan bağışı kampanyaları yaptık. Pandemi sürecinde yüz yüze kampanyalar yapmak mümkün olmasa da, gençler çevrimiçi faaliyetlerini sürdürüyorlar. Türk Kızılay, ülke içinde ve dışında milyonlarca insana Türkiye'nin şefkat eliyle dokunmaya devam ediyor. Düzenli bir kan bağışçısı bir kişi olarak bu satırları okuyan herkese tavsiyem, en azından sürekli bir ihtiyaç olan kan bağışı konusunda daha duyarlı olmalarıdır.

FOTOĞRAF AA / FATMA ESMA ARSLAN

DÜNDEN BUGÜNE DÜNYADA GÖNÜLLÜLÜK NASIL BAŞLADI? NASIL GİDİYOR?

Geçmişten günümüze gönüllülük çalışmalarının nasıl geliştiğini ve bugün gelinen noktayı Türk Kızılay Gönüllü Yönetimi Müdürü Arif Muştu yazdı.

Gönüllülük kavramı yaşadığımız coğrafya için 'Gönül' kelimesi ile hayatımıza girmeye başlamış ve günden güne farklı konuları ve boyutlarıyla genişleyerek günümüze kadar gelmiştir. Bu toprakların mayalarından biri olan Kutadgu Bilig'de de gönül/könül kelimesine sıkça yer vermesi ve bu kavramın insani olarak kültürümüzün insanlığa söyleyeceği en kıymetli söz ve davranış biçimi olarak köklü bir duruş sergilediği ve sergileyeceğini apaçık ifade ediyor.

Dünyada gönüllülük olgusuna baktığımızda farklı milletlerden farklı gönüllü davranışları/katılımı/hareketleri görmek mümkündür. Yaklaşık hesaplamalara göre 12. ve 13. yüzyılda İngiltere'de gönüllüler marifetiyle 500 civarı hastanenin kurulduğunu düşünülmektedir. Öte yandan gönüllü kelimesi orduya katılan takviye unsurlar için de başta Osmanlı'da olmak üzere birçok ülkede de kullanılmıştır.

Günümüzde hâlâ olgu olarak evrensel bir boyutta kabul edilen gönüllülük kavramı için ortak/mutabık kalınmış bir gönüllülük tanımı bulunmamakla birlikte en çok tercih edilen tanım; bireyin hür iradesi ile, çıkar gözetmeden, üçüncü şahıslar için yapmış olduğu topluma değer katan faaliyetlerin tümü olarak kullanılmaktadır. Bu tanımdan hareketle gönüllülük kavramı genel itibariyle dernek, vakıf vb… gibi sivil toplum kuruluşları bünyesinde gerçekleştirilen toplumsal katılım hareketi olarak bilinir. Halihazırda toplumların uyguladığı günümüz modern gönüllülük çalışmalarının temeli esasen soğuk savaş yılları sonrasına dayanmaktadır. Soğuk savaş sonrası ülkelerin yumuşak güç kullanımını artırması, bu faaliyetlerin sistematiğinin kurulması, belirli bir düzen ve tertip içerisinde gerçekleştirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Zira bireylerin gözünden duruma bakıldığında da ise yaygın şekilde bilindiği üzere Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağında yer alan 'kendini gerçekleştirme' eylemi, gönüllülük konusunun ana omurgasında olan bir yer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gönüllülük dünyanın gündeminde

Dünyada sistematik girişimlerin yakın tarihteki gelişimine baktığımızda ise 1985 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 123 ülkenin katılımıyla, dünyada gönüllülük çalışmalarının ve faydalarının duyurulması, gönüllü programlarına katılımın artırılması amacıyla 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü olarak kabul edilip, her yıl kutlanmasına karar verilmiştir. Bu girişimden yaklaşık 16 yıl sonra Birleşmiş Milletler 2001 yılını 'Dünya Gönüllülük Yılı' ilan ederek, bir kez daha bu konuyu gündeme taşıma girişiminde bulunmuştur.

Yukarıda bahsedildiği üzere gönüllülük konusunda dünya çapında rol oynayan ve yönlendiren Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 'Birleşmiş Milletler Gönüllülük Programını' hayata geçirip çalışmalarına hız vermiştir. Bu önemli aktörün yanısıra IFRC gibi uluslararası bir potansiyeli olan NGO'lar da gönüllülük konusunda önemli adımlar atmaktadır.

Dünyada gönüllülük kavramına ilgi refah seviyesi ile doğru orantılı biçimde değişkenlik göstermektedir. Birleşmiş Milletler 2018 Gönüllülük Raporuna göre küresel tahminler, Dünya'da 970 milyon gönüllü olduğunu göstermektedir. John Hopkins Üniversitesi tarafından yayınlanan bir araştırmaya göre, katkıda bulundukları saatler göz önüne alındığında, 125 milyondan fazla tam zamanlı çalışanın olduğunu, gönüllülerin yaklaşık 4'te birinin zamanlarını ve yeteneklerini çeşitli kuruluşlar aracılığı ile gönüllü hizmete sunduğu, geri kalanının ise doğrudan kendi komşularına ya da topluluklarına yardım ettiği görülmektedir. Gönüllüğün küresel manada oluşturduğu değerler ele alındığında ise ekonomik etki açısından tahminler, gönüllü çalışmanın değerini 1.348 trilyon ABD doları veya tüm küresel ekonominin yüzde 2.4'ü olarak yer tuttuğunu göstermektedir. Yine bu rapora göre Avrupa ülkeleri 29 milyon, Asya Pasifik ülkeleri 29.8 milyon, Arap ülkeleri ise 8.9 milyon gönüllüye sahiptir.

FOTOĞRAF AA / CANSUYU DERNEĞİ

Hedefler ve stratejiler

Birleşmiş Milletler 2030 Hedef ve Stratejisi gündemine gönüllülüğün entegre edilmesi için sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve akademi işbirliğinde bir eylem planı oluşturulmuştur. "Gönüllülüğün Barışa ve Kalkınmaya Entegresi: Önümüzdeki On Yıl ve Sonrası İçin Eylem" teması ile oluşturulan plan, 2015 yılında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir. Kabul edilen bu eylem planının gözden geçirilmesi için Birleşmiş Milletler tarafından "Küresel Teknik Buluşma: 2030 Ajandası için Gönüllülüğün Yeniden Gözden Geçirilmesi" toplantısı düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler 2030 Gündeminde gönüllülüğün yerinin arttırılması için konuşmacılar üç hususta mutabık kalmışlardır:

1- Yer aldıkları görevlerde hayatlarını riske atan gönüllüler için yasal bir mevzuatın olmaması veya yeterli kapsayıcılıkta bulunmaması gönüllüler için güvencesizlik anlamına gelmektedir. Bu sebeple BM kuruluşlarının ve hükümetlerin ciddi adımlar atması gerekmektedir.

2- Devletler ülke sınırları içerisindeki her türlü marjinalleştirilmiş gruplara etkili hizmetler götürmek, sağlık ve güvenlik konularında yaşanan eksikliği gidermek için gerekli koruyucu mevzuatların tahsis edilmesi sonrası gönüllü gücünden yararlanmalıdır.

3- Hükümetler yerel kapasitenin geliştirilmesi ve ihtiyaçların giderilmesi için gönüllülüğü toplumun her alanında güçlendirmeyi hedeflemelidir.

Dünyada gönüllülük kavramına ilgi refah seviyesi ile doğru orantılı biçimde değişkenlik göstermektedir.

FOTOĞRAF AA / MURTADHA AL-SUDANİ

Küresel gönüllülük trendleri

Önemli aktörler arasında bir diğeri ise Kızılay-Kızılhaç Federasyonu (IFRC) olarak öne çıkmaktadır. Gönüllüler, Kızılhaç ve Kızılay'ın çalışmalarının ve dünyanın her yerindeki topluluklarda kalkınma girişimlerini desteklemenin merkezinde yer almaktadır. IFRC 2013 yılında bünyesinde yapılan en kapsamlı incelemesini "Küresel Gönüllülük İncelemesi" başlığıyla sunmuştur. Küresel Gönüllülük İncelemesi, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi'nden yaklaşık 600 gönüllü yöneticinin, delegenin ve gönüllünün yanı sıra 158 ülkedeki dış uzmanların demeçlerinden ve perspektiflerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. IFRC Küresel Gönüllülük İncelemesine göre:

• Kızılhaç ve Kızılay, dünyanın en büyük insani gönüllü kuruluşudur.

• Kızılhaç ve Kızılay'a her yıl 17 milyon kadar gönüllü katılmaktadır.

• Mevcut gönüllülerin yaklaşık 9 milyonunu gençler oluşturmaktadır

• 52 ulusal derneğin 10.000'den fazla gönüllüsü varken, yaklaşık 21 ulusal derneğin 50.000'den fazla gönüllüsü mevcuttur.

• IFRC bünyesindeki gönüllüler dünya çapında 450.000 personel tarafından desteklenmektedir.

• Gelişmiş ülkelerde personel-gönüllülük oranı 1: 9 iken gelişmekte olan ülkelerde 1: 180 olarak belirlenmiştir.

Günümüzde küresel gönüllülük trendlerinin üç başlıkta toplandığını görebiliriz;

Çevrimiçi / Online Gönüllülük: Fiziksel olarak sosyal projenin gerçekleştirildiği ülke ve bölgeden günler ve saatler boyu uzakta olan bir kişi, çözüm sürecinin bir paydaşı haline gelmektedir. Az bulunan ve/veya yüksek bedelle edinilebilen bir uzmanlığın gönüllü olarak sunulması; çeviri, veri girişi,

Kızılhaç ve Kızılay'a her yıl 17 milyon kadar gönüllü katılmaktadır.

FOTOĞRAF AA / FATMA ESMA ARSLAN

Kurumsal gönüllülük programları, çalışanların iş saatleri içerisinde veya boş zamanlarında gerçekleştirecekleri gönüllülük çalışmalarının işverenler tarafından desteklenerek kurumun insan kaynakları politikasının bir parçası haline getirilmesidir.

iletişim faaliyetleri vb. fiziksel temas gerektirmeyen ancak sosyal projeler ve kurumlar için önemli bir unsur olan hizmetlerin doğrudan alınması; projelere yönelik farklı bölge ve ülkelerde tanıtım desteği verilmesi gibi çok farklı çevrimiçi gönüllülük faaliyetleri yapılmaktadır.

Mikro Gönüllülük: Daha büyük bir projeyi oluşturan küçük görevleri tamamlayan bir gönüllüyü veya gönüllüler ekibini tanımlar. Görevler sadece dakikalar ile birkaç saat arasında sürdüğü ve gönüllü uzun vadeli bir taahhütte bulunmadığı için normal gönüllülükten farklıdır. Sanal gönüllülüğün bir biçimi olarak, görevler genellikle akıllı telefonlar da dahil olmak üzere internete bağlı bir cihaz aracılığıyla çevrimiçi olarak dağıtılır ve tamamlanır. Tipik olarak bir başvuru süreci, tarama veya eğitim süresi gerektirmez, tamamlanması yalnızca dakikalar veya birkaç saat sürer ve gönüllünün sürekli bir taahhüdü gerektirmez.

Kurumsal Gönüllülük: Kurumsal gönüllülük programları, çalışanların iş saatleri içerisinde veya boş zamanlarında gerçekleştirecekleri gönüllülük çalışmalarının işverenler tarafından desteklenerek kurumun insan kaynakları politikasının bir parçası haline getirilmesidir. Kurumsal şirketler, kurumsal sosyal sorumluluk projeleriyle bir yandan çalışanların kuruma yönelik aidiyetlerine katkıda bulunurken bir yandan da büyük çapta gönüllülük faaliyetlerine imkân vermektedirler.

BM GÖNÜLLÜLERİ TÜRKİYE ÜLKE KOORDİNATÖRÜ NİL MEMİŞOĞLU

"BİR İNSANI GÜLÜMSETEBİLDİYSENİZ SİZ DE ARTIK GÖNÜLLÜSÜNÜZ"

Dünyada gönüllülük çalışmalarını ve Türkiye'nin dünya içindeki yerini Birleşmiş Milletler Gönüllüleri Türkiye Ülke Koordinatörü Nil Memişoğlu 1868'e anlattı.

Siz Birleşmiş Milletler Gönüllüleri Türkiye Ülke Koordinatörüsünüz. Öncelikle hayatınızda "gönüllülük" kavramıyla ilk nerede ne zaman tanıştınız?

Yıllar sonra gönüllülüğün tanımını öğrendikten sonra çocukluğuma dönüp baktığımda ilk hatırladığım anım 5 yaşında annemle birlikte gittiğimiz bir makarna fabrikasındaydı. Annem fabrika yetkililerinden gönüllü olarak destek verdiği o zamanki adıyla "Kimsesizler Yurdu" için makarna bağışında bulunmaları konusunda destek istiyordu. Ben de el sıkıştıklarında bolca "Allah razı olsun" diyormuşum. Yıllar sonra şahitlerin aktardıklarından dinledim kendi rolümü... Çocukluk anılarımın çoğu buna benzer hikâyelerle doludur. 7 yaşımda kendi isteğimle ilkokul pastamı huzurevinde yaşlılarla kesmem örneklerden sadece bir tanesi. Onların yüzlerindeki mutluluğu dün gibi hatırlıyorum. Bana kalırsa bir insanı gülümsetebildiyseniz siz de artık gönüllüsünüz. Tabii bu örneklerin çok olmasının nedeni önümde benzer örneklerin çok olmasından. Ailenin rolü sizin şekillenmenizde en önemli faktör, tabii bunu öğretmenlerimiz takip ediyor. İngiltere'de yapılan akademik bir araştırma, 10 yaşından önce gönüllülükle tanışan çocukların 16 yaşına kadar hiç tecrübe etmemiş olanlara kıyasla iki kat daha fazla gönüllülüğe yatkın olduklarını anlatıyor. Ağaç yaşken eğilir. Bu bilinçten hareketle de gönüllülük ayrıca tanımlamaya gerek duymadığınız, sabah kalktığınız andan itibaren hayatınızda olan bir yaşam biçimi haline geliyor. Tüketmekten kaçındığınız su, elektrik ya da gıda israfını önlemek için çevrenizdeki herkesin bilinçlenmesi için verdiğiniz uğraş, vb. Okuduğunuz hangi bölüm olursa olsun her zaman sosyal fayda odaklı düşünebilmek, mesleğinizi ve iş yapma yöntemlerinizi de bu felsefede şekillendirebilmek.

Gönüllülük kavramını nasıl tanımlarsınız?

Burada hem gönüllü kavramının kendisi hem de gönüllü bireyler hakkında birkaç görüşümü paylaşmak isterim. Bana gore gönüllüler 'rahatları kaçmış' ve 'benden' 'bize' geçmeyi başarmış kişilerdir. Bu sayede 'benliği' tanımlamayı, hayat amacını bulmayı da hedef edinmiş kişiler. Taptuk Emre'nin harika bir sözü var: "Aşk ile yürüyen sırtında dünyayı taşır, aşksız yürüyen beden diye bir ceset taşır." Sanırım mutlu dertlileri, yani gönüllüleri en iyi böyle anlatırız. Unutmayalım,

insanın içyolculuğunu harekete geçiren, daha önce fark etmediği güçlü yanlarını ve de hayat amacını bulduğu en iyi yollardan biri gönüllük. Bana göre de insanın kendini tanıma serüveni hem kendisi hem yaşadığı gezegen için en kıymetli çaba. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu da gönüllülüğü; "Bireyin kendi özgür iradesiyle, maddiyata dayanmayan bir motivasyon ile ailesi ya da yakın çevresi dışındaki bireylerin ve/veya diğer canlıların yararına yönelik gerçekleştirdiği faaliyetler" olarak tanımlıyor. Kısacası gönüllülük toplumsal bir yardımlaşmadır ve bir toplumun sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için de olmazsa olmazlarındandır. Gönüllülük, aynı zamanda sosyal farkındalığın gelişmesiyle sosyal girişimciliğin de ön plana çıkmasında rol oynar. Sosyal girişimciliğin çok olduğu ülkelere baktığınızda yine gönüllülük oranlarının da yüksek olduğunu görebilirsiniz.

Birleşmiş Milletler Gönüllüleri programından bahsedebilir misiniz?

Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV) programı, barış ve kalkınmaya gönüllülük yoluyla katkı sağlayan bir BM kuruluşudur ve 1970 yılında kurulmuştur. Genel merkezi Almanya'nın Bonn kentinde bulunan UNV, tüm dünyada Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ülke ofislerine bağlı UNV saha birimleri aracılığıyla temsil edilmektedir. Türkiye'deki UNV saha birimi 2011 yılından beri faaliyet gösteriyor. UNV'nin ilk kuruluş amacı BM Örgütlerine barışı sağlaması için gönüllüler istihdam etmek. O dönemde istihdam edilen gönüllülerin hepsi kuzey ülkelerinden geliyor. Fakat bugüne baktığımızda Birleşmiş Milletler gönüllülerinin %84 güney ülkelerinden olduğunu söyleyebiliyoruz ve bu da çok kıymetli bir gelişme. Zamanla UNV Programı, gönüllülüğün öneminin artmasıyla, istihdam misyonunun yanı sıra aynı zamanda da üye ülkelerdeki gönüllülük algısının daha güçlenmesi hususunda savunuculuk yapmak olarak da evriliyor. Bugün diğer BM örgütleriyle birlikte UNV Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) için çalışıyor. SKA – 2015 sonrası dünya liderlerinin 2030 sonuna kadar mutabık olduğu 17 küresel amaçtan oluşuyor. Bir diğer deyişle 2030 gündemi. Dünya liderleri özellikle 3 önemli işi başarmak için

Çoğunluğu İstanbul, Ankara ve Gaziantep'te olmak üzere, 2020 yılı boyunca toplam 117 ulusal ve uluslararası gönüllü Türkiye'de BM Gönüllüsü olarak görev yaptı. 2021 yılında ise bu sayı Mayıs ayı itibarıyla 100'ü aşmış bulunuyor.

Gönüllüleri bir ülke olarak kabul edersek, tam zamanlı işgücü bakımından dünyanın beşinci büyük ülkesini gönüllülerin oluşturduğunu söyleyebiliriz.

uzlaştı: Aşırı yoksulluğu sona erdirmek, eşitsizlik ve adaletsizlik ile mücadele etmek, iklim değişikliğinin önüne geçmek.

Türkiye'de BM Gönüllüleri hangi alanlarda ne gibi faaliyetler gösteriyor?

BM Gönüllüleri, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü (UNHCR) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) başta olmak üzere Türkiye'deki BM kuruluşlarının hemen hemen hepsinde aktif olarak yer alıyor. BM Gönüllüleri'nin görev alanları, bağlı bulundukları kuruluşların yetki alanlarına göre değişmekle beraber, gönüllülüğün getirdiği özgün katkılar ile beraber her geçen yıl çeşitlenerek artıyor. İnsani yardımdan toplumsal cinsiyet eşitliğine, gençlik çalışmalarından iletişim ve koordinasyona geniş bir kapsamda destek veren gönüllülerimizin hikâyeleri pek çok kişiye de ilham oluyor. Çoğunluğu İstanbul, Ankara ve Gaziantep'te olmak üzere, 2020 yılı boyunca toplam 117 ulusal ve uluslararası gönüllü Türkiye'de BM Gönüllüsü olarak görev yaptı. 2021 yılında ise bu sayı Mayıs ayı itibarıyla 100'ü aşmış bulunuyor. Öte yandan, UNV tarafından koordine edilen çevrim içi gönüllülük platformu (onlinevolunteering.org) ise dünyanın global çapta BM Kuruluşları ve Sivil Toplum Kuruluşları tarafından açılan destek taleplerine, gönüllünün zamanı ve yetenekleri dahilinde karşılık vermesine imkan sağlıyor. Bu platformda kayıtlı kullanıcılar çeviri, tasarım, iletişim ve savunuculuk, strateji geliştirme, etkinlik organizasyonu gibi konularda, dünyanın diğer ucundaki kuruluşlara destek sağlayarak 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ne katkıda bulunabilirler.

BM Gönüllüleri olarak pandemi döneminde Türkiye'de neler yaptınız?

Pandemi sürecinde BM organizasyonları bünyesinde de gerek tıbbi destek gerekse koordinasyon ve iletişim alanlarında ciddi bir ihtiyaç ortaya çıktı. UNV bu konuda hızlı destek sağlamak amacıyla dünya çapında bir çağrıya çıkarak doktorlar, hemşireler, salgın hastalık uzmanları, izleme ve değerlendirme ya da koordinasyon ve iletişim gibi konularda deneyimli kişileri yetenek havuzuna kayıt olmaya davet etti. Bunların yanı sıra, pandemi dönemi, hâlihazırda görev yapmakta olan gönüllülerimize karşı sorumluluklarımızı da tekrar gözden geçirmemizi gerektirdi. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) küresel salgın ilan edişini takip eden günlerde, UNV web sitesine hızlı bir

bilgilendirme sayfası ekledik ve gönüllülerimizin seyahat kısıtlamaları, alınması gereken önlemler ve sağlık sigortalarının kapsamı gibi en güncel bilgilere bu sayfa aracılığı ile ulaşmasını sağladık. Eş zamanlı olarak, genel merkezimizin gönüllü haklarından sorumlu birimi hızlıca bir uygulama kılavuzu geliştirerek, seyahat ederken bulunduğu ülkede mahsur kalan, zorunlu olarak karantinaya girmesi gereken, görevine başlamak üzere hazırlık yaparken seyahati engellenen ya da uzaktan çalışması gereken kişiler için alınan önlemler yayınladı. Böylelikle, tüm dünyada BM Gönüllülerinin olağan dışı sebeplerden ötürü yaşadıkları mağduriyetlerin önüne geçilmesi için sistematik bir yaklaşım benimsemiş olduk. Bu süreçte, pek çok kişi görevlerine uzaktan başladı. Bazıları seyahat engelleri ortadan kalktıktan sonra görev yerlerine geri döndüyse de, büyük bir çoğunluk görevini dijital araçlar kullanarak uzaktan yerine getirmeye devam ediyor.

Gönüllülük, pandemi döneminde yeniden gündeme geldi ve ne kadar kıymetli olduğu anlaşıldı aslında. Yeni süreçte gönüllülük açısından BM olarak hedefleriniz nelerdir?

Gönüllülük oranları zor zamanlarda her zaman artış gösterir, artan gönüllülük talepleriyle retorikten aksiyona geçiş yapar. 2020'nin ilk yarısında google üzerinden yapılan "Gönüllü olmak istiyorum ve nasıl olurum?" araması %300 artış göstermiş. AFAD ve Türk Kızılay gibi kurumlarda da gönüllü sayıları ciddi artışlar gösterdi. Bu ilgi ve artış kurumlarımızın eşzamanlı olarak daha da güçlenmesini, kendini yenilemesini beraberinde getiriyor. Zor zamanların tek olumlu çıktısı dayanışma duygusunu derinlemesine iliklerimizde hissediyor olmamız. Elbette böyle zamanlarda gönüllünün alanda olabilmesi için de kamu politikaları gerekiyor. Devlet burada kolaylaştırıcı güç olabilmelidir. Somutlaştırmak gerekirse, afetlerde en önde yer alan bir gönüllünün sağlık güvencesi olmalıdır. Bu anlamda gerekli alt yapıların oluşturulması için ilgili kamu kurumlarının Türk sivil toplumu ile işbirliğinde olması gerekmektedir. Bu bağlamda Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü (STİGM) başta olmak üzere ilgili kurumlarla birlikte çalışmalar yürütüyoruz. STİGM'nün bünyesinde kurulan ilk gönüllülük istişare toplantısı da 2020 senesinde atılan en önemli adımlardan biridir. Bundan sonrası için de afetlerde toplumun ve kurumların dayanıklılığı için gerekli yasal mevzuatların oluşmasıhususunda tüm paydaşlarla birlikte çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Türk Kızılay ile yaptığınız iş birliği ve faaliyetler ne boyutta?

Ülkemizde de Türk Kızılayı ve BM Gönüllüleri Programı olarak eş zamanlı yürüttüğümüz gönüllülük çalışmalarıyla birbirimize ışık tutuyor, alandaki eksiklikleri tespit etme ve güçlendirme konusunda istişareler yürütüyoruz. 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü ortak kutlamaları da dayanışma kültürümüz taçlandıran günlerden bir tanesi. Bu hizmetlerin topluma daha etkin ve verimli şekilde sunulabilmesi için gönüllü faaliyetlerin ve bu faaliyetlerde görev alan aktif gönüllü sayısının arttırılması son derece önemlidir. Yukarıda gönüllülüğün bireye, topluma olan faydalarından bahsettim. Bir diğer önemli katkısı da ekonomik fayda: Kızılay da bu kapsamda 2020 senesinde Kızılay gönüllülerinin ekonomiye katma değerini ölçümleyerek örnek bir çalışma yürüttü. Bu ölçümlemeye göre gönüllülerin sundukları hizmet yaklaşık 20 milyon Türk lirasına denk gelmektedir. UNV'nin üç yılda bir yayınlanan "Dünyada Gönüllülüğün Durumu" 2018 raporuna göre bugün dünyada gönüllülerin sayısı 1 milyardan fazla... Bu sayı, iş gücü olarak 109 milyon tam zamanlı çalışan işçiye eşdeğer kabul ediliyor. Gönüllüleri bir ülke olarak kabul edersek, tam zamanlı işgücü bakımından dünyanın beşinci büyük ülkesini gönüllülerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu raporda yine diğer sektörlerle karşılaştırmalı veriler mevcut. Örneğin dünyadaki gönüllülerin sayısı finans sektörünün üç katı. Umuyorum Türk Kızılay'ın Gönüllülük Birimi çatısı altında yürüttüğü örnek gönüllülük hareketi daha da güçlenerek toplumun her kesimine ulaşır, bu sayede kişiye ve topluma değer katmaya devam eder. UNV olarak bu süreçte Türk Kızılay ile birlikte yürümekten ve üzerimize düşen ne görev varsa yerine getirmekten büyük onur duyacağımızın altını çizmek isterim.

Söyleşimizi okuyup BM Gönüllüleri arasına katılmak isteyenler ne yapmalı?

BM Gönüllüsü olmak isteyenler için ilk adres www.unv.org adresini ziyaret etmek olmalı. Burada Birleşmiş Milletler'de saha gönüllüsü (on-site Volunteer) ya da çevrim içi gönüllü (online volunteer) olmak için ön koşulları, gönüllerin sahip olduğu hakları ve şu anda gönüllü arayan organizasyonların ilanlarını görüntüleyebilirsiniz.

ÇEVRİMİÇİ BİR DÜNYADA DİJİTAL GÖNÜLLÜLÜK

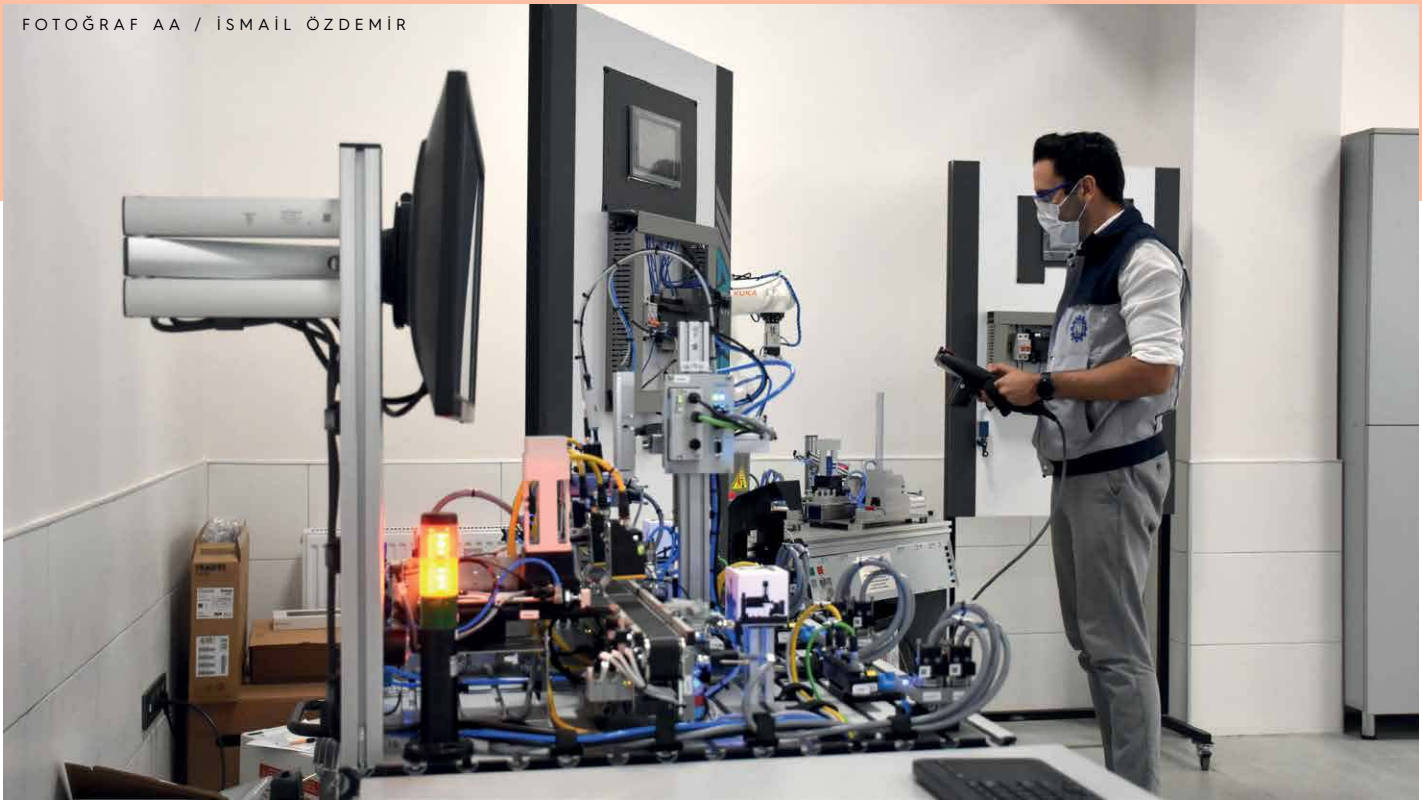
NURDAL DURMUŞ

Türk Kızılay Gönüllü Yönetimi Direktörü Nurdal Durmuş sivil toplumun uzun zamandır gündeminde olan yenilikçi ve farklı bir gönüllülük biçimini 1868 *için yazdı.*

Dijital gönüllülüğü normal gönüllülük faaliyetlerinden ayıran en benzersiz özellik uzaktan yapılabilmesi ve bir dijital sistem üzerinden yönetilebilmesidir.

FOTOĞRAF AA / İSMAİL ÖZDEMİR

Teknolojik gelişmeler ve internetin getirdiği yeniliklerle biçimlenen çevrimiçi dünya artık sadece endüstriyi değil hayatımızın merkezine aldığımız pek çok şeyin değişmesine, güncellenmesine, dönüşmesine, gelişmesine ya da kaybolmasına aracılık ediyor.

Endüstri 4.0 diye tanımladığımız bu dijital devrim sadece işletmelerin üretim hatlarını değil insan ilişkilerinden toplumsal hafızaya pek çok şeye etki ederek, bütün çalışma süreçlerinin dijitalleşmesi anlamına da geliyor. Şimdilerde alışverişlerimizi e-ticaret aracılığıyla internetten yapıyor, eğitimlerimize e-öğrenme platformları aracılığıyla uzaktan katılıyor, toplantılarımızı web veya masaüstü dijital araçlarla sanal ortamlarda gerçekleştiriyoruz.

Özetle çevrimiçi bir dünyanın içinde yaşıyoruz.

İnsanları ve duyguları internet aracılığıyla birbirine ve makinelere bağlayan çevrimiçi dünya, yapay zeka teknolojisiyle kişisel meraklarımızı da takip ediyor. Ne yememiz, neyi satın almamız, nereye tatile gitmemizden tutun hangi alanlarda merakımız olduğunu bile tanımlayarak bizleri yönlendirebiliyor. İnsanın insanla değil de, sanal makinelerin insanlarla etkileşimini öne çıkaran bu yeni dönem, kendi kendini yönetebilen dijital sistemlere olan ihtiyacı da artırmış durumda. Nesnelerin interneti olarak adlandırılan bu süreç her alanda olduğu gibi gönüllülük ve teknoloji arasındaki yenilikçi sinerje de yön vermeye başladı. Artık, internet teknolojisi ve mobil iletişim dünyayı ve toplumları dönüştürdüğü gibi sivil toplumun geleceğini de değiştiriyor.

Yenilikçi ve farklı

Özellikle, dünyayı etkisi altına alan Kovid-19 pandemi sürecinde gelen kısıtlamalar ve uzaktan çalışma zorunluluğu tüm dünyayı dijital sistemlere entegre olmaları için zorlamış durumda. Elbette bu süreç ve çevrimiçi iletişim kurabilme zorunluluğu sivil toplumun uzun zamandır gündeminde olan yenilikçi ve farklı bir gönüllülük biçimine ivme kazandırdı: Dijital gönüllülük.

Dijital gönüllülük, temelde internet ağına bağlı bir bilgisayar veya internet işlevine sahip bir cep telefonu ile çevrimiçi araçlar kullanılarak tamamen veya kısmen tamamlanan gönüllü görevler olarak tanımlanıyor. Aynı zamanda "Uzaktan gönüllülük, E-Gönüllülük, Sanal Gönüllülük, Online Gönüllülük, Çevrimiçi Gönüllülük" gibi isimlerle de adlandırılan gönüllülük biçimini de ifade ediyor.

Esasında dijital araçlar aracılığıyla yapılan gönüllülük her ne kadar 2000 yılından beri yükselen bir trend olsa da hikayesi 1970'lere kadar uzanıyor. 1970'li yılların başında kâr amacı gütmeyen kuruluşların yazılım kaynaklarını geliştirmek için çevrimiçi gönüllülerin dahil edildiği Project Gutenberg

Dijital gönüllülük, temelde internet ağına bağlı bir bilgisayar veya internet işlevine sahip bir cep telefonu ile çevrimiçi araçlar kullanılarak tamamen veya kısmen tamamlanan gönüllü görevler olarak tanımlanıyor.

projesi dijital gönüllülük biçiminin ilk uygulaması olarak adlandırılıyor.

Dijital gönüllüler ise, "zamanlarını ve becerilerini internet üzerinden, özgürce ve maddi kaygılar olmaksızın toplumun yararına gerçekleştiren kişiler" olarak tanımlanabilir.

Her an ve her yerde gönüllülük

Dijital gönüllülüğü normal gönüllülük faaliyetlerinden ayıran en benzersiz özellik uzaktan yapılabilmesi ve bir dijital sistem üzerinden yönetilebilmesidir. Dijital gönüllülük bir yere gitme ya da bi yerde olma zorunluluğu gibi kısıtlamalara takılmadan her an ve her yerde gönüllülük yapma fırsatı sunmaktadır. Dijital gönüllülük, insanların, özellikle de engellilerin fiziki sorunları da ortadan kaldırmaktadır. Engellilerin sosyal kaygılarının üstesinden gelmesine olanak sağlayarak bu model, gönüllülük faaliyetlerine yüz yüze katılamayan bireylerin tercih ettiği gönüllülük biçimi olarak toplumsal faydaya da dönüşebilmektedir. Dijital gönüllülük, bu özelliği sayesinde, engelleri nedeniyle başka türlü gönüllü faaliyetlere katılamayacak insanları güçlendirme ve potansiyellerini toplum yararına kullanma olanağı sağlamaktadır.

Elbette dijital gönüllülük kavramı, geleneksel gönüllülüğün yerine geçecek bir model olarak düşünülmemelidir. Online gönüllülük biçiminin temel amacı, sivil toplum kuruluşlarını ve diğer kar amacı gütmeyen kuruluşların çalışmaları için daha fazla seçenekve yeni gönüllülük alanları sunmaktır. Bu bakış açısından hareketle online gönüllülük ve geleneksel gönüllülük yöntemleri kesinlikle birbirlerinin alternatifi olarak görülmemelidir.

Alternatif bir yöntem

Online gönüllülük modelinin geleneksel gönüllülük modelinden sorumlulukları açısından bakıldığında da hiçbir farkı yoktur. Yapılan araştırmalar geleneksel gönüllülük modeli için zamanı olmayanların, dijital gönüllülük faaliyetlerine katılmak için de zaman ayıramadıklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle dijital gönüllülük, yüz yüze gönüllü olarak faaliyetlere zaman ayıramayan-katılamayan insanlar için alternatif bir gönüllülük yöntemi olarak tanıtılmamalıdır. Aksine, bireyler için çevrimiçi gönüllülüğün çekiciliği ve yüz yüze gönüllülükten ayıran temel faktörler belirlenerek gönüllülere alternatif yeni alanlar sunulabilmelidir.

Hazırlanan raporlar yakın gelecekte hayatımıza girecek 20 yeni mesleğin dijital hizmet üretecek bir çalışma modeliyle yapılacağını göstermektedir. Veri Dedektifi, Bilgi İşlem Destekleyicisi, Etik Kaynak Kullanımı Yetkilisi, Yapay Zeka İş Geliştirme Yöneticisi, Uç Programlama Uzmanı, Fitness Bağlılık Danışmanı, Yapay Zeka Destekli Sağlık Teknisyeni, Siber Şehir Analisti, Genomil Portföy Direktörü, Finansal Sağlık Koçları, Dijital Terziler, Finansal Güven Yöneticisi, Kuantum Makine Öğrenme Analisti ve Sanal Mağaza Asistanı gibi meslekler dijital sistemlerle yönetilecek meslekler olarak öne çıkacaktır. Bu yeni meslek guruplarında profesyonel olarak görev almadan önce yapılacak dijital gönüllülük deneyimleri işe alımlarda çok önemli avantajlar sağlayacaktır.

Gelinen bu aşamada, dünyanın en önemli dijital gönüllülük platformları hem kariyerinize olan etkisi, hem de kişisel yetkinliklerinizin coğrafi engellere takılmadan insanlığın hizmetine sunulması için aracılık etmektedir.

Yeni gönüllülük platformları

gonulluol.org: Türk Kızılay'ın yeni dijital gönüllülük platformu gonulluol.org kurumu, çevrimiçi gönüllülerle buluşturan en önemli platformalardan biri olarak ön plana çıkmaktadır. Dijital platform aracılığıyla kurumun yüz yüze veya çevrimiçi tüm gönüllü faaliyetlerine katılabilirsiniz. 2020 yılında Türkiye'nin gönüllülük platformu vizyonuyla açılan ve yakın zamanda diğer STK, kamu ve üniversitelere de açılacak sistem gönüllülük görevleri dahil tüm süreçlerini uçtan uca dijital yöneten bir sistem olarak hizmet ediyor.

Ulusal çaptaki tüm Kızılay gönüllülerinin ortak bir sistem üzerinden yönetilmesini, eğitim almalarını, görevlendirmelerini takip eden bir dijital platform olan gonulluol.org çevrimiçi olarak Gönüllü motivasyonu, raporlamaları, görevlendirilmeleri, belgelendirilmelerini sağlamasının yanında sosyal bir ağ olması açısından da önem taşıyor.

https://gonulluol.org/

United Nations Volunteers: Kovid-19 süresince online gönüllülük programları sunan en kapsamlı kuruluşlardan biri olan Birleşmiş Milletler, resmi web sitesi üzerinden araştırma, yazma, sanat ve tasarım başlıkları altında online çalışabilecek gönüllülere fırsatlar sunuyor.

https://www.onlinevolunteering.org/en

Project Gutenberg: 1971 yılında dünyanın en büyük dijital kütüphanesini oluşturmak amacıyla başlatılan Project Gutenberg, bugün 59 bin ücretsiz e-kitap, sesli kitap ve DVD gibi

Online gönüllülük modelinin geleneksel gönüllülük modelinden sorumlulukları açısından bakıldığında da hiçbir farkı yoktur.

zengin bir kaynağa sahiptir. Siz de uygun materyaller bağışlayarak, kitapları dijital forma dönüştürerek ya da başkalarının çalışmalarını düzelterek gönüllü olabilirsiniz.

https://www.gutenberg.org/

Catchafire: Sadece online gönüllülük projeleri bulabileceğiniz arama platformu olan Catchafire, kendinizi geliştirebileceğiniz ve bunları özgeçmişinizde paylaşabileceğiniz imkanlar sunar. Fotoğrafları düzenlemek, sosyal medya görselleri ya da infografikler hazırlamak ve çeviriler yapmak için her gün güncellenen içerikleriçin göz atabilirsiniz.

https://www.catchafire.org/

Dünyada online gönüllülerin dijital araçlar aracılığıyla katıldıkları gönüllülük faaliyetleri çeşitlilik gösterse de genel olarak gonullu-ol.org ve benzer platformlarda çevrimiçi gönüllülük desteği açılan görevleri şu başlıklar altında toplayabiliriz.

- Web sitesi tasarımı veya desteği
- Veri girişi
- Eğitim modülleri ve materyalleri geliştirme
- E-posta pazarlaması veya yönetimi
- Para toplama telefon görüşmeleri ve sosyal yardım
- Sosyal medya tanıtım ve yönetimi
- Uygulama geliştirme
- Gönüllü izleme
- Metin yazarlığı, basın içerikleri, bloglama veya düzenleme
- Grafik tasarımı, fotoğrafçılık
- Pazarlama veya marka yardımı
- Video oluşturma
- Sanal yardım, personel desteği
- Tercüme desteği
- Belge tarama ve sanal kütüphane hizmetleri
- Seslendirme hizmetleri
- Yazılım desteği
- Öğrencilere ders verme veya mentorluk yapma
- Çevrimiçi tartışma gruplarını yönetme
- Podcast oluşturmak
- Fotoğrafları ve dosyaları etiketleme
- Dil ve meslek yetkinliği için çevrimiçi eğitimler

Dijital gönüllülüğün artı ve eksileri

1970'li yıllarda başlayıp, 2000'lerden beri hızlı yükselişini yaklayan, Kovid-19 pandemi sürecinde zirve yapan çevrimiçi gönüllülük ve dijital gönüllü yönetim sistemleri günümüzün en popüler alanlarından biri haline gelmiştir.

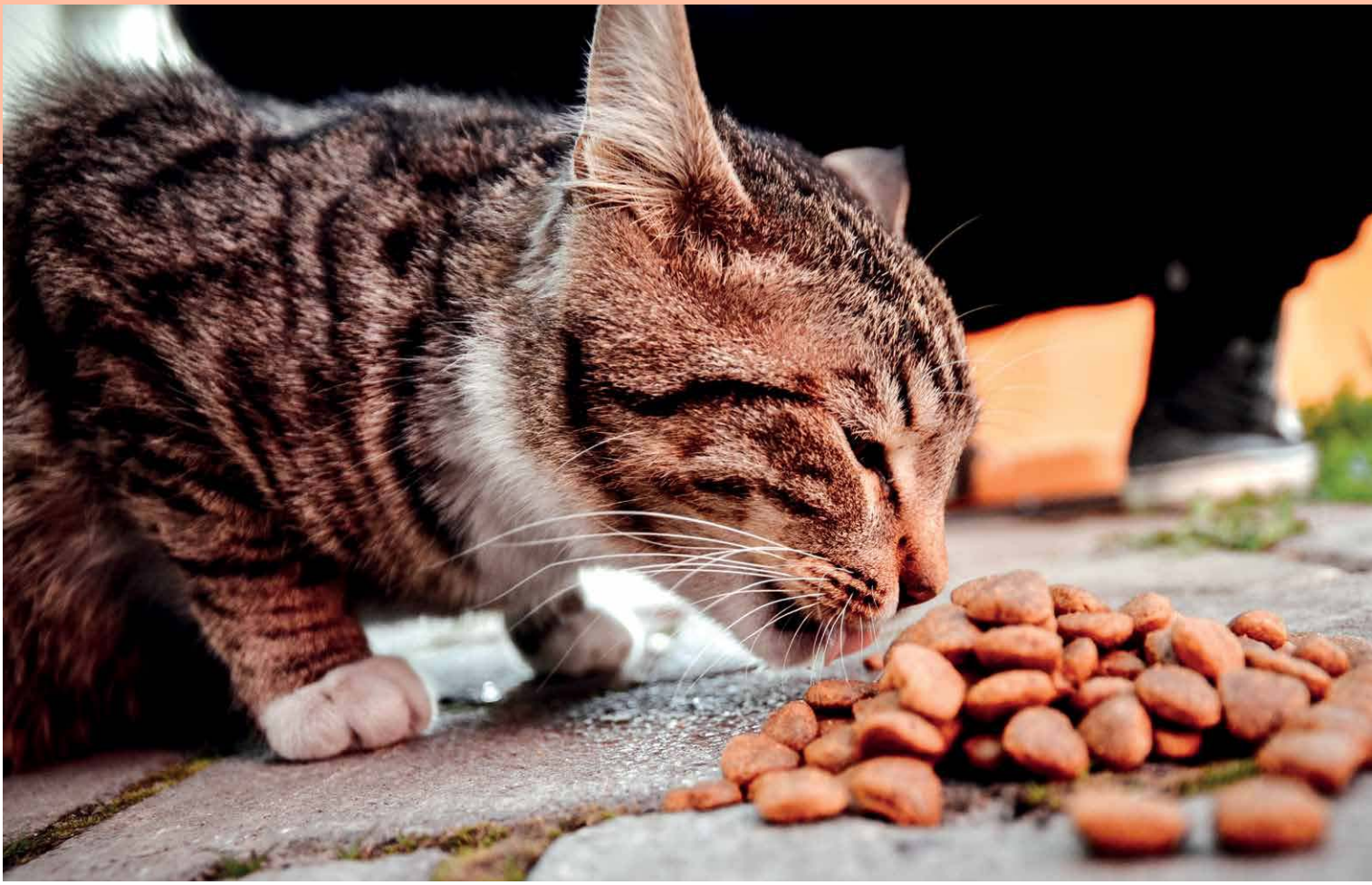
Günümüzde sadece sivil toplum kuruluşları değil hemen hemen tüm kuruluşlar tamamen çevrimiçi çalışan online gönüllü pozisyonlar oluşturarak alan etkilerini genişletmeye ve insan kaynaklarından tasarruf etmeye başlamıştır.

Bununla birlikte, dijital gönüllülük faaliyetlerinde birçok gönüllü için sosyal tatmin sağlama duygusu hala bu gönüllük biçimini çerçeveleyen en önemli sorun olarak görülmektedir.

Birçok kuruluş ve gönüllüler dijital platformların öneminin farkında olsa bile bu sistemlerin ve gönüllülüğün geleneksel gönüllülüğün sağladığı kişisel ve sosyal tatmini vermediğini düşünmektedir.

Yükselen bir trend olarak dijital gönüllülüğün avantajlarını ve dezavantajlarını şu şekilde sıralamak mümkündür.

FOTOĞRAF AA / SERHAT ÇETİNKAYA

Avantajları

• Esnektir. Dijital gönüllülük ihtiyaca göre uyarlanabilir. Çevrimiçi gönüllülerden işe gidip gelmeleri, bir yere gidip bir yerde bulunma zorunluluğu beklenmez.

• Dijital gönüllülük ve platformları geleneksel gönüllülüğe katılımın aksine daha kolay ve daha erişilebilirdir.

• Bulunulan heryerden dijital olarak gönüllü göreve katılıp kurumda görev alma imkanı sunmaktadır.

• Dijital gönüllü yönetim sistemleri, insanların, hizmet etmek istedikleri süreye göre görevler açar ve gönüllülerin görev almalarını sağlar. Gönüllü, ne zaman veya ne zamana kadar sorumluluklarını yerine getireceğini belirleyebilir.

• Dijital gönüllülük görevlerinde fiziksel engel, mesafe veya diğer olumsuz etkenler nedeniyle gönüllü sınırlandırılamaz.

• İnternet bağlantısı olan herkes her yerden dijital gönüllülük sistemi ile çalışan bir sivil toplum kuruluşunun parçası olabilir.

• Online gönüllülük, meşgul profesyonellerin kurumlara nitelikli görev gücü olarak katılmasını sağlar.

• Gönüllü çalışmalar genel olarak işverenleri etkilemektedir. Dijital gönüllü çalışmaları başvuru sahiplerinin zamanlarını yönetmede işverenleri etkilemediği gibi iş süreçlerine olumlu motivasyon katkısı sağlar.

• Küreseldir. Gönüllüler mesafe veya konumla sınırlı değildir. Şehir trafiği, farklı zaman dilimleri ve hatta okyanusun öteki ucunda olmanız, bir amaca yardım etme arzusunun önünde engel değildir.

• Dijital gönüllülük, faaliyetlerine katılan gönüllülere bilmedikleri dilleri, insanları ve kültürleri tanımalarına yardımcı olur.

Günümüzde sadece sivil toplum kuruluşları değil hemen hemen tüm kuruluşlar tamamen çevrimiçi çalışan online gönüllü pozisyonlar oluşturarak alan etkilerini genişletmeye ve insan kaynaklarından tasarruf etmeye başlamıştır.

Dezavantajları

• Örgütsel destekten yoksundur. Dijital gönüllülüğün en çok dile getirilen şikayetlerinden biri, gönüllülerle etkin bir şekilde iletişim kurulamaması ve desteklenememesidir. Genel olarak online gönüllüler, sorulara verilen yanıtları uzun süre beklemek veya kuruluşun "ailesinden" kopmuş gibi birçok hisler yaşayabilmektedir. Bu durum gönüllü organizasyon ilişkilerine zarar verebilir.

• Farklı hissettirmez. Çevrimiçi gönüllülük bazıları için değerli sosyal etkileşim deneyimini ve somut etki duygusunu azaltabilir. Online gönüllüler, geleneksel gönüllülüğün sağladığı bilinen empati duygularından ve kişisel bağlantılardan genelde yoksundur.

• Misyonu gönüllülere aktarmak zor olabilir. Sosyal etkileşim, nedene doğrudan katılım ve olumlu etkilerin ilk elden gözlemlenememesi gibi faktörler online gönüllülük ile deneyimlenememektedir. Dijital gönüllüler bir topluma ait olma ve amaç duygusunukaybedebilir. Ayrıca, dijital gönüllülüğe özgü fiziksel kopukluk, gönüllünün hizmet alanının motive edici etkilerinden uzak kalmasına neden olduğundan kurum aidiyetine zarar verebilir.

Dijital gönüllü görevleri nasıl olmalı?

• Gönüllülere uzun soluklu görevler vermekten kaçınılmalıdır.

• Gönüllülere hem kuruluş içi adaptasyon hemde görevdeki başarılarının ön değerlendirmesi için yapabilecekleri ve zorlanmayacakları kısa süreli (1-3 saatlik) görevler ile başlanmalıdır.

• 1-3 saati aşacak çevrimiçi görevleri tek kişiye değil farklı sayılardaki gönüllülerle paylaştırılmalıdır. (Örneğin 150 sayfalık bir tercüme hizmetini tek kişi yerine 15'er sayfa bölerek dağıtabilirsiniz)

• Gönüllülere verilen görevlerin tanımının açık ve anlaşılabilir şekilde olmasına özen gösterilmelidir.

• Bazı gönüllülerin sizi temelde kolaylaştırıcı olarak göreceklerini ve çok az rehberlik veya desteğe ihtiyaç duyacaklardır; diğer gönüllülerin de daha fazla denetime, kurum içi açıklığa ve iletişime ihtiyacı olacaktır. Bu nedenle, gönüllülerin görevle ilgili soruları ve bildirimlerini önemseyin ve kontak kişisi belirleyin.

• Dijital gönüllülüğün önündeki en büyük engellerden biri kalitesiz internet hızları veya kotalardır. Gönüllüler online görevler için lisanslı araçlar, programlar, internet kotaları ile desteklenmelidir.

• Gönüllülerkuruluşa dahil olduktan sonra oryantasyon eğitimi verilmelidir.

• Gönüllülere yaptıkları görev sonrası sertifika, puanlama, ödüllendirme gibi motivasyon araçları ve hakları görev karnesinde tanımlanmalıdır.

• Görev sonrası görev değerlendirmesi yapılarak yetkin gönüllüler belirlenmelidir.

• Görevler dağıtılırken, gönüllünün bunları anladığından emin olunmalıdır.

• Görevin başlangıç ve bitiş tarihleri, kriterleri, gönderip geri alma süreçleri net tanımlanmalıdır.

• Verilecek gönüllü görevin kuruluşun güvenliği, yazılım kuralları, yasal süreçleri olumsuz anlamda etkileyecek kritik bir görev olup olmadığına dikkat edilmelidir.

İnsanlık onurunu korumak için dünyanın her yerinde bilgisini, tecrübesini, zamanını, emeğini insanlığın hizmetine sunan tüm gönüllülere saygı ve minnetle.

KAYNAKÇA

· https://gonulluol.org
· https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274308
· http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/g/o/gonulluluk.pdf
· https://blog.mobileserve.com/the-pros-and-cons-of-virtual-volunteering

GÖNÜLLÜLÜK: SOSYAL ETKİLEŞİMİN ANAHTARI

MURAT ŞENTÜRK

İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Murat Şentürk gönüllülüğün tanımı ve sınırlarını 1868 için yazdı.

Gönüllülüğü tanımlamak ve onun sınırlarını çizmek zordur. Üstelik bu girişim farklı tartışmaları beraberinde getirir. Bu tartışmaların dışında kalarak gönüllülükle ilgili bir yaklaşım geliştirmek daha yararlı olabilir. Gönüllülüğe dair yaklaşım geliştirmek, gönüllülük konusundaki tarihsel ve toplumsal birikimi ve çağdaş gelişmeleri sosyolojik perspektifle ele almakla mümkündür.

Herhangi bir karşılık beklemeden insanın sorumluluk bilinciyle kendi dışındaki varlıkların yararına yaptığı kolektif eylemleri gönüllülük olarak tanımlamak -gönüllüğü tanımlamak zor olsa ve mutlaka gerekli olmasa da- mümkündür. Modern gönüllülük yaklaşımı -insanın doğasına ilişkin kabullerinden dolayı- gönüllülüğün önünde sonunda bir karşılık içerdiğini savunur; zira insan karşılığında bir şey almadığında vermez. Gönüllülük bir verme eylemi olarak tanımladığında karşılıliktan bahsetmek kaçınılmaz bir hâle gelir. Halbuki gönüllülük kendi dışındaki varlıklara hizmet etmek ve dünyayı güzelleştirmek amacıyla yapılan eylemlerdir.

Dünyadaki sorunların giderek çeşitlendiği, yaygınlaştığı, derinleştiği ve karmaşıklaştığı günümüzde gönüllülük çalışmalarına daha fazla ihtiyaç olduğu açıktır. Ancak bu ihtiyacı ortaya çıkaran baş aktörlerin uluslararası şirketler, devletler ve medya olduğunu unutmamak gerekir. 1970'li yıllar sonrasında gönüllülük kavramının ve uygulamalarının işe koşulmasının ardındaki ekonomi politik çerçeve görmezden gelinirse gönüllülüğe naif bir iyimserlikle bakılmaya devam edilir. Gönüllülük insanın ve doğanın yararına yönelik eylemlerle dünyayı güzelleştirmeyi mümkün kılar, ancak olup bitenlere yönelik eleştirel bakışıyla sorunların kaynağındaki eylemlerin açığa çıkmasını da katkı sağlar. Gönüllülük insanları modern iktisadi sistemle uyumlu hâle getirmenin bir aracına dönüştüğünde dünyayı güzelleştirme potansiyelini kaybeder.

İnsanlığın ve doğanın karşılaştığı sorunların derinleşmesinden ve yaygınlaşmasından bahsederken nüfusun büyümesi, iklim krizi vb. meselelerin bir korku tüccarlığına dönüştürülmesinin korkuları büyütürken dünyaya ve insanlığa dair ümitleri azalttığını fark etmek gerekir. Zira "değiştirilemeyecek büyüklükteki sorunlar" algısı insanları harekete geçmekte engelleyici bir faktöre dönüşür ve bir çeşit kabullenme, rıza gösterme davranışına yöneltir. Gönüllülük tam aksine sorumluluk bilinciyle insanı harekete geçirir ve sınırlı da olsa insana değişim sağlayabileceğini deneyimleme imkânı sunar. Böylelikle gönüllülük çalışmaları insanın ümitlerini yeşertir ve büyütür. Gönüllülük çalışmalarıyla farklı insanlar ümitlenir, sorumluluk hisseder, harekete geçer ve değişime katkıda bulunur. Değişim, doğaya ya da insana fayda sağlamaktır.

Kendisi dışındaki varlıklara dair sorumluluk duyması insanın sadece biyolojik ve psikolojik boyutları olmadığını, sosyal bir yönü olduğunu gösterir. Doğayı ve insanı tahakküm altına alan ve bu tahakkümü yeniden üreten modern iktisadi sistem, insanın sosyal ilişkilerini ve doğayla ilişkisini farklılaştırır. Doğa ve topluluk, dışsal kategoriler olarak tanımlanır ve nes-

Gönüllülüğün kolektif bir eylem olması insanın farklı topluluklarla sosyal etkileşim kurmasına imkân sağlar.

neye dönüştürülür. İnsanın gündelik hayat pratiklerinin ayrılmaz parçası olan doğa ve topluğunun insandan gayrı bir nesneye dönüştürülmesi zihinde ve eylemlerde bir yarılmaya dönüşür. Gönüllülük bu yarılmayı fark ettirir ve kapatma girişimlerine olanaklar tanır. İnsanın birlikte yaşadığı, eylediği doğaya ve topluma karşı sorumlulukları vardır ve birlikte yaşamanın gerekliliği olarak ortak yaşam için yarar üretmesi gerekir. Gündelik hayat pratiklerindeki bütünleşme sorumluluk bilincini artırır ve insanı harekete geçirir. Aynı zamanda gönüllülük çalışmalarında doğa ve topluluk için ya da onlara rağmen değil onlarla birlikte eylemek ana ilkelerden birine dönüşür.

Gönüllülüğün kolektif bir eylem olması insanınfarklı topluluklarla sosyal etkileşim kurmasına imkân sağlar. Gönüllülük çalışmalarında değişik sosyoekonomik düzeylerden, inançlardan, kültürlerden insanlarla karşılaşma olanağı vardır. Toplumsal eşitsizliklerin, farklılaşmanın ve ayrışmanın küresel ölçekte derinleştiği dikkate alındığında insanların giderek daha fazla benzerleriyle bir araya geldiği görülür. Benzerlerle birliktelik, sürekli birbirini görmeye ve

birbiriyle konuşmaya yol açar. İnsan kendisinden farklı olana kör ve sağır olur. Ekonomik ve toplumsal eşitsizliklerin derinleştiği ve görünür olduğu (simülasyon çağında görünür olmanın sınırlılıkları farklı bir tartışma konusudur) dünyada bu sorunun yakıcı bir biçimde hissedilmesindeki engellerden biri benzerlerle birlikte olmaktır. Gönüllülük toplumun farklı katmanları arasındaki etkileşimi mümkün kılarak birbirini tanımayı, anlamayı ve harekete geçmeyi sağlar. İnsanların yeni medya ortamlarında genel olarak yankı odalarına hapsolduğu, birbirine benzeyen insanlarla ve içeriklerle etkileşim kurduğu hatırlandığında sosyal etkileşim olanaklarının artırılması gerektiği görülür. Gönüllülük çalışmaları aracılığıyla gündelik hayat akışında hiç tanınmayacak insanlarla bir araya gelme, konuşma ve birlikte eyleme imkânı oluşur. Gönüllülük çalışmalarına katılanlar yeni arkadaşlıklar geliştirir ve bağlar kurar. Modern gönüllülük tartışmalarında bu durum kişinin sosyal sermayesini geliştiren bir unsur olarak kabul edilir. Ancak sosyal sermaye yerine sosyal etkileşim perspektifinin Türkiye'nin tarihsel ve toplumsal tecrübedeki gönüllülük anlayışıyla daha uyumlu olduğu söylenebilir.

Gönüllülüğün tarihsel ve toplumsal tecrübeler ışığında sosyolojik bir perspektifle ele alınması, gönüllülük çalışmalarının siyasi, iktisadi ve toplumsal boyutlarının daha net bir biçimde görünmesine katkı sağlar. Modern gönüllülük anlayışının yarattığı değişimlerin farkında olarak -gönüllüğü sosyolojik perspektifle ele alarak- gönüllüğü yaygınlaştırmaya ve güçlendirmeye çalışmak gerektiği açıktır.

GÖNÜLLÜLERİN ANI ÇADIRI NÖBETİ

GÖKHAN ŞİMŞEK

FOTOĞRAF AA / MEHMET EMİN MENGÜARSLAN

İçinde yaşadığımız coğrafya tarih boyu büyük acılar ve hüzünlü hikâyelere ev sahipliği yapmış, bununla birlikte başka hiçbir yerde görülemeyecek muazzam dayanışma örneklerine şahitlik etmiştir. Toplumumuz hangi şart altında olursa olsun dayanışmanın, düşene el uzatmanın ve bir acıya merhem olmanın sonsuz hatıratlarıyla dolu, kadim bir insani duruşu tarihin her döneminde sergilemiştir. Bu durum toplumsal kodlarımızın tezahürü olarak nitelikli bir prototipin ortaya çıkmasına ve dünyanın neresinde olursa olsun mazlumdan yana tavır almamıza sebebiyet vermiş, toplum da bu merhametli yönüyle müthiş bir portrede vücut bulmuştur.

Gönüllülük, birçok toplumda kültürel ya da geleneksel atıflarla betimlenirken, bizdeki karşılığının medeniyetimizi inşa eden yapı taşlarından biri olarak belirmesi hem tarih boyu hem de günümüzde, ülkemiz ve dünyanın birçok yerine el uzatan halkımızın davranış tavrının alt metni olarak okunabilir. Kuşkusuz bu dayanışma tavrı, feda edilen para, zaman, emek ve bilgi için hiçbir karşılık beklemeksizin, evrensel düzeyde "iyilik" olarak adlandırılan ve aykırı sese sebebiyet vermeyen her türlü hareketin topyekûn halini, gönüllülüğü ifade etmektedir.

Orta Çağ'ın en önemli seyyahı olarak kabul edilen, o dönem bilinen dünyanın üçte ikisini gezen ve bu uğurda ömrünün yarısını feda eden İbn Battuta, Anadolu'ya farklı zamanlarda iki ziyaret gerçekleştirmiş, şunları kaydetmiştir:

"Anadolu'da nereye gidersem gideyim beni misafir etmek isteyen, bana iyilik yapmak isteyen ve iyi niyetli insanlar gördüm. Bu kadarını dünyanın başka hiçbir yerinde görmemiştim."

Günümüzden yaklaşık yedi asır önce toplumun davranışsal özelliklerinin yansıtıldığı bu tanımlamalar, her biri gönüllülük kavramı içeren dayanışma, misafirperverlik ve yardımseverlik başlıklarına ne denli sahip bir geçmişimiz olduğunun da göstergesidir.

FOTOĞRAF / GÖKHAN ŞİMŞEK

Fedakârlık kahramanlığa dönüşürken

Kimi zaman savaşlar kimi zaman afetler kimi zaman da salgın hastalıklar sebebiyle insan, hayatın gerçekleriyle her daim yüzleşmek zorunda kalmıştır. Yine insan, tüm bu süreçler yaşanırken dünyada nitelikli bir iz bırakma çabasına da girmiştir.

2020 yılı, peş peşe yaşanan büyük felaketler ve pandemi sebebiyle olağanüstü günlere sahne olan oldukça zorlu bir yıl olarak hafızamızda yer aldı. Tüm bu gelişmeler yaşanırken diğer taraftan gönüllülük müessesesini ciddi katkılar yapan onlarca hikâyeye de şahitlik ettik. Ülkemizin farklı bölgelerinde can kayıplarına sebebiyet veren deprem, sel, yangın gibi çeşitli afet ve pandemi kapsamında gerçekleşen çalışmalarda on binlerce gönüllümüz hem sahada hem de insanlığın ortak değerlerini oluşturan merhamet çekirdeğinin tam merkezindeydi.

Fedakârlığın kahramanlığa dönüştüğü hikâyelere de tanıklık ettik. Deprem bölgesine gelerek yıllık izinlerini gönüllü faaliyetlerde kullanan kişilerden, günlerce karton üzerinde uyuyanlara;toprak kaymasından ötürü araçların çıkamadığı köylere sırtında koli taşıyanlardan, karantina yurtlarında haftalarca gönüllü çalışanlarakadar binlerce destansı hikâye yeryüzüne kıymetli bir iz bırakma çabasının karşılığı olarak gerçekleşti ve bu fedakârlıklar yüz binlerce insanın hayatına dokundu.

FOTOĞRAF / GÖKHAN ŞİMŞEK

Anı Çadırı, İzmir'deki depremde 32 kişinin hayatını kaybettiği Emrah Apartmanı'nın enkaz kaldırma çalışmalarının tamamlanmasının ardından, arama kurtarma ekipleri ve gönüllülerimizin desteğiyle enkaz kalıntılarından çıkan eşyaların, uygun şekilde kategorize edilerek ailelere ulaştırılması için kurumumuzca kurulan bir alandı. Anı Çadırı'nda görev alan elli gönüllümüz, geride kalan aile üyelerine hayatlarının manevi değeri en kıymetli eşyalarını ulaştırmak için fedakârca çalıştı.

Geri kalan hatıralar

30 Ekim 2020 tarihinde Ege Denizi'nde meydana gelen ve 116 kişinin hayatını kaybettiği depremin hemen ardından İzmir'e ulaşıp,yerel ve farklı şehirlerden gelen gönüllülerimizle birlikte Türk Kızılay faaliyetlerine destek vererek sahadaki operasyonlarda yer aldık. Depremzedelerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik sayısız faaliyetler arasında "Anı Çadırı"nın özel bir yeri vardı. Bu çadır bir anlamda mağdur fedakârlığının, kahramanlığa dönüş hikâyesiydi.

Yıkılan Emrah Apartmanı, depremde en fazla can kaybının yaşandığı yer olarak kayıtlara geçti. Anı Çadırı, 32 kişinin hayatını kaybettiği Emrah Apartmanı'nın enkaz kaldırma çalışmalarının tamamlanmasının ardından, arama kurtarma ekipleri ve gönüllülerimizin desteğiyle enkaz kalıntılarından çıkan eşyaların, uygun şekilde kategorize edilerek ailelere ulaştırılması için kurumumuzca kurulan bir alandı.

Bir evde bulunan eşyaları düşünün. Kıyafetler, oyuncaklar, kitaplar, ayakkabılar, tencereler, çantalar ve daha onlarcası. İlk etapta kimsenin farkına varmayacağı, daha sonra ise geride kalan tek şeyin bu hatıralar olacağı düşüncesiyle gerekli koordinasyonları sağlayıp, enkazın hemen yanına bir çadır kurarak; eşyaları tek tek tasnif edip sergi düzeneğiyle yerleştirdik. Anı Çadırı'nda her alandan gönüllü vardı. İşletme sahibinden çalışana, öğretmenden öğrenciye kadar farklı yelpazeden insanlar vardı. Kimileri farklı şehirlerden gelmiş, kimileri yıkılan binanın sakiniydi.

Çalışmalarda dönüşümlü olarak elli gönüllümüz görev aldı. Depremden saatler sonra Emrah Apartmanı enkazından çocukları canlı çıkartılan apartman görevlisi Mustafa Bey ve ailesi yıkılan apartmanda yaşayan Öykü ve Umut çifti de gönüllülerimiz arasındaydı.

İyilik halkası

Öykü ve Umut, tasnif çalışmalarının ilk gününde çadıra gelerek ailelerine ait eşyaları almak istedi. Tasnifin yeni başladığı, her geçen saat çadıra yeni eşyaların geldiği ve teslimlerin tasnif tamamlandıktan sonra gerçekleşeceğini belirtmemizden sonra çadırda gönüllü olarak çalışmak istediklerini beyan ederek bu iyilik halkasına katıldı. Apartman sakinlerini de tanıdıkları için, yüzlerce fotoğraf başta olmak üzere birçok eşyayı teşhis etti. Apartman görevlisi

FOTOĞRAF AA / MEHMET EMİN MENGÜARSLAN

Mustafa Bey de fotoğraf teşhisinde ciddi katkılar sundu. Öykü ve Umut, çadırda günlerce gönüllülük yaptı. Çalıştıkları kurumlardan mesai sonralarında ya da izin alarak, çadırdakitüm işlere omuz verdi. O güne kadar komşuluk ilişkileri yaşadıkları insanlara ait bu kıymetli hatıraların ailelere ulaşması için her türlü fedakârlığı yaptı.

FOTOĞRAF AA / MEHMET EMİN MENGÜARSLAN

Dünyanın tüm ağırlığı

Anı Çadırı çalışmaları son derece hassas ve titiz bir şekilde gerçekleşti. Çadır içinde öyle bir kasvet vardı ki, sanki dünyanın tüm ağırlığı o brandaların arasındaydı. Fotoğraflardan birçok kişiyi tanıyabiliyorduk artık. İsimlerini ezbere bildiğimiz; günlerdir tek tek dokunduğumuz eşyaların sahipleri, büyük oranda hayatını kaybetmişti. Çadırda her görev ağır sorumluluk içeriyordu ve her bir işin hassasiyeti farklıydı ama eşya tesliminin başka bir ağırlığı vardı. Yakınlarını kaybeden insanların hatıra arayışındaki psikolojileri,

2020 yılı, peş peşe yaşanan büyük felaketler ve pandemi sebebiyle olağanüstü günlere sahne olan oldukça zorlu bir yıl olarak hafızamızda yer aldı. Tüm bu gelişmeler yaşanırken diğer taraftan gönüllülük müessesesini ciddi katkılar yapan onlarca hikâyeye de şahitlik ettik.

bazılarının çadırdan bir an önce çıkmak istemesi, birdenbire kopan çığlıklar çok dramatik tablolar oluşturuyor, bulunan her parça eşyayla, sevinç ve hüzünaynı anda yaşanıyordu. Söz nasıl biter, an nasıl geçmezmiş gördük ve bu durumiliklerimize kadar işleyen bir gerçeğe dönüşmüştü.

Emrah Apartmanı'nda tüm ailesini kaybetmiş bir beyefendi, teslim sonrası çadırın dışında bir sandalyeye oturmuştu. İçinde fotoğraflar ve ailesine ait çeşitli eşyaların olduğu koliyi kucağında tutuyor, bütün nezaketiyle hem hatıralara bakıyor hem de ağlayarak teşekkür ediyordu. Sonra ağzından şu cümle döküldü: "Her şeyimi kaybetmiştim ama bir koliyle bana dünyaları verdiniz."

Öykü ve Umut, mağdur fedakârlığının, nasıl bir kahramanlığa dönüştüğünün en güzel göstergesiydi. O kolinin içindeki birçok eşyayı onlar teşhis etmişti.

Anı Çadırı'nda görev alan elli gönüllümüz, geride kalan aile üyelerine hayatlarının manevi değeri en kıymetli eşyalarını ulaştırmak için fedakârca çalıştı. İzmir depreminde farklı şehirlerden gelenler de dâhil binlerce gönüllümüz haftalar süren çalışmalarda kahramanlık destanları yazdı. Hangisinin ismini yazsak diğerine haksızlık edeceğimiz bu isimsiz kahramanlarımıza sonsuz şükranlarımı sunar, bıraktıkları bu değerli çabanın ömürleri boyunca yanlarından hiç ayrılmamasını dilerim.

FOTOĞRAF AA / MEHMET EMİN MENGÜARSLAN

BİR GÖNÜLLÜ TECRÜBESİ
YOLUN GÖTÜRDÜĞÜ YER

GÜLFEM KIROĞLU

Mayıs ortası, Zanzibar. Ramazan bayramının ilk günü, köyün derinlerinde bir evin önü. Görme engelli yaşlı bir adamın ellerini tutmuş usul usul ağlıyorum. Güneş yüzüme yüzüme vuruyor, yanaklarım sıcacık, evin arkasındaki ağacın üzerinde bir sürü sarı kuş. Nereye dönsem gözüme dolan yemyeşil ağaçlar, rengarenk kangalı kadınlar, güzel güzel çocuklar... Burası benim köyüm. Ağladığımı fark eden yaşlı adam panik oluyor. "Neşelen, ağlamak yok mutlu olmalıyız Zeytuni, ileride yine görüşeceğiz, lütfen ağlama" diyor. Yaşlı adamın sözleri teskin edici, gözleri ıslak.

Şubat başı, Zanzibar.

İstanbul'daki evimden pılımı pırtımı toplayıp Zanzibar'ın Kizimkazi köyündeki Vassalam Foundation isimli vakıfa yerleşiyorum. Amacım, geldiğim vakfın tanıtımı için kısa insan belgeselleri çekmek. İlk tanıştığım kişi köyün otuz dokuz yıllık öğretmeni, ihtiyar heyetinin önde gelen üyesi. Kendimi tanıttığımda bana, "İsminin telaffuzu zormuş sana başka bir isim seçelim uzun kalacaksan eğer" diyor. Madem öyle siz seçin diyorum. "Zeytuni"yi öneriyor. Hikâyede o günlerde ay

Bana sorarsan, gönüllülüğe ne maksatla başladığın hiç mühim değil. Yol seni öyle bir yere getiriyor ki kendini, Afrika'nın bir köyünde yaşayan kadının on sene sonra gözlerini kaybetmemesi için düzenli kullanması gereken damlaya ulaşmasını sağlayacak en pratik sistemi düşünürken bulabiliyorsun.

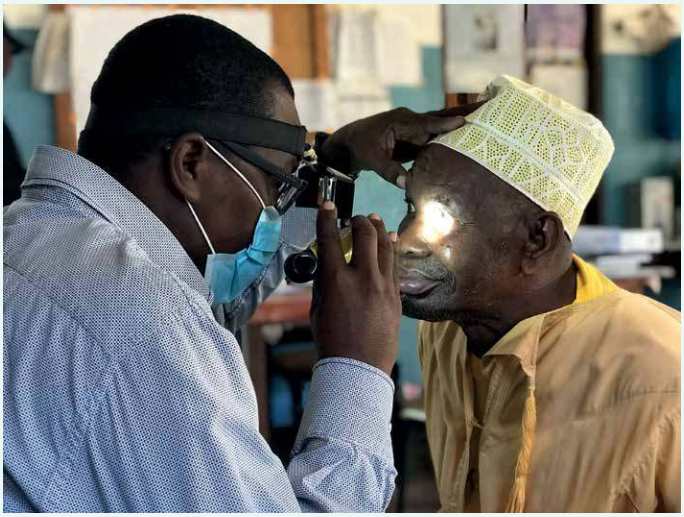
parçası gibi olmam, adada hiç zeytin olmaması ve Mr. Saidi Hamadi'nin görme engelli olması gibi detaylar var.

Çözülmesi gereken problemler

Mr. Saidi Hamadi, göz tansiyonu ve katarakt yüzünden görme yetisini kaybetmiş yaşlı bir adam. Belgesel sürecinde birlikte uzun uzun vakit geçiriyoruz. Defalarca evine gidiyorum, her seferinde taş odaya benim için hasır bir kilim seriliyor, o hep aynı köşesinde, ben hemen önüne ilişiyorum. Bazen bahçesinde geziyoruz, torunları peşimize takılıyor, sürekli meyve ikram ediyorlar. Hayatımda ilk kez demirhindi meyvesi yiyorum. Birlikte köy iftarlarına gidiyoruz, tüm varlıklarıyla gülümseyen kadınlardan çapati yapmayı öğreniyoruz ve sürekli kıkırdıyoruz. Düğünlere, ihtiyar heyeti toplantılarına katılıyoruz. Uzun uzun Zanzibar'ın tarihini, ülkesinin bazı sıkıntılarını anlatıyor. Hayatı boyunca çeşitli projelerde köyünü ve insanını kalkındırmak için çalışmış biri Hamadi. Çözülmesi gereken ilk problemlerin eğitim ve sağlık alanlarında olduğunu düşünüyor. Hayatımda gördüğüm en mutlu insanlardan biri. Onun hayata bakışını öğrendikçe umutsuz hissetmeyi unutuyorum.

İmkânlar, engeller ve şifa

Bir akşam diğer gönüllülerle köye yürürken Mr. Saidi'nin gözlerini nasıl kaybettiğini anlatıyorum. İçimizden biri, "Katarakt operasyonları mı düzenlesek acaba?" diyor. Bu fikir içimizde büyüyor ve şans eseri bir yardımseverden büyük meblağda bağış alıyoruz. Bizim bulunduğumuz vakfın tüzüğünde sağlık aktiviteleri olmadığı için resmi işlerde yardımcı olacak lokal bir vakıf buluyoruz. Hamadi, bizi Sağlık Bakanlığı'nda çalışan eski bir öğrencisiyle tanıştırıyor. Gerisi devlet dairelerinde iki ileri bir geri, Afrika'da işlerin nasıl yürüdüğünü deneyimlemeyle geçiyor. Bir noktada ben, sekiz farklı kişiye sorup net bir cevap alamadığım için elimdeki dilekçeyi mesai saati bitmeden hastanenin sekreterine veremiyorum ve kendimi Mnazi Mmoja isimli hastanenin bahçesinde sinirden ağlarken buluyorum. Bütün operasyonu bırakmak aklımdan geçiyor. Sonra bunu neden yaptığımı hatırlıyorum. Bunu yapmak zorundayız. Buna mecburuz. Gördük,

FOTOĞRAF AA / İZZET TAŞKIRAN

şahit olduk, devaya ulaşacak imkânımız var, bize verilen imkânları paylaşmamamız sence de çok manasız değil mi? Üstelik ulaştığımız insanlara fayda sağlıyor gibi gözükse de her katkımız aslında bize şifa oluyor. Bir insanın gözlerinin kör olmasını engellemeye aracı olmak, sana da bana da şifa. Eğer Hamadi on sene evvel iyi bir sağlık hizmeti alsaydı bugün görüyor olacaktı. Aylık masrafı bir Zanzibarlının ortalama aylık gelirinin dörtte biri olan göz damlalarını kullanmış olsaydı, bugün ben bu hikâyeyi anlatmayacaktım. Köydeki ana sınıfı öğretmeni Rahma Kasim o damlaları bugün kullanmaya başlamazsa on sene sonra o da görme engelli olacak. Buna kayıtsız kalabilir misin? İnsanlar göz göre göre kör oluyor. Bu, benim kabul etmekte zorlandığım bir durum.

Üzüntüye yer yok

İlk günlerde köy meydanındaki küçük dükkândan kasava cipsi almaya giderken köyün içinden geçmiş ve yalınayak çocukları görüp kahrolmuştum. Tahmin edersin ki aşırı sığ ve kendi dünyamdaydım. Köyde yabancıydım, henüz "Zeytuni" olmamış, yalın ayak dolaşmaya başlamamıştım. Bundan aylar sonra üç yaşında bir çocuğun kataraktlı gözüne bakarken aklımdan

FOTOĞRAF AA / ASSALAM VAKFI

İnsanın kalbini genişleten, katlayıp büyüten bir deneyim. Ben yine aynı ben ama şahit olduğum hayatlar kalbimde çiçeklendi.

geçen tek şey bu işi nasıl çözebileceğimiz. Hayır, ağır basan duygum üzüntü değil. Çocuğun gözü açıldığında hayatın onun için ne kadar kolay olacağına odaklanmış haldeyim.

Zanzibar o kadar neşeli bir yer ki zaten üzülmenize pek müsaade yok. İnsan burada uzun süre kederli kalamaz zannımca. Durum parlak değil ama iyiyiz, güzeliz, yavaş yavaş çözeceğiz. Bana sorarsan, gönüllülüğe ne maksatla başladığın hiç mühim değil. Yol seni öyle bir yere getiriyor ki kendini, Afrika'nın bir köyünde yaşayan kadının on sene sonra gözlerini kaybetmemesi için düzenli kullanması gereken damlaya ulaşmasını sağlayacak en pratik sistemi düşünürken bulabiliyorsun.

Kalbi genişleten bir deneyim

Ben kendi adıma, ulaşabildiğim imkanları köyümdeki insanlarla paylaşmaya çalışıyorum. Uzunca bir süre yaşadığım vakıfta şoför olarak çalışan Nasoor'un çatısı yağışlar yüzünden çöktüğünde liseden arkadaşımın başı belaya girmiş gibi hissediyorum. Rahma, vakfın mutfağında

yemeklerimizi hazırlayan mükemmel kadın, yüzü asık olduğunda -ki bu çok nadir olur- asabım inanılmaz bozuluyor. Bir akşam vakfın genel koordinatörü Munira'yla okulun önündeki banklarda oturup hayattan filan konuşurken hamile karnına dokunuyorum. "Munira'nın bebeğinin hayatında olmalıyım" diye düşünüyorum. Onlar benim arkadaşlarım, Kizimkazi benim köyüm, köy yolundaki Hatice en sevdiğim komşum, Mr. Saidi Hamadi benim yeni edindiğim babum, yani dedem.

İstanbul'daki hayatım çok uzak şimdi. Hayır, her an geri dönebilir ve koşturmacanın içinde kendimi bulabilirim. Bundan bahsetmiyorum. İnsanın kalbini ikiye yaran bir ayrım değil bu. İnsanın kalbini genişleten, katlayıp büyüten bir deneyim. Ben yine aynı ben, ama şahit olduğum hayatlar

FOTOĞRAF AA / ASSALAM VAKFI

Köyden dönerken Rahma'nın evine çat diye dalıp kucağına uzanmayı, teklifsiz olmayı, insanlara yeniden bakmayı öğrendim, neşelenmeyi yeniden öğrendim, yaşlı bir adamdan yaşamımı şekillendirecek şeyler öğrendim.

kalbimde çiçeklendi. Zanzibar'ın Kizimkazi köyünde bir sürü evim var. Çoğunun elektriği yok ve bazısının suyu. Ama köyde yürürken kendimi sıklıkla, "burada da yaşarım" diye düşünürken yakalıyorum. İnsan bağ kurabildiği müddetçe yaşayabiliyor galiba. Herkesin kapısı ardına kadar açık, her şeylerini bölüşmeye hazırlar. Biliyorum, çünkü köylülerden bir sürü hediye aldım. Dramatize etmek istemem ama hemen hemen herkesin kalbinin bu kadar geniş olması sence de çok sıradışı değil mi?

Artık onlardan biriyim

Burada geçirdiğim süre boyunca kendimi başkalarına katmayı öğrendim. Kalbimi açıp ortaya bırakmayı öğrendim. Köyden dönerken Rahma'nın evine çat diye dalıp kucağına uzanmayı, teklifsiz olmayı, insanlara yeniden bakmayı öğrendim, neşelenmeyi yeniden öğrendim, yaşlı bir adamdan yaşamımı şekillendirecek şeyler öğrendim. Bir noktada, hayatta gidebileceğim yere kadar gitmişim gibi geliyordu, fazlasını keşfettiğim için ziyadesiyle memnunum. Her şey için müteşekkirim, içim minnet dolu.

Bu çok garip, bilmiyorum anlar mısın, bilmiyorum anlatabilir miyim. Tüm o dolambaçlı yollardan ve dahi alt metinlerden, kederlerden, neşesizlikten uzak, mutlu mesut yaşamlarını sürdürüyor ada halkı. Ben Zeytuni, ben de artık onlardan biriyim.

BİR GÖNÜLLÜ, BİR UMUT

Türk Kızılay Göç Hizmetleri Direktörlüğü Çocuk Programları Koordinatörlüğü, bir yandan çeşitli etkinliklerle çocukların emin adımlarla hayata atılmalarını sağlıyor. İşte gönüllü yolculuklarından izler, çizgiler...

Türk Kızılay ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) arasında Mayıs 2013'te imzalanan işbirliği çerçevesinde 4-18 yaş grubu çocuklara yönelik koruyucu/önleyici ve farkındalık yaratmaya yönelik; psikososyal destek, çocuk koruma, sosyal uyum, gençlerin güçlendirilmesi ve eğitime destek faaliyetleri yürütülüyor.

Program ile göçe maruz kalan çocukların uyum sorunlarını en aza indirmek, travmalarını atlatabilmelerine destek olmak, farklı kültürlerle beraber yaşama bilincini geliştirmek, kişisel gelişimlerine ve eğitime erişimlerine destek olmak amaçlanıyor. Çocuk Programları hizmetlerini Çocuk ve Gençlik Merkezleri, Geçici Barınma Merkezleri, Toplum Merkezleri ve Mobil Ekipler (Mobil Çocuk Dostu Alanlar ve Mobil Psikososyal Destek Takımları) olmak üzere 4 farklı modelde çocuklarla buluşturuyor.

2013'ten beri farklı şehirlerde ve faaliyet noktalarında hizmet veren program ile 4-18 yaş arası yüzbinlerce çocuğa ev sahipliği yapıyor; çocuklar o evi sahipleniyor. Bazen okuldan önce veya sonra, en sevdikleri ara ve yaz tatillerinde ise yaş gruplarına uygun programı buldukları her fırsatta faaliyet alanlarına gelen çocuklar, burada çeşitli etkinlikler aracılığıyla becerilerini geliştirmekle kalmaz birer özne olduklarını hissederler. Çocuk Programları faaliyet alanları kurallarını belirleme sürecine dâhil oldukları, diledikleri oyunu ve oyuncağı herhangi bir kaygı olmadan kullanabildikleri, temizliğinden, düzeninden sorumlu hissettikleri, etkinliklerde grup tartışması, drama veya resim tartışması gibi yollarla aktif katılım sağladıkları alandır.

Gönüllü olarak faaliyet alanlarında destek sağlamak isteyen katılımcılar, Liderlik ve Gönüllülük Programı'na dâhil edilerek insana, çevreye topluma dair kapasitesini ve farkındalığını arttıracak; İletişim, çocuk hakları, akran ilişkileri, farklılıklara saygı, çatışma çözüm becerileri, dezavantajlı gruplar ile çalışma gibi eğitimlere katılırlar. Çevresindeki toplumsal sorunlara karşı duyarlılık kazanan ve bu sorunların çözümüne yönelik fikirler üretip projeler hazırlayan gönüllüler sorumluluk sahibi bireyler olup çıkıverirler. Program olarak en büyük çıktılarımızdan biri de küçük yaşlardan itibaren tanıklık ettiğimiz çocukların gönüllü yolculuklarını izlemek ve kendinden emin adımlarla kendini geliştirmeye devamını, yarın öbür gün üniversiteyi kazanıp birer yetişkin olarak topluma katkı sağlamalarını izlemek.

2013'ten beri farklı şehirlerde ve faaliyet noktalarında hizmet veren program ile 4-18 yaş arası yüzbinlerce çocuğa ev sahipliği yapıyor; çocuklar o evi sahipleniyor.

FATMA HACDİBO

Türk Kızılay İskenderun Çocuk ve Gençlik Merkezi

"Bana 'Kızılay Abla' diye seslenirlerdi"

Çocukluğumdan beri manevi doyumu olan herhangi bir şey yapmak bana inanılmaz keyif verirdi. Tabii o yaşlarda ben bunun adına "yardım etme" diyordum. Kızılay Çocuk Programları ile tanıştığım zaman benim "yardım etme" diye adlandırdığım tutum ve davranışlarımın adının "gönüllülük" olduğunu öğrendim.

Türkiye'ye 5 yıl önce gelmiştim. Gerek okulda gerekse sosyal hayatımda Türkçe bilmediğim için çok zorlandım ancak İngilizcemin iyi olması Türkçeyi öğrenmem konusunda yardımcı oldu. Türkçe ile ortak kelimelerin olması işimi kolaylaştırdı. Tabi herkesin benim gibi anadili dışında farklı bir dil bilmeyeceğini düşünerek zamanında yaşamış olduğum zorlukları hiçbir çocuğun, özellikle de kız çocuklarının yaşamamasını istediğim için Türk Kızılay İskenderun Çocuk ve Gençlik Merkezinde çalışan bir personel vasıtası ile Çocuk ve Genç Dostu Alanda gerçekleştirilen faaliyetlere gönüllü olarak katılmaya başladım. Süreç içerisinde çocuklarla vakit geçirmenin ve onların hayatlarına bir nebze dahi olsa katkımın olması bana inanılmaz mutluluk veriyordu.

Çocuklarla birbirimize o kadar alışmıştık ki bana "Kızılay Abla" diye seslenirlerdi. Gönüllülük sürecimde yaşadığım bir diğer mutluluksa istediğim üniversiteyi ve istediğim bölümü kazanmam oldu. Üniversiteyi kazandıktan sonra İskenderun Çocuk ve Gençlik Merkezinde "Mentörlük Projesi" başlatıldı. Projeye üniversite öğrencilerinin çocuklara olumlu rol model olacağı, sosyal sorumluluk duygusunun artırılacağı ve çocukları eğitim alanında heveslendirileceği bir proje olduğunu öğrendikten sonra gönüllülük sürecime Mentör olarak devam ettim. Şuan devam eden mentörlük projesinde hâlâ yer almaktayım.

Bu süreçte kendimi çok iyi hissettim insanlara özellikle de çocuklara yardım etmenin motivasyonumu yükselttiğini fark ettim. Aynı zamanda gönüllülük yaptığım süre zarfında gönüllülük bana, insan ilişkilerim, kendimi ifade etme becerim, kendime olan güvenim ve olaylara birden fazla pencereden bakabilme noktasında çok önemli beceriler kattı. 3 yıldan beri ilk günkü hevesle Türk Kızılay İskenderun Çocuk ve Gençlik Merkezinde gönüllülük yapıyorum ve bu sürecimin daha uzun yıllar devam etmesini temenni ediyorum.

MUHAMMED HÜSEYİN

Hatay Apaydın Geçici Barınma Merkezi

"Bu sayede işbirliği becerisi edindim"

20 yaşındayım. Samsun'da 19 Mayıs Üniversitesinde Odyoloji Bölümünde okuyorum ve üç yıl önce Kızılay gönüllüsü oldum. Bu yıllar boyunca, kişisel deneyimlerimi, insani yardım çalışmalarında asistan gönüllü olarak ve kampta yaşayan bir mülteci olarak öğrendiklerimi sizlere aktarmak istiyorum.

Yaşadığımız toplumlarda, özellikle çocuklar için önümüze çıkan birçok olumsuz duygu ve engel bulunmakta. Çocukların umut olduğu yerde, masum bir gülümsemeyi görebilmemiz ve geleceğin bizim elimizde olduğunu, bunu başaranın biz olduğumuzu öğrenebilmemiz için çocuklara umut vermeye çalıştık.

Çocuk Dostu Alanda pek çok beceri öğrendim. Atık plastik su kapları ve cam bardaklardan vazolar ve çeşitli güzel sanat biçimleri yapabileceğinizi ve hepsinden önemlisi bunun geri dönüşüm olarak kabul edildiğini kim hayal edebilirdi.İnsanlarla tanışmayı, onlarla konuşmayı, onları dinlemeyi ve kendimi dinlemeyi çok sevdiğim için yalnızlığı tercih etmiyorum. Bu aşk, benim, gönüllü arkadaşlarımın ve hocalarımın birlikte yaptığı toplantılar ve kutlamalar sayesinde arttı.

Yaşlıların şefkate ihtiyacı olduğunu ve dikkat etmemiz gereken güller gibi olduklarını da öğrendim. Etkinlikler sayesinde sadece çocuklara bir şeyler öğretmiyorum, aynı zamanda hayatı hissetmek için ihtiyaç duyduğum deneyimleri ve duyguları da öğreniyor ve kazanıyorum. En sevdiğim hobilerimden biri de resim yapmak, bence sanat her birimizin içindeki medeniyeti ifade etmek, yaşadıklarını ifade etmek ve duygularını ifade etmektir. Asistan gönüllü olarak arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden çok faydalandım, deneyim kazandım.

Ayrıca Çocuk Dostu Alanda biraz ün kazandım, çocuklar benim yaptığım resimlere sanki ünlü bir ressammışım gibi bakarlardı. Çocuklar en ufak şeylere hayran kalırlar. İnsanlık duygusunun da önemli olduğunu unutmayın, başkalarına yardım etmek ve insanları eğitmek, sevgi dolu medeni bir çevrede yaşayabilmemiz için önemli faktörlerdir.

Bazı özel günler ve tatiller de etkinlikler kadar önemliydi. Ne yapacağımız ve ne planlayacağımızla ilgili fikirleri paylaşırdık, bu sayede işbirliği becerisi edindim ve bundan memnunum. Eskiden gülerdik ve eğlenirdik, bazen fikir ayrılıklarımız olur ve birbirimizle tartışırdık, ancak tek hedefimiz gönüllü olmak ve çocuklarda gülümseme yaratan bir ekip olmaktı.

Bir gönüllü, bir umut.

Bu son 3 yıldır benim hikâyemdi ve sonraki daha iyi ve daha güzel...

SİDRA NOUR

Türk Kızılay Antakya Çocuk ve Gençlik Merkezi

"Türk Kızılay bizi tekrardan hayata bağladı"

18 yaşındayım. 2015 yılında savaş sebebi ile Türkiye'ye giriş yaptık. Türkiye'ye giriş yapmadan önce babamın köşede biriktirdiği paraları yolumuzu kesen hırsızlar alınca yolculuğa nasıl devam edeceğimizi düşünüyorduk. İlk olarak Hatay'ın Narlıca ilçesinde babamın bir arkadaşı bize borç para verdi ve evimizi kiraladık. Hayat devam ediyordu.

Eğitim öğretim hayatıma Türkiye'de 8. sınıfta başladım. 10. sınıfta arkadaşlarımın çoğu yeterli not alamamalarından dolayı sınıf tekrarı yaşarken ben sınıfı iyi bir ortalama ile geçmiştim. Okul bittikten sonra yaz tatili olmuştu. Babam ile eve dönerken Türk Kızılay binasını görmüştüm. Hemen içeriye girip kurum hakkında bilgi almak istedik. Çocuk Programları tarafından düzenlenen psikososyal destek faaliytleri, eğitim faaliyetleri beni heyecanlandırıyordu. Merkez faaliyetleri başlayınca bizimle iletişim kurulacağı söylendi. İlk merkeze girdiğimde herkesin yüzündeki gülümse o kadar içtenki gerçekten bize ev sahipliği yapıldı. Türkçe dil desteği konusuda merkez faaliyetlerine katıldım. Türkçem gittikçe daha iyi oluyordu ve kendimi mutlu hissediyordum.

Eğitmen tarafından gönüllülük faaliyetlerine yönlendirildim. Gönüllü ne demek gönülülük ne demek bilmiyordum. Gönüllülük karşılıksız bir şey beklemeden bir kişiye yardım etmekti benim için. Okula gittiğimde duyduğum her kelimeyi not ediyor AÇVGM'ye gelince yazdıklarımın anlamını eğitmene soruyordum. Bu şekilde her şeyi öğreniyordum.

Gerçekten merkez çalışanlarının bana verdikleri emek yadsınamaz. Merkez faaliyetlerine katılmadan önce çocuklara bir şey öğretmek, sabırlı olmak benim için çok zordu. Eğitmen hocamız bize ders anlattığında bize olan sabrına özeniyordum. Merkez çalışanlarının çocuklara karşı tutum ve davranşlarını gözlemliyordum. Ben de onlar gibi olmak istiyordum. Çalışanların hepsi benim için iyi bir rol model olarak hayatımın önemli bir parçası haline geldiler. Çocuk Dostu Alanlarda yaş gruplarına göre yapılan etkinlikleri öğrenerek boş vakitlerimde bağlama çalıyor, hem merkez faaliyetlerine destek oluyorhem de boş vakitlerimde mahallemizde yaşayan çocuklara küçük etkinlikler yapıyorum. Eskiden çocuklar ile vakit geçiremez, okulu bırakmayı düşünür iken şimdilerde ise okul öncesi öğretmenliğini kazanmış bir öğretmen adayı olmak beni mutlu ediyor.

Merkezi bir ev, merkez çalışanları ise

birer aile olarak görüyorum ve ben burada büyüdüm. Türk Kızılay bizi tekrardan hayata bağladı, kendi yeteneklerimizi keşfetmemize ve üniversite kazanıp güzel bir gelecek amacı ile sundukları imkânlar için çok teşekkür ediyorum.

ZEKERİYA BELKİŞ

Türk Kızılay Kilis Elbeyli Geçici Barınma Merkezi

"Gönüllülük her zaman ve her yerde"

21 yaşındayım, 2011 yılında savaş sebebiyle Türkiye'ye geldim. Türkiye'de ortaokulu tamamladım ve liseyi bitirdim. Daha sonra üniversite okuyup mezun oldum ve şu an Hemşirelik bölümü ikinci sınıfta okuyorum. Türkiye'de ilk geldiğimde Kilis Elbeyli Kampında bulundum. O kampta 6 yıl yaşadım. Kamp hem güzel hem de sıkıcıydı ama alışmıştık. Bir gün okul arkadaşım geldi yanıma "Gel Kızılay'a gönüllü olarak katılalım" dedi. 2015'te Türk Kızılay Kilis Elbeyli Çocuk Dostu Alanı'na gönüllü olarak katıldım ve orada gönüllülük hikâyem başladı. İlk önce 2 ay süren seminerler ve eğitimler aldım. Çocuklara nasıl davranılacağını, çocuklarla doğru bir şekilde nasıl konuşulacağını, çocuklarla nasıl iletişim kuracağımızı öğreten eğitimler aldık. Orada birçok faaliyet yapıyorduk. Çocuklarla birçok oyunlar oynardık. Çocuklara faydalı etkinlikler yapıyor ve eğitimler sunuyordum. Çocuklara verdiğimiz eğitimler; iletişim, Kızılay tanıtımı, hijyen ve kişisel bakım, çevre temizliği, eğitimin önemi, renkler, meyveler ve sebzelerin faydaları vb. gibi birçok sayamadığım faydalı eğitimler veriyordum. Çocuklarla birçok faaliyet yapıyorduk. Uçurtma uçurmak, top oynamak, halı sahada farklı oyunlar oynamak, 23 Nisan'da tiyatro oynamak ve şiir okumak, engelliler günü gibi özel günlerde etkinlikler yapmak gibi.

Çocuk Dostu Alan'da gönüllülük hikâyem oluşurken çok şey öğrendim. Birçok eğitim aldım.

2018 yılında, Siirt Üniversitesi'nde Tıbbi Laboratuvar Teknikleri bölümünü kazandım, o zamanlar Çocuk Dostu Alanı bırakmak zorunda kaldım, tabii ki ben alana gitmeyi bıraktım ama gönüllülüğü asla bırakmadım. Siirt'te Genç Kızılay grubuna katıldım. Gıda ve hijyen kolisi dağıtımı, tiyatrolar, köy okullarına elbise ve kırtasiye yardımı, ramazan ayında yoksullara iftar yemeği, kan bağışı kampanyası vb. etkinlikler yapıyorduk Siirt'te etkinliklere aktif olarak katıldığım için yönetim kurulu üyesi olarak görev aldım, daha sonra Siirt Genç Kızılay yönetim kurulu başkan yardımcısı olarak görev aldım.

Gönüllülük bir yerden ibaret değil, gönüllülük her zaman ve her yerde.

Türk Kızılay'da 6 yıldır gönüllü olarak destek vermekteyim, pes etmeyeceğim her zaman ve her yerde bu yola devam edeceğim.

Program ile göçe maruz kalan çocukların uyum sorunlarını en aza indirmek, travmalarını atlatabilmelerine destek olmak, farklı kültürlerle beraber yaşama bilincini geliştirmek, kişisel gelişimlerine ve eğitime erişimlerine destek olmak amaçlanıyor.

HİKAYE

İsrail'in Gazze'ye günlerce süren saldırıları nedeniyle kentte oluşan enkazı temizlemek için kampanya başlatıldı. Kampanyaya gönüllü olarak katılan gençler, Gazze'nin cadde ve sokaklarını süpürdü.

FOTOĞRAF AA/ ASHRAF AMRA

Gönüller Yapan Yahya

BETÜL OK ŞEHİTOĞLU

Gönüllülük, içerisinde türlü güzel anıları barındıran ve bizi yarına taşıyan bir gerçeklik. Gönüllümüz Yahya'nın, kardeşimiz Yahya'ya dönüşmesi hiç zaman almamıştı. Yahya'nın, Suriye'de başlayan hikayesi 24 Aralık 2019 tarihinde Türkiye'de son buldu.

Mesleğe ilk başladığım haftaydı. Danışmada görevliyken gelen yabancılara tercüman desteğiyle yardım ediyorduk. Yahya'yı ilk orada görmüştüm. Güler yüzlü, çalışkan bir gençti. Herkes ondan yardım istiyor o da canla başla cevap veriyordu. Danışma çok yoğun olduğu için muhabbet etme şansımız olmamıştı. Mesai bitiminde muhabbet ettiğimizde ise onun her hâlükârda insanlara yardım eden, fedakâr birisi olduğunu anlamıştım.

Yahya, Suriye'deki savaş sonrası, üniversite okumak için Türkiye'ye gelmişti. Türk Kızılay Konya Toplum Merkezi gönüllüsüydü. Toplum merkezi ilk kurulduğu günden beri, gerek tercüme gerekse diğer faaliyetlere aktif şekilde katılıyordu.

Yahya'da dikkatimi çeken ilk şey akıcı Türkçesi olmuştu. Türkiye'ye geldiğinde kursa gitmiş ve sürekli olarak kendisini geliştirmişti. Çeviri yaparken bizlere bilemediği kelimeleri sorar, not ederdi. Bazen deyimler ve atasözleriyle konuşmasını süsler, kurumda çalışan herkes onun bu özelliğini fark edip tebrik ederdi. Yahya, kurumdaki tüm alanlarda ekibe dil desteği veriyordu. Gerek çocuklar gerekse yetişkinlerle iletişimi sağlıyordu. Kurumdaki diğer gönüllülerle de arası iyiydi. Afganistan'dan gelen Cavid'e YÖS için, Suriye'den gelen Ali'ye de TÖMER kursu için yardımcı olmuş, evinde ağırlamıştı. Lise öğrencilerine ve üniversite sınavına hazırlananlara matematik, geometri, mantık dersleri anlatıyordu. Bir keresinde çocukları üniversiteye hazırlanan aileleri bir araya getirip, konferans vermişti. Hafta sonuydu ve tüm ekip gitmiştik. Her zaman gülerdi, yine gülerek "İnşallah sizin sayenizde vatansız kalan bu çocuklar okuyacak, bu ülkeye faydalı insanlar olacaklar" demişti. O gün, heyecandan sürekli yutkunurken ondaki yaşama dair ümidi görmüştüm. Bu genç, her şartta okumak, insanlara yardım etmek ve yaşamak istiyordu. Bütün eğitimlere katılıyor, çocukların hepsini okumaya, yazmaya teşvik ediyordu. Kurumdan arkadaşımın anlattığına göre bir keresinde üniversite sınavı için şehir dışına çıkması gereken bir öğrenciye ailesi izin vermemiş. Yahya, aileyi ikna etmiş, kendi imkanlarıyla sınava girecek kişiye refakat ederek götürüp getirmişti.

Yahya, Türkiye'ye tek başına geldiğinde para kazanmak için çeşitli yerlerde çalışmış, hayatı buralarda öğrenmeye başlamıştı. Oldukça çalışkan ve zekiydi. Selçuk Üniversitesi'nde Bilgisayar Mühendisliği'ni kazanmıştı. Bu sırada kanser tedavisi görüyordu. Hayatı hastane, kurum ve okul arasında geçiyordu. Onu ilk gördüğüm günden son güne kadar, kanseri hayat neşesiyle yeneceğine inandı, biz de inanmıştık. Halk Eğitim ile ortaklaşa verilen bilgisayar kursunda gönüllü olarak çocuklara ders veriyordu. Bir sabah bir öğrenciye soru çözümü için söz vermiş ve kuruma gelmişti. Bitkin ve halsiz görünüyordu. O halde soru çözümünden çıktıktan sonra danışmada çeviri için yardımcı olmuştu. Akşam rahatsızlanıp hastaneye yattığını duymuştum. Hastane, kaldığım evin iki sokak aşağısındaydı. O gece, ilaçları alıp kendine geldikten sonra onu ziyaret etmiş, doktorla görüşmüştüm. Bir ciğerinin tamamen yok olduğunu ötekinin de çok kısa süre sonra işlevini yitireceğini söylemişti. Yahya, günden güne eriyor, gözlerindeki ışık yavaş yavaş sönmeye başlıyordu. Bir sessizlik anında "fotoğraf çektirelim" demişti. Sonrasında ise "Ben öldükten sonra bakıp hatırlarsınız, beni unutma olur mu abla. Ölürsem üniversiteye hazırlanan çocuklara yardım edin" demişti. O an, ağlamamak için kendimi zor tutmuş, o gece hiç uyuyamamıştım. Göç eden ve ça-

FOTOĞRAF AA / İHH

Yahya, her zaman kendinden önce başkalarını düşünürdü. Gönüllü olduğu her çalışmada, katıldığı her etkinlikte böyle yapmıştı. Hastane randevularını gönüllü olarak verdiği derslere göre ayarlar, gerekirse ertelerdi.

resiz kalan daha nicesi vardı, tüm bu olanlara mı üzülmeliydim, kötü şartlarda çalıştırılan bu insanlara mı, hikayesini yarıda bırakıp toprağını terk eden milyonlara mı yoksa bu çocuğun omuzladığı yüke mi bilmiyordum.

Yahya, her zaman kendinden önce başkalarını düşünürdü. Gönüllü olduğu her çalışmada, katıldığı her etkinlikte böyle yapmıştı. Hastane randevularını gönüllü olarak verdiği derslere göre ayarlar, gerekirse ertelerdi. Üniversiteyi kazandıktan sonra "Yabancı Öğrenciler Topluluğu"nu kurmuş ve başkanlık etmişti. Yabancı öğrencilerle etkinlikler düzenlemiş, kültürler arası uyum çalışmaları yapmıştı. Bize kendi kültürlerini, yemeklerini anlatırdı. Kurumdaki tüm arkadaşlar, öğrenciler, faydalanıcılar; genci yaşlısı Yahya'yı çok severdi. Göçmenlerle alakalı aklımıza bir şey takıldığında hemen onu arar sorardık, istişare ederdik. Aynı şekilde o da ulaşmamız gereken göçmenler varsa bize söylerdi. O, her zaman fedakar, yardımsever ve merhametli bir insandı.

Gönüllülük, içerisinde türlü güzel anıları barındıran ve bizi yarına taşıyan bir gerçeklik. Gönüllümüz Yahya'nın, kardeşimiz Yahya'ya dönüşmesi hiç zaman almamıştı. Yahya'nın, Suriye'de başlayan hikayesi 24 Aralık 2019 tarihinde Türkiye'de son buldu. Bugün yaşasa 24 yaşındaydı. Üniversiteyi bitirip hayallerindeki gibi bilgisayar mühendisi olacaktı. Yine insanlara yardım edecek, kendinden önce başka hayatları kurtarmayı isteyecekti. Yahya'nın o güzel gönlü ve gönüllülükten de öteye giden fedakârlığı için hem kendi adıma hem de onu tanıyan herkes adına teşekkürü borç bilirim. Yahya gibi nice gençler, gerek kurumlarda gerekse gündelik hayatın içerisinde faydalı işler yapmaya devam ediyorlar. Yahya ve Yahyalar, konuştuğunuz Türkçe ve anadiliniz için, okuma isteğiniz ve yaşamak istediğiniz için, karşılaştığınız zorluklara karşı mücadeleniz için her zaman destek verecek bir gönüllü vardır. Hep birlikte varız ve böyle daha güzeliz.

BİR GÖNÜLLÜ AŞICININ SERÜVENİ

MUSTAFA TOPKARA

Mustafa Topkara 1950 Gümüşhane doğumlu, İETT emeklisi. 4 çocuk ve 3 torun sahibi 45 yıldır İstanbul'da yaşıyor. Çocukluk yıllarında gelişen bir merakı var: Gönüllü olarak ağaçlara aşı yapmak.

Aşı yapmayı ilkokuldayken komşudan gördüm. Merak ettim, denemek istedim. Kendi bahçemizde bulunan vişne ağacının dibindeki filizlere 23 tane aşı yaptım. 18 tanesi tuttu ama hiçbiri büyüyemedi, hepsini inekler yedi. Üzülmemek elde mi? Üzüldüm tabii ama vazgeçmedim. O günden sonra hep aşı yaptım.

Belgrat ormanlarında yüzlerce aşım vardır. Her türlü meyve aşısı yaptım orada. Kiraz, elma, armut, vişne, dut...Gerek kendim gerekse eşimin rahatsızlıkları, kontrolleri için gittiğimiz hastane bahçelerinde de onlarca aşım var. Okmeydanı, Şişli, Sarıyer bize en yakın hastaneler. Tahlil sonucu ya da sıra beklerken hastane bahçesinde gözüme ilişen bakımsız ağaçların bakımlarını yaparım. Ağacın gelişimini engelleyen gereksiz filizleri temizler, su bulabilirsem ağaçlara su dökerim. Ağaçları, fidanları bakımsız görünce yapmamak elimden gelmez, içim rahat etmez. Aşılanacak ağaç varsa o an imkan olursa aşı yaparım. Vakit yoksa ya da arabamda aşı yoksa bir sonraki gidişimde yanımda götürür o ağacı aşılarım. Evden çıkarken cüzdanımı, ehliyetimi almayı unuttuğum olur ama o aşıyı almayı unutmam. Evde buzdolabında mutlaka çeşitli aşılarım olur. Buzdolabının meyvelik kısmında saklarım aşılarımı, bozulmazlar.

Muhabbete vesile

En fazla dut aşılamışımdır. Aşıları yaptıktan sonra takip etmek lazım. Yoksa altından ışkın kalkar. Zaman zaman hususi olarak arabama biner aşılarıma bakmaya giderim. Ağaçlarımı kontrol ettiğimde aşıların tuttuğunu görüp mutlu oluyorum.

Konu komşu bahçelerine aşı yapmaya çağırır. Oturduğum muhitte maalesef evlerin bahçeleri yok. 70'li -80'li yıllarda sokağımızda her evin önünde- arkasında bahçe vardı. Zamanla bahçeler gecekondularla birlikte apartmanlara bıraktı yerini. Sonra imkanı olanlar farklı yerlerden bahçeli ev aldı. Herkese giderim, aracıyla şehir dışındaki evinin bahçesine aşı yapmaya götüren komşum var. Misafirliğe gittiğimiz evin bahçesi, ağacı varsa mutlaka bakarım. Aşıları tutan komşularımın bana mahsulden meyve gönderdiği de olur. Komşuluk hukukunun, muhabbetin gelişmesine vesile oluyor bir bakıma.

Benim de evimin önünde maalesef bahçe yok. Karşı çaprazımızdaki komşumuzun evi yıllardır boş. Önünde de genişçe bir beton sahanlığı var. O alanda bulduğum saksılara, yoğurt kovalarına, yağ tenekelerine yüzden fazla fidan diktim, aşıladım. Memlekete gönderdim, bahçesi olan akrabalara, komşulara verdim. Bir yardım derneğimizin lojistik deposunun önündeki alana onlarca fidan götürüp diktim. İşi iyilik olan, hayırlı işlerle uğraşan dernek çalışanlarının, oradan gelip geçenlerin her meyve yediğinde duasını alıyorumdur inşallah.

Aşı teçhizatı çeşit çeşit. Aşı için 2 keskin bıçak, bağ makası, tornavida, elastik aşı bandı lazım. Bu aşı takımından bir set arabamın torpido gözünde mutlaka bulunur. Evde de ayrıca vardır. Bıçaklar düzenli olarak alkolle, kolonya ile temizlenmeli. Aşı bandı ağacı boğmayacak şekilde esnek olmalı.

Katırtırnağı aşısı, kakma aşı, yarma aşı, yonga aşı, göz aşısı.. Çeşit çeşit aşı var. Her birinin de kendine has bir zamanı var. Her aşı her zaman yapılmaz. Yapılırsa da tutmaz.

Yarma aşılar, katırtırnağı aşısı cemreler düşmeden önce alınır, serin bir yerde saklanır, Şubat'ta, Mart'ta yapılır. Normal göz aşısı Temmuz ayında yapılır. Yonga aşısı, durgun göz aşısı Eylül'de yapılır.

Dünyayı güzelleştirmek için

Allah nasip etti, zorluklarla da olsa Sakarya Hendek'te bir bahçe aldık. Son 7-8 yıldır yaz aylarını burada geçiriyoruz.. Pandemi başından bu yana hep buradayız. İstanbul'da olsak apartman dairesine hapis olup kalacak, sıkıntıdan patlayacak, iş yok, güç yok, meşgale yok, muhtemelen hanımla birbirimizi yiyecektik. Çok şükür ki buradayız. Bahçeye çıkıyoruz. Toprakla uğraşıyoruz. Burada çeşit çeşit fidan dikme imkanım oldu. Toprakla uğraşmak insanı bedenen yoruyor ama ruhen dinlendiriyor. Yeşilin, ot kokusunun, kuş seslerinin huzur veren bir yanı var. Seven sevdiğiyle güzelleşir derler ya ben de hanım da doğayı, bahçeyi, ekip biçmeyi, üretmeyi seviyoruz, ağaçlarla- yeşille ömrümüzü güzelleştiriyoruz.

Belgrat ormanlarında yüzlerce aşım vardır. Her türlü meyve aşısı yaptım orada. Kiraz, elma, armut, vişne, dut... Gerek kendim gerekse eşimin rahatsızlıkları, kontrolleri için gittiğimiz hastane bahçelerinde de onlarca aşım var.

Fidan dikmek dünyayı güzelleştirir. Dünya güzel olursa insan da güzel olur. Ruhu güzel olan insandan da zarar gelmez. Nesiller değişir. Ben fidan dikiyorum. Bir sonraki yıl onun çiçek açtığını görmek beni de hanımı da çok mutlu ediyor. Kuru bir daldan renk renk çiçek çıktığını gören insan nasıl mutlu olmaz ki? O çiçekleriyle konuşur, ben fidanlarımla konuşurum. Severim onları, güzel sözler söylerim. Daha da açar çiçekleri bence. Eğer nasip olur da sıcaktan, yağmurdan dökülmezse çiçekler meyve olur. Meyveleri dalında saklarım. Torunlar gelir hep beraber yeriz diye. Bahçemin yol kenarlarına belli aralıklarla çeşitli meyve fidanları diktik. Yarın öbür gün büyüyecek, dalları çitin arkasına sarkacak. Gelen geçen dalından koparıp alacak, dere kenarına su içmeye gelen hayvanlar yere dökülenleri yiyecek, yemedikleri börtü böceğe yem olacak. İnsan Allah razı olsun diyecek, hayvanın yediğinin karşılığını yine Allah verecek inşallah. Bundan daha güzeli var mı?

Hendek'te ormandan gelirken bir dut aşısı gördüm, aldım. Dönüşte komşu elimde gördü sordu, dut aşısı olduğunu öğrenince kendi bahçesindeki dut ağacını aşılamamı istedi. Hay hay dedim, aşıladım. 1 ay sonra yine oradan geçerken komşuya aşıyı sordum. Tuttuğunu meyve bile verdiğini söyledi. İnanmadım, gidip baktığımda 4-5 tane dutunun olduğunu gördüm, nasıl mutlu oldum anlatamam.

Emekliliği beklemeyin

Yine unutmadığım bir anım; Belgrat ormanında bir elma aşısı yapmıştım. Aşımı sonraki kontrole gittiğimde fidanın boyu 1 metreyi geçmişti. 2 yıl sonra o bölgeye yakın bir çiftlikte oturan komşumu ziyarete gittiğimde bahçesinde o elma fidanımı gördüm. Hemen bu elmayı nereden aldığını söyleyeyim mi diyerek yerini tarif ettim. Komşu şaşırdı. Benim aşıladığım elmaydı, ormandan söküp kendi çiftliğine getirmiş ve dikmişti. Aşımı nerde olsa tanırım.

Peygamber efendimiz kıyametin kopacağını dahi bilseniz elinizdeki fidanı dikin diyor. İsterim ki yeni nesiller de bu işe gönül versin. Aşı yapmayı öğrensinler. Bir ağacın günden güne büyüdüğünü görsünler, bunun mutluluğunu yaşasınlar. Kuru toprağa atılan kuru bir tohumun Allah'ın yoktan var etme sıfatı gereği canlandığını görsünler. Çünkü topraktan çıkan o filiz sadece bir ağaç değil, bir ot değil. Allah'ın kullarına lütfu. İnsanlar bunu görsünler, bilsinler, idrak etsinler, şükretsinler emanete sahip çıksınlar.Bunun için de emekliliği beklemesinler. Bence dünya da hayat da böyle çok daha güzel...

Gönüllüler Ordusu Genç Kızılay

HİLAL ŞAHİN

153 yıllık merhamet çınarının gölgesine 1930'lar Türkiye'sinden döndüğümüzde ise Kızılay gençliğinin vatana duyduğu muhabbetin samimiyetini yeniden görüyoruz. Yaralılara şifa, ihtiyaç sahiplerine yoldaş olmak gayesiyle oluşan gönüllü ordusuyla, her an her yerde Genç Kızılay'ın meyvelerini görüyoruz.

Türk Kızılay tarihinin hemen her döneminde, kurumsal devamlılığın gençlere yönelik çalışmalarla sürdürülmesi amacıyla gençliğe ayrı bir önem atfedildiğini biliyoruz.

Tarih sayfalarına baktığımızda, Hilâl-i Ahmer'den Kızılay'a, her an ve her yerde gençlerin öne çıktığını görüyoruz. Çanakkale cephesi başta olmak üzere muhtelif savaş cephelerinde, Anadolu'da Hilâl-i Ahmer Cemiyeti İmdat Heyetlerinde, hemşirelik mekteplerinde, yeni ve genç Cumhuriyet'in genç evlatları vatana duydukları muhabbetle merhametin umudu oldu.

Cumhuriyet'in 10. yılının getirdiği coşku ve heyecan tüm ulusta olduğu gibi Hilâl-i Ahmer Cemiyetinde de ayrı bir moral kaynağıydı. Bu bağlamdan hareketle, eğitimle bilinçlenmiş gençlerin vatan geleceği için kıymeti anlaşılarak insanlığın etik değerlerini önceleyen genç nesillerin Hilâl-i Ahmer'e katılımı hususu gündeme alındı. Genç kuşakların ufkunu açmak, onları insanlığa karşı bilinçli ve sorumlu bireyler olarak toplumsal yaşama hazırlamak Hilâl-i Ahmer'in temel hedefleri arasındaydı. Cumhuriyet'in 10. yılına eriştiğimiz 1933 yılında ise insanlığa hizmet etmek bilinciyle ilk, orta, lise ve dengi okulların öğrencileri için Kızılay Gençlik Derneği (Hilâl-i Ahmer Gençlik Cemiyeti) kuruldu. Gençlik Hilâl-i Ahmer'ini benimseyen bir kamuoyu oluşturulması için gayret gösterildi; okullu gençlerin Cemiyet'te alacakları görevlerle daha küçük yaşlardan ülkeye, insanlığa hizmet etmek bilinciyle yetişeceklerinin altını çizen çeşitli yazılar yayınlandı. Okullardaki eğitim ordusu, kuruluş aşamasından itibaren gençlik kollarının örgütlenmesinde desteğini esirgemedi. Hilâl-i Ahmer Gençlik Cemiyeti "bugünün küçüğünün yarının büyüğü" olduğu düşüncesiyle büyük destek görerek kurumun gelecekteki gücünün de güvencesi sayıldı.

Genç Kızılay'ın meyveleri

Büyük beklentiler ve ciddiyetle kurulan Gençlik Hilâl-i Ahmeri'nde yetişen gençlerin, başta Hilâl-i Ahmer ilkeleri konusunda eğitilmesi olmak üzere; insanlık, şefkat ve yardım duygularıyla donatılması ve derneğin temel niteliklerini yanıtlayacak bilgi ve beceriler kazandırılması amaçlandı.

İnsanlık ülküsü çerçevesinde muhtelif faaliyetler gerçekleştiren Gençlik Cemiyeti, ulusal ve uluslararası düzeyde birçok çalışma gerçekleştirdi. İlk yar-

Klişeleşmiş ve umutların kesilmiş olduğu gençlik konjonktürünün tam karşısında durarak daima ileri yürüyen Genç Kızılay gönüllüleri, kendilerini iyilik mührüyle ortaya koyarak insanlığa hizmetiyle fark oluşturdu.

dım eğitimleri okullarda yaygınlaştırdığı sağlık faaliyetlerinin en temelini oluşturdu; düzenlediği gençlik kamplarıyla ihtiyaç sahibi gençlerin kalbinde iz bıraktı. Şefkat pullarıyla, Kızılay rozetleriyle, muhtelif yayınlarıyla gerçekleştirdiği satışlar vesilesiyle Cemiyet'e küçük de olsa hep katkıda bulundu. Gençler, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin sunduğu hizmetlerin duyurulmasında üstlendikleri rol hasebiyle büyük kıymet taşımakla birlikte hiçbir ayrım yapmadan insanlığa yardımı önde tuttuğu çalışmalarıyla gurur vesilesi oldu.

153 yıllık merhamet çınarının gölgesine 1930'lar Türkiye'sinden döndüğümüzde ise Kızılay gençliğinin vatana duyduğu muhabbetin samimiyetini yeniden görüyoruz. Yaralılara şifa, ihtiyaç sahiplerine yoldaş olmak gayesiyle oluşan gönüllü ordusuyla, her an her yerde Genç Kızılay'ın meyvelerini görüyoruz. Genç Kızılay, takvimler 2016'yı gösterdiğinde yeniden ayağa kalktı. Ülke genelinde il, ilçe ve üniversitelerde oluşturduğu teşkilatlanma modeliyle gönüllü teşkilatlarını, gençliğin getirdiği dinamizm ve heyecanla hızlıca büyütüp genişletti.Halihazırda155 üniversite ve 75 ilde bulunan teşkilatlarıyla örnek gösterilir oldu. Kızılay'ın temel ilkeleri doğrultusunda toplumsal dayanıklılık ve direncin gelişmesi amacıyla afetler ve acil durumlar, eğitim, sağlık, kültür, spor ve çevre gibi temalar bağlamında; ulusal ve uluslararası düzeyde birçok etkinlik ve proje modeli geliştirdi.

Türkiye'nin hemen her köşesinde çalışmalarını kesintisiz sürdüren Genç Kızılay gönüllüleri, milli sorumluluk bilinciyle kendi akranlarına el uzatarak çalışmalarını durmaksızın sürdürdü. Nitelikli Kızılaycıların yetişebilmesi amacıyla Kızılay ve Kızılhaç Hareketi, Afetlerden Korunma Bilinci ve İlk Yardım Bilincinden oluşan "Akran Eğitimi" modeli geliştirildi.

Gönüllü Yönetimi Direktörlüğü iş birliğiyle Kızılay Haftası Sokağı, Kızılay Çocuk Festivali, Çocuk Üniversitesi, Bosna-Hersek Marş Mira Organizasyonu, Ideathon, 19 Mayıs Gençlik Buluşması, Hayalime Dönüşen Oyuncak, 1010 Kaşif Robotik Kodlama ve Kızılay Kitaplığı Zeka Oyunları Sınıfları gibi birçok proje ve organizasyona katkı sundu. İyilikseverliğin toplum nezdinde artırılması ve desteklenmesi için Ankara'da bulunan Gençlik Merkezinde atölye, seminer, eğitim, konferans, söyleşi ve kurs faaliyetlerini yaygınlaştırdı. Uluslararası düzeyde Kızılay ve Genç Kızılay'ın çalışmalarının bilinirliğini arttırmak ve iş birliği geliştirmek amacıyla başta IFRC olmak üzere birçok ağ ve platformda aktif rol aldı.

Hilal'in gölgesinde

İnsanlık olarak ağır bir sınava tabii tutulduğumuz, geride bıraktığımız 2020 yılında üst üste yaşadığımız büyük felaketler ve salgının gölgesinde geçirdiğimiz günlerimizde Genç Kızılay gönüllüleri, sahada çalınmadık kapı bırakmayarak değeri yadsınamayacak bir sorumluluk üstlendi. 1935 yılında meydana gelen Erdek ve Kars depremlerinde Hilâl-i Ahmer Gençlik Cemiyetinin gözettiği duyarlılık ve yardım hassasiyeti 2020 yılında kendini yeniden gösterdi. Genç Kızılay gönüllüleri, Elazığ, İzmir, Malatya, Bingöl ve Van'da yaşadığımız depremlerde; Giresun, Rize ve Bursa'da meydana gelen sel felaketinde; Sakarya'daki patlamada, Edirne sınır kapısındaki göç hareketliliğinde ve yaşanan muhtelif afet durumlarında ihtiyaç anında Hilâl-i Ahmer'in eskimeyen ruhu ve tükenmeden güç veren enerjisiyle ihtiyaç sahiplerine nefes oldu.

Klişeleşmiş ve umutların kesilmiş olduğu gençlik konjonktürünün tam karşısında durarak daima ileri yürüyen Genç Kızılay gönüllüleri, kendilerini iyilik mührüyle ortaya koyarak insanlığa hizmetiyle fark oluşturdu. Genç Kızılaycılar; sivil ve siyasi yaşamda sıkça duymaya alışık olduğumuz X, Y ve Z kuşağı tanımlamalarının tüketim merkezli pratik yaklaşımlarına, pazar değeri olarak indirgenen Z kuşağına, gençliğin kapıldığı düşünülen beyhudeliğe ve tek tip gençlik ideolojisine; insanlık onurunu önceleyerek ürettikleri çalışmalarıyla adeta meydan okudu. Hilalin gölgesinde başlayan hikayede Kızılay'ın iyilik elçileri olarak; gençliğe yöneltilmiş "iyi geleceksin" mottosu ve çağrısıyla bugünün iyilik dünyasını yeniden inşa etti.

FOTOĞRAF AA / İSMAİL ŞEN

İYİLİKTEN DOĞAN İYİLİK

ERDEM ÇÖPLEN

15 Mart 2011 tarihinde Suriye'de başlayan siyasi kriz ve çatışmalar neticesinde milyonlarca kişi yerlerinden edildi ve insani yardıma ihtiyaç duyar hale geldi. Bu göç krizi ile birlikte Türkiye 4 milyondan fazla göçmen ve sığınmacıya ev sahipliği yapıyor.

Türk Kızılay, göç krizine müdahale kapsamında, ilk olarak geçici barınma merkezlerinde insani yardım çalışmalarına başladı. Krizin ve buna bağlı olarak nüfus hareketlerinin devam etmesi neticesinde barınma merkezleri dışında yaşayan göçmenler, sığınmacılar ve birlikte yaşadıkları yerel halkın ihtiyaçları doğrultusunda Türk Kızılay, ilk Toplum Merkezini 20 Ocak 2015 tarihinde Şanlıurfa ilinde kurdu. Yoğunluklu olarak göçmenlerin yaşadığı bölgelerde faaliyete geçirilen toplummerkezleri ile bugün bu merkezlerin sayısı 16'ya ulaşmış durumda.

Farklı ihtiyaçlara yeni çözümler

Toplum merkezlerinin kapısından giren göçmen ya da yerel halkttan bir ihtiyaç sahibi, çok geniş bir hizmet yelpazesi içerisinde ihtiyaçlarına cevap bulabiliyor. Türkçe dil kurslarından, atölye çalışmalarına, çocuklarını güvenle emanet edecekleri çocuk dostu alanlardan, mesleki gelişim kurslarına, hukuki danışmanlık hizmetlerinden, psikososyal destek hizmetlerine kadar, neye ihtiyaç duyuluyorsa, Türk Kızılay toplum merkezleri buna yönelik bir çözüm üretiyor. Üstelik bu merkezler sadece yararlanıcılara kapılarını açan merkezler değil, aynı zamanda saha ekipleri ile birlikte hizmetleri yararlanıcılarının kapısına kadar götüren merkezler. Bu özelliği ile toplum merkezleri, hizmetlerini çok geniş bir kitleye yayabiliyor.

Sosyal uyum alanındaki çalışmalarıyla, toplulukların bir arada yaşama kültürüne ve bu sayede toplumsal huzura önemli katılar sağlayan toplum merkezleri, sosyoekonomik güçlendirme çalışmaları ile de yardım almaya ihtiyaç duyan göçmenleri ve diğer kırılgan kesimleri, ailelerinin geçimini sağlayabilen, ülke ve dünya ekonomisine katkı sağlayan insanlar haline getiriyor.

Milyonlarca insana ulaşan hizmetler

Çalışmalara adına veren toplum temelli yaklaşım; toplumun gücünü, ulusal ve uluslararası paydaşların destekleri ile bütünleştirerek, toplumsal hizmetlere dönüştürüyor. Çoğunluğu göçmenler olmak üzere milyonlarca ihtiyaç sahibi, kendilerine sunulan bu hizmetlerden fayda sağlıyor.

Peki bu insanlar, Kızılay Toplum Merkezleri tarafından verilen hizmetlerden fayda sağlıyor ve iş orada kalıyor mu? Hayır, iyilikten bir başka iyilik doğuyor. Yararlanıcıların bir bölümü, bir süre sonra Kızılay gönüllüsü oluyorlar ve toplum merkezlerinden yararlanmak isteyen kendileri gibi insanlara yardımcı olmaya başlıyorlar. Şimdi gelin o gönüllülerin bazıların öykülerini kendi ağızlarından dinleyelim.

Hatay Toplum Merkezi Gönüllüsü Şiyem Kurdi

Suriye'de başlayan iç savaş sonrasında ailem ile birlikte daha güvenli bir yaşam için 2012 yılında Türkiye'ye geldik. Suriye'de oldukça refah içinde yaşam süren bir aileyken, maddi manevi her şeyi geride bırakarak Türkiye'ye sığındık. Bu yeni ülkeye adapte olma sürecinde göçmen çocukların eğitim ihtiyacı doğunca ailem ile birlikte bir anaokulu kurduk. Ben de bu okulda eğitmen olarak çalışıyordum. Türk Kızılay Hatay Toplum Merkezi ile ilk kez 2018 yılında tanıştım. Türkçe öğrenmeye ihtiyacım vardı ve toplum merkezinde Türkçe kursuna başladım. Dil kursunu başarıyla bitirdim ve aynı zamanda resim yeteneğimi de geliştirdim. Çocuğumun down sendromlu olduğunu öğrenmemle birlikte özel bireyle karşı hassa-

ŞİYEM KURDİ

Kızılay toplum merkezleri tarafından verilen hizmetlerden faydalanan yararlanıcıların bir bölümü, bir süre sonra Kızılay gönüllüsü oluyorlar ve toplum merkezlerinden yararlanmak isteyen kendileri gibi insanlara yardımcı olmaya başlıyorlar. Şimdi gelin o gönüllülerin öykülerini kendi ağızlarından dinleyelim.

DOAA KENAN

siyetim arttı ve çocuğumun eğitimine destek verirken, Reyhanlı'da bulunan bir rehabilitasyon merkezinde başka çocukların eğitimine de destek vermeye başladım. Bu süreçte Kızılayın da gönüllüsü olarak faaliyetlerine destek vermeye başladım.Özellikle sosyal uyum çalışmalarında sürekli yer almaya çalışıyorum ve yeni fikirler üretiyorum. Toplum merkezi bünyesinde resime ilgi duyan yararlanıcılara eğitim ve destek vermek üzere atölye planlamaları da gerçekleştiriyorum.

İstanbul Anadolu Yakası Toplum Merkezi Gönüllüsü Doaa Kenan

Suriyeliyim, evliyim ve iki çocuk annesiyim. Mesleğim petrol mühendisliği. Ülkem güvenli ve istikrarlı bi ülkeydi, ancak ne yazık ki iç savaş yüzünden bu güven devam etmedi ve 2011 yılında sorunlar çıkmaya başladığında henüz üniversiteden mezun olmamıştım. 2015 yılında su, elektrik , yiyecek ve yakıt gibi zorunlu ve gerekli yaşam şartları artık mevcut olmadığından, bulunduğum şehirde yaşanmayacak duruma gelmişti ve Türkiye'ye sığınmamız gerekti.

Türkiye'ye ilk geldiğimizde çok şaşırdık ve farklı bir hayat ve dil ile karşılaştık, ama neyse ki gelenek, görenek ve mutfak kültürlerimiz ortaktı.Türkçe, Türkiye'de yaşamın bir gereği olduğu için öğrenmeye devam etmek istedim ve zamanla benim için bir tutkuya dönüştü. İstanbul Anadolu Yakası Toplum Merkezi'nin mesleki Türkçe kurslarının duyurularını internette gördüm. Kurs başvuru formlarını büyük bir istek ve coşkuyla doldurup gönderdim ve yemek yapma tutkumdan dolayı gıda üretimini seçtim. Türkçe Mesleki kursu bana olumlu şeyler ve faydalı, yaralı ek bilgiler kattı ve Türkçe öğrenme adına benim için büyük bir fırsattı. Orada çalışan arkadaşlar gönüllü ihtiyacını dile getirdiler ve güzel bir duyguya kapıldım, benim için bir umut enerjisi açıldığını hissettim. Hızlı bir şekilde gönüllü olarak çalışmak için form doldurup mülakat yaptım ve bu benim için onur verici bir durum oldu. Ramazan ayında, Türk Kızılay çalışanlarıyla birlikte iftarlık yemek hazırlama atölyesi olan Göçmen Mutfak Atölyesine tereddüt etmeden katıldım, ablam ve eşimle birlikte yemek hazırladık ve hazırlanan yemeklerin ihtiyaç sahibi olan ailelere dağıtımına katıldım ve yapılan iyiliğin bi parçası olmak benim için mutluluk verici bir durum oldu. Bir gün bu cömert merkezin hizmetlerinden yararlananlardan olurken, şimdi yardımcısı ve destekleyicisi olmanın ne kadar güzel olduğunu anlatamam. Türk Kızılay, birçok insanın hayatının güzel bir parçası olduğu kadar benim hayatımın da güzel bir parçası oldu.

İstanbul Avrupa Yakası Toplum Merkezi Gönüllüsü Tarek Bro

1998 yılında Halep'te doğdum. Babam büyük bir tüccardı ve istediğim her şeye sahiptim. Çatışmalar başlayınca hayatımızda her şey değişti

GEHAD ELSAYE

ve zorlaştı. Zor bir durumdaydık, kendimi geliştirmek istiyordum, sadece savaş olmasın, elektrik olsun yeterdi. Daha iyi bir hayat için Türkiye'ye geldik. Türkiye de çeşitli şehirlerde birçok iş kolunda çalıştım. Kilis'ten başlayan yolculuğum Antep'e, oradan da Mersin'e vardı. Türk Kızlay ile ilk karşılaşmam Mersin'de bir arkadaşımın bilgisayar kursuna yönlendirmesi ile başladı. Öğrenme hevesi ile yanıp tutuşan yapım nedeniyle İngilizce kursuna da başladım. Kızılay da tanıdığım arkadaşlar, hocalar vesilesi ile sadece eğitim alan kişi olmanın yeterli olmayacağını, bu insanlara benim de faydamın olması gerektiğini düşündüm.

Gönüllü olarak eğitimlerde aktif olarak çalışmaya başladım. Gönüllü olmak, insanlara dokunmak, benim gibi zor hayatlar yaşamış ve yaşama savaşı veren insanlara yardımcı olan kişilere aracı olabilmek, kendimi ve yaşadığım her şeyi daha anlamlı hale getirdi. Bu öyle bir anlamdı ki Mersin'den İstanbul'a geldiğimde de ilk sorduğum şey burada da Kızılay Toplum Merkezinin var mı olmuştu. Bu şekilde Bağcılara geldim buradaki o güzel insanlar sayesinde insanalara yardım ettik ve yeni dostluklar edindik. Hem öğrendim, hem öğrettim. Kızılay Toplum Merkezlerinde gönüllü olmanın yeri benim için çok önemli. Benim hayatıma dokunup hayatımı değiştirdiler, bende benim gibi insanların değişimine gönüllü olarak katkı sağladığım için çok mutluyum.

İzmir Toplum Merkezi Gönüllüsü Gehad Elsaye

Mısırlıyım. 4 yıl önce Türkiye'ye *geldim. İskenderiye Üniversitesi Fen Fakültesi'nden Mikrobiyoloji alanından mezun oldum. Evliyim, 2 çocuğum var. Eşim Ege Üniversitesi'nde doktora yapıyor, bu sebeple Türkiye'ye geldik. İlk geldiğimizde hiç Türkçe bilmiyordum. Tabi sosyal iletişimim de yoktu, çok zor günler yaşadım dil engelinden dolayı. Maddi durumumuz özel dil derslerine izin vermedi ve tesadüfen yabancı bir arkadaşımız Kızılay Toplum Merkezini önerdi. Oraya gittik, dil kursuna başvurdum ve tamamen ücretsiz Türkçe öğrendim. Türk Kızılay İzmir Toplum Merkezi'nde sadece dil kursları yok, çok güzel etkinlikler ve atölyeler yapılıyor. Sabun, mum, ebru gibi. Ben Toplum Merkezi'nde amigurumi atölyelerine katıldım ve oyuncak yapmayı öğrendim. Çok sevdim ve öğrenmeye devam ettim. Daha sonra bu yeteneğim Toplum Merkezi çalışanları tarafından fark edildi ve gönüllü olarak amigurumi eğitimi vermeye başladım. Şimdi diğer kadınlara da Amigurumi öğretiyorum. Hem kadınların moralini yükseltiyoruz hem de çocuklara çok güzel oyuncaklar yapıyoruz. Mutluluk örüyor, mutluluk işliyoruz.*

Kilis Toplum Merkezi Gönüllüsü Elmas Zor

Kilisliyim, 23 yaşındayım. Üniversite hazırlık dönemimde Suriye'deki çatışmalardan dolayı Kilis'e düşen bombalar nedeniyle okullarımız kapanmak zorunda kaldı. Eğitim hayatımda bir aksaklık meydana geldi. Kendi çabalarımla üniversite sınavlarına hazırlanmaya başladım. Kilis Yedi Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü'ne yerleşmeye hak kazandım. Eğitim hayatım her üniversiteli gibi devam ederken, ikinci sınıfta Türk Kızılay Kilis Toplum Merkezi ile tanıştım ve orada açılan bilgisayar kursuna kayıt yaptırdım. Yaklaşık iki ay kadar ücretsiz bir şekilde bu

kurstan faydalandım. Kursun sonunda bilgisayar sertifikası aldım. 2017 Nisan ayında Türk Kızılay Kilis Toplum Merkezinde gönüllü olmak için başvuruda bulundum. Yaklaşık 10 gün sonra olumlu bir dönüş aldım. Sonra gönüllü faaliyetlerine başladım. Kızılay kendimi gerçekleştirme yolunda bana bir olanak tanıdı.

Kilis, Türkiye'nin en fazla göç alan illerinden. Bu hususta ne yazık ki birçok doğru bilinen yanlışlar vardı. Bunlardan bir kısmı benim de kafamı karıştırıyordu. Kızılay'da gönüllü olduktan sonra bu yanlış bilgilerin doğrusunu öğrendim ve bana göçmenler ile alakalı belki de yeni bir kapı açılmış oldu. En önemli kazanımımın insanlığa tarafsız bir pencereden bakabilme yetisi olduğuna inanıyorum. Toplum Merkezinde var olan neredeyse bütün kurslarda gönüllü görev aldığım sürede kendim ile alakalı yetilerin farkına vardım. Bu ailede bulunmak belki de benim hayata bakış açımı değiştirdi. Hilalin gölgesinde serinlememe müsaade eden Türk Kızılay'a minnettarım.

Mardin Toplum Merkezi Gönüllüsü Ahin Mahmoud

42 yaşındayım. Evliyim ve 3 çocuğum var. 2013'de Suriye'den Türkiye'ye göç ettik ve Mardin'de yaşamaya başladık. Türk Kızılay Mardin Toplum Merkezi'nde dikiş kursuna yazıldım. Bu kurstan çok memnun kaldım ve daha sonra merkezde gönüllü olarak çalışmaya başladım. Toplum merkezinde sağlanan hizmetlerden faydalanabilecek olanlara ulaşmak için aramalar yapıyor ve eğitimlere katılıyorum. Buradaki insanlarla birlikte çalışmaktan ve kendim gibi insanlara yardımcı olabilmekten çok memnunum. Gönüllü çalışmalara severek ve isteyerek katılmaya devam edeceğim. Bu iyilik ve samimiyetlerinden dolayı, Kızılay Mardin Toplum Merkezi'ne çok teşekkür ederim.

Şanlıurfa Toplum Merkezi Gönüllüsü Besil El Heyavi

26 yaşındayım. 5 yıl önce Suriye'nin Rakka ilinden Şanlıurfa iline geldim.Türkiye'ye ilk geldiğim yıllarda çok zorluklar çektim ama bir gün Kızılay ile karşılaştım. Şanlıurfa'nın Eyyübi'ye ilçesinde ikamet ediyorum. Evimin yakınında Türk Kızılay Şanlıurfa Toplum Merkezi'ni gördüm. İçeri girip Toplum Merkezi hizmetleri hakkında bilgi aldım ve Türkçe dil kursuna kayıt yaptırdım. Çeşitli atölye çalışmalarına, tarihi gezilere katılım sağladım. Hem bölge kültürünü tanıma hem de Şanlıurfalı arkadaşlarla tanışma fırsatım oldu.

Türk Kızılay Toplum Merkezini ikinci evim ve ikinci ailem olarak görüyorum. Gönüllülük faaliyetleri hakkında bilgim olunca, hemen gönüllü kaydı yaptırdım. Hayatım boyunca insanlara tebessüm etmeyi ve yardım etmeyi çok sevmişimdir. Bu yüzden Kızılay ailesinde eğitim, organizasyon ve sosyal uyum çalışmaları alanlarında gönüllülük faaliyetlerini yürütmeye devam ediyorum.Gönüllü olmaktan çok mutluyum. Bir gün bu ülkenin vatandaşı olabilmeyi ve bu ülkeye daha fazla hizmet edebilmeyi diliyorum.

Bu gönüllü öykülerinin sayısını yüzlere hatta binlere çıkarmak mümkün. "Bir dokunuş bin hayat" sloganı ile çalışmalarını yürüten Türk Kızılay toplum merkezlerinin gönüllü iyilik neferlerine her gün yenileri ekleniyor. İyilik, bir bayrak yarışı misali elden ele taşınıyor ve yayılıyor...

AHİN MAHMOUD

Türk Kızılay, göç krizine müdahale kapsamında, ilk olarak geçici barınma merkezlerinde insani yardım çalışmalarına başladı.

GEÇMİŞ GEÇMEMİŞTİR

GİZLİ SÜPER KAHRAMANLAR

MURAT ELLİALTI

Niceleri vardır hiçbir yükümlülükleri, mecburiyetleri yokken gerekli olan neyse onu tam yerinde, tam vaktinde herhangi bir karşılık beklemeden üstlenıverirler. Biz onlara gönüllüler diyoruz. Gönüllü olmak, bir işi "gönülden" yapmak ona yüreğimizin ta derinlerinden gelen bir samimiyet katmak demektir.

Gönüle gireni gönendi dirler
Gönüle sen de gir kim gönenesin
Yunus Emre

Dilimizde bir sözcük var ya hani "gönül [könül/ köngül]" diye... Hiç düşündünüz mü bize neler der, neler anlatır? Değil mi ki hep söyleriz:

"Gönül ne kahve ister ne kahvehane

Gönül sohbet ister, kahve bahane"

Değil mi ki derdimizi, meramımızı yekten anlatmak için "gönül hoşluğu", "gönül kırıklığı" gibi deyimlerimize sığınırız. Ağzımızdan bunca düşürmediğimiz, hemen her hâlimizi ifade etmek için kendinden medet umduğumuz "gönül" nedir derseniz bir sözlük onu, "iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek" olarak tanımlamış.

Türkçemizde "gönülde taht kurmak" diye bir söyleyiş vardır misal. Meşhur bir maniyi hatırlayalım:

"A benim bahtı yârim

Gönülde tahtı yârim

Yüzünde göz izi var,

Sana kim baktı yârim?"

Gördüğümüz veya duyduğumuz birçok şey zihnimizde izler bırakır, yaşantılarımız iyi yahut kötü hatıralara dönüşür. Peki ya bunların ne kadarı gönlümüze dokunur, gönlümüz-

de bir iz bırakır? Hatıralarımızda rol alanların kaçı gönlümüzde taht kurar, kaçının gönlümüzde müstesna bir yeri olur? Vâkıâ yer edinenler bellidir, çünkü onlar "Ben gelmedüm da'vîyiçün benüm işüm seviyiçün" diyenlerdir ve "Dostun evi gönüllerdür" diye düşündükleri için "gönüller yapmağa geldüm" bilinciyle yola çıkarlar.

Aramızdaki gönüllüler

Niceleri vardır hiçbir yükümlülükleri, mecburiyetleri yokken gerekli olan neyse onu tam yerinde, tam vaktinde herhangi bir karşılık beklemeden üstleniverirler. Biz onlara gönüllüler diyoruz. Gönüllü olmak, bir işi "gönülden" yapmak ona yüreğimizin ta derinlerinden gelen bir samimiyet katmak demektir. İçtenlikle, yani gönülden, candan, samimiyetle yapılan işler veya eylemler eylemi gerçekleştiren kişinin muhataplarına onun taşıdığı duyguları da aksettirir, kuşkusuz. Yüreklerinin derinliklerinden kopup gelen garazsız ivazsız iyilik duygularını... Bu "gönül erleri" önce yaptıkları işe gönül verirler. Ardından gönüllere girer, gönülden gönle köprüler kurarlar. Onların çabaları, bazen bir kuşa yuva, bazen susuza su getiren bir çeşme, bazen de evsizlere ev olarak görünür gözlere. Muhtaçlara yiyecek, yolda kalmışa azık, hastaya deva, dertliye omuz olmak da vardır görünenler, gördüklerimiz arasında. Her hâlükârda yaptıkları her şey, büründükleri her kisve gönüller yapmak içindir, gönül rızasıyladır; yüzleri güldürür, yürekleri ferahlatır.

Onlar kimdir derseniz, ben dile sığınarak ve tanıdıklarımdan şahitliklerimden hareketle onları şöyle anlatırdım her hâlde:

Gönlü açıktır onların, ferahfezâ insanlardır; neşe ve iç açıklığıyla, tüm samimiyetleriyle ve candanlıklarıyla, gönül rızasıyla ve mutlulukla dönenirler çevrenizde. Gönlünüzü alırlar, bağlarlar gönlünüzü kendilerine işleriyle, sözleri, jest ve mimikleriyle... Bir kimseyi hoşnut etmenin, onu sevindirmenin, gönlünü yapmanın arş yapmak olduğunu iyi bilirler, öyle duymuşlardır çünkü çocukluktan beri Yesevî hocalarından:

"Ey Kul Ahmed sen yürüyüp gamlı gönlü avla

Gönül ehli olan kişi gamlı gönlü şad eder."

Gönlü yaralı birini görünce sızlar yürecikleri onun yarasından; gönül açarlar, kimsede dert tasa kalmasın diye gayret kemerini kuşanıp gezerler.

Gönüllüler aramızdadır; eşimiz, dostumuz, arkadaşımız, akrabamız olan onlar. Ne zaman ihtiyacımız olsa görünme, görülme derdi olmaksızın sessiz sedasız yanımızda bitiverirler.

Gönüllülerimiz, gizli süper kahramanlarımızdır.

BİR YARDIMLAŞMA VESİLESİ OLARAK SİNEMA

V. TAHA KURUTLU

Sinemamızın ilk yılları cihan harbinin bıraktığı enkazın kaldırmaya ve toplumsal yaraların sarılmaya çalışıldığı zor yıllara denk düşer.

1895 yılında Paris'te Lumiere Kardeşler bir trenin gara girişini insanlara izlettiğinde salondan çığlıklar yükselmiş sandalyelerinden düşenler olmuştu. O güne kadar gözleriyle gördükleri gerçeklik dışında ilk defa canlı bir hareket gördükleri için salondakiler böyle güçlü bir tepki vermişlerdi. Bu yeni ve etkileyici sanat kısa sürede dünyaya yayıldı. Günümüzde neredeyse her an görsel bir bombardımana maruz kalsak da sinemanın bıraktığı o etki aslında hala ilk günkü kadar tazeliğini koruyor. Farkında olsak da olmasak da izlediğimiz her şeyden zihnimizde, bilinçaltımızda bir şeyler kalıyor ve bu yansımalar vakti geldiğinde harekete geçmemizi sağlayabiliyor. Sinemanın amacının ne olduğu ve neye hizmet etmesi gerektiği sorusunamuhakkak bugüne kadar yüzlerce cevap verilmiştir. Propaganda, toplumun eğitilmesi, sosyal yardım, ideolojilerin yayılması ve tanıtım bu cevaplardan sadece bazılarıdır. Peki, sinema gerçekten toplum vicdanını harekete geçirebilecek etkiye de sahip midir?

Bir yardımlaşma vesilesi

Sinemamızın ilk yılları cihan harbinin bıraktığı enkazın kaldırmaya ve toplumsal yaraların sarılmaya çalışıldığı zor yıllara denk düşer. O dönemde kurulan çeşitli yardım derneklerinin sinemayı toplumsal yardımlaşma da etkin bir araç olarak kullanmaya çalışmış olması sinemanın kamu vicdanını harekete geçirdiğini gösteren en bariz örnektir. Toplumsal yardımlaşma faaliyetleri için gönüllü olan bu kurumlar gelirlerini artırmak ve daha fazla insana ulaşabilmek için filmler, belgeseller çekmiştir. Gazilere, yoksullara ve düşkünlere yardıma koşan dönemin gönüllüleri yeterli kaynağı sağlayabilmek için etki gücünü gördükleri bu yeni sanata başvurmuşlardır. Yani sinema bir yardımlaşma vesilesi haline gelmiştir. Örneğin Hilâl-i Ahmer Cemiyeti (Kızılay) için dini bayramlarda özel gösterimler yapılmış devletçe sinema filmlerinden gelen gelirlerin bir kısmı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'ne tahsis edilmiştir. Yine yurtdışından özellikle Hollywood'dan gelen, milli terbiyeye uygun filmlerin ülkeye ithal edilmesi ve reklam hakları ayrıcalığı bu cemiyete verilmiştir. Bu tür imkânları elde etse de sinema filmleri çok maliyetli olduğundan gönüllü sayısını artırmak için Hilâl-i Ahmer Cemiyeti zaman zaman kısa metrajlı propaganda filmleri çekmiştir (Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin sinema faaliyetlerine en çok destek veren ise Pathè Filmin sahibi S. Weinberg olmuştur.Weinberg Balkan Savaşı'nın sonuna doğru Altıncı Daire-i Belediye'ye başvurarak gişe hasılatının %25'ini Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'ne bağışlama kararı almıştır).

Yardım derneğinin çektiği film

Sinemanın toplumsal yardımlaşma vesilesi olarak kullanılmasına bir başka örnek de Türk sinema tarihinin ilk uzun metraj filmleri olan "Mürebbiye, Binnaz ve Bican Efendi Vekilharç" gibi öykülü filmlerin Malul Gaziler Yardım Heyeti tarafından yani bir yardım derneği tarafından çekilmiş olmasıdır. Sinemamızın gelişimi açısından son derece yenilikçi ve cesur örnekler olan bu filmlerle, yardım gönül-

lüleri hem amaçlarını gerçekleştirmiş hem de Türk sinemasının gelişimine önemli bir katkı sunmuştur. Sinemanın ilk yıllarında senaryo kuramı henüz tam olarak oturmadığından genellikle edebi eserler sinemaya uyarlanmıştır. Mürebbiye filmi de Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın aynı isimli romanından uyarlanmıştır. Fakat film o yıllarda işgal altında olan İstanbul'daki Fransız İşgal Kuvvetleri Komutanı General Franchet D'Esperey tarafından sansürlenmiştir. Sebep ise generale göre filmdeki Mürebbiye Anjel'in herkesi baştan çıkaran bir tip olarak Fransız kadınlarını küçük düşürdüğü görüşüdür. Film aynı zamanda sinema tarihimizin ilk sansürlenen filmidir. Mürebbiye filminin işgal güçlerine sessiz bir karşı koyuş olduğu söylenebilir. Yani sinema o yıllarda milli ruhu yansıtan bir direniş aracı olarak da düşünülmüştür.

Hilâl-i Ahmer, Daruleytam ve Hımaye-i Etfal Cemiyeti (Çocuk Esirgeme Kurumu) gibi yardım kuruluşlarının faaliyetleri ilk dönem sinemamız da belgeseller ve kısa tanıtım filmleriyle işlenmiş ve toplumun vicdanı harekete geçirilmeye çalışılmıştır. Bu sayede yıllar süren savaştan henüz çıkmış ve çoğunluğu kötü şartlar altında yaşamak zorunda kalan milletin hem yaraları sarılmış hem de moral ve motivasyonu diri tutulmaya çalışılmıştır.

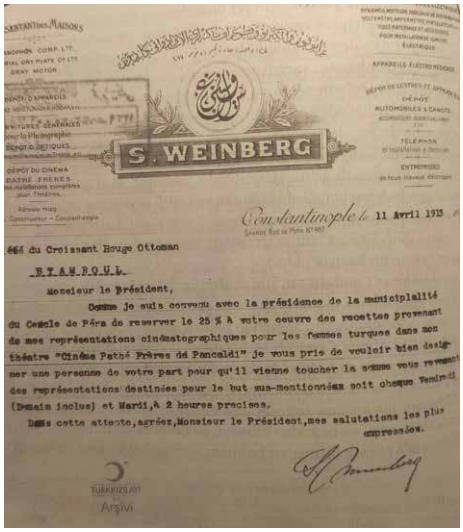
Milli duyguları ayakta tutmak ve savaş mağdurlarına yardım etmek için kurulan ve bir başka yardım kuruluşu Müdafaa-i Milliye Cemiyeti de sinema ile çok sıkı bir ilişki içerisinde olmuştur. Cemiyet hem yardım yapmak için film çekmiş hem de çekilen filmlerin hasılatından yardım geliri sağlamaya çalışmıştır. Ülkemizin ilk rejisörlerinden olan Sedat Simavi yardım cemiyeti için 1917 yılının yazında "Pençe" ve "Casus" filmlerini çekmiştir. Filmler basında tanıtılmış, ilanları basılarak halkın ilgisi uyandırılmaya çalışılmıştır. Ülkemizde sinema uzmanlığının yetersiz olmasından ötürü bir takım teknik aksaklık ve eksiklikler olsa da filmler yardım cemiyeti için amaca hizmet etmiştir. Öncelikle savaş mağduru asker ve ailelerine sonra tüm yoksul halka yardımı amaçlayan cemiyet İttihat ve Terakki'ye yakın bir yerde kendini konumlasa da yardım faaliyetleri kapsamında çekilen filmler hem Türkiye'de sinemanın gelişimine hizmet etmiş hem de savaşın artırdığı yoksulluğa çare olmaya çalışmıştır.

Hasılat bağışlama geleneği

Yardım kuruluşlarının yanı sıra ilk dönemlerde sinemacılar için belli günlerde film hasılatlarının bir kısmını bu kurumlara bağışlamak bir gelenek halini almıştır. Zira yardım kuruluşlarına destek olmak bir vatanseverlik göstergesidir. İnsanları buna teşvik etmenin yolu da bunun ilan edilmesinden geçmektedir. Öyle ki cemiyetler bazı sinemacıları madalya ile taltif etmişlerdir. Görüldüğü gibi sinema ve yardım ilişkisi bizim tarihimiz çok güçlü ve güzel örneklerle doludur. Devlet yardım için yapılan gösterimlerden vergi almayarak, basın bu gösterimleri ilan ederek, sinemacılar hasılatlarından belli bir payı yardım derneklerine vererek sinemayı yardımlaşmanın bir enstrümanı haline getirmiştir.

Hilâl-i Ahmer Cemiyeti (Kızılay) için dini bayramlarda özel gösterimler yapılmış devletçe sinema filmlerinden gelen gelirlerin bir kısmı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'ne tahsis edilmiştir.

Sinema teknolojilerinin gelişmesiyle günümüzde sinemadaki etki alanı daha da genişlemiştir. Sıradanlaşmaya başladığı düşünülen her dönemde kendini sürekli yenileyen görsel teknoloji bugün sanal gerçeklik seviyesine kadar taşımıştır. Artık insanlar izledikleri görüntünün her bir detayını hafızalarına alabilmektedir. Bu durum görselliğin yarattığı etki alanını daha da artırmaktadır. Yani Afrika'da su bulamayan çocukların bir su kuyusu başında attıkları sevinç çığlıkları ya da evinden binlerce km uzakta insanlara yardım eden bir doktorun hikâyesinin vicdanları harekete geçirme noktasındaki etkisi düne nazaran çok daha güçlüdür. Sinemada gönüllü olmak günümüzde artık bir yardım toplama aracının ötesine geçerek "aslında ne olduğunu" insanlara anlatmaya çalışmak demek. Bu bağlamda sinemamızın ilk yıllarında yaşanan teknik imkânsızlıkların aksine günümüzde mantığın da değişmesiyle bu konuda çok güzel örnekler verilmektedir.Örneğin 93. Oscar Ödülleri'nde "En İyi Uluslararası Film" kategorisinde yarışan ve birçok ödül kazanan TRT ortak yapımı "QuoVadis, Aida?" filmi. 20.yy'da Avrupa'nın orta yerinde Srebrenitsa'da savaşın yok ettiği insanları, sebep olanları ve geride bıraktığı enkazın hikâyesini bütün dünyaya anlatmak en büyük gönüllülüktür. Sinema insana hitap ettiği için sinema yapanların insanlığa mağdur ve mazlumun hikâyesini anlatmak gibi bir borçları vardır. Sinemanın evrenselliği bunu gerektirir. Bu yüzden bazen bir kare yüzlerce farklı yerde aynı anlam ifade eder. Bugünün teknolojisi sinemayı gönüllülük çabası için kullanmayı düne göre daha elverişli kılıyor. Bundan kaçacak bir vicdan olmasa gerek. Doğası itibarıyla bir gönül işi olan sinemada insana insanın derdini anlatmak, sinemayı bir iyilik aracı haline getirmeye çalışmak dünün, bugünün, yarının en değerli çabası...

OKUMA ÖNERİLERİ

Ali Özuyar, Sessiz Dönem Türk Sinema Tarihi, YKY Yayınları, İstanbul 2017.

Feyza Kurnaz Şahin, "Cumhuriyetin Kuruluşuna Kadar Türkiye'de Yardım Cemiyetlerinin Sinema Faaliyetleri ve Kamuoyunda Sinema Algısı (1910-1923)", ATAM Dergisi, Ankara 2014.

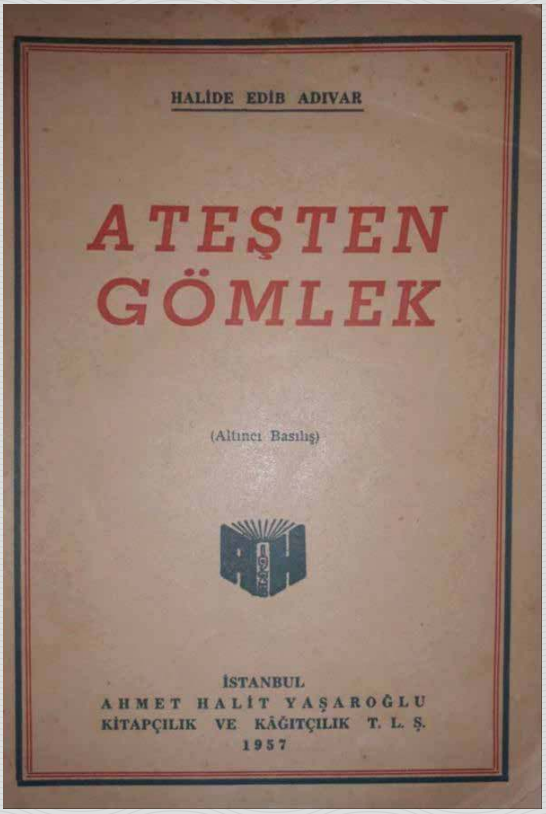
Seçil Karal Akgün- Murat Uluğtekin, Hilâl-i Ahmer'den Kızılay'a II, THK Basımevi, Ankara 2001.

Edebiyattan Gönüllü Karakterler

SUAVİ KEMAL YAZGIÇ

REŞAT NURİ GÜNTEKİN'İN BİR GÖNÜLLÜLÜK ROMANI OLARAK DA OKUYABİLECEĞİMİZ ÇALIKUŞU ADLI ESERİ AYNI ADLA BALEYE DE UYARLANMIŞTIR.

Yazarlar "gönüllü" katıldıkları faaliyetlerle hayatın içinde yer almışlar ve insanları tanımışlardır. Dolaysısıyla onların "gönüllü" yaptıkları faaliyetler, imza attıkları edebi metinleri beslemiştir.

Edebiyat, "gönülden gönüle giden yolda" seyrüsefer yapmaktır. Bu seyrüseferde bulunan yazarların "yazmak" dışında yaşadıkları tecrübeler arasında "gönüllü" olarak katıldıkları çalışmalar yer aldığı gibi zaman zaman kaleme aldıkları karakterler de "gönüllü" olarak katıldıkları etkinliklerde boy gösterebilirler.

Bu noktada sözü sadede getirip birkaç romanın sayfalarında dolaşmakta fayda var.

Halide Edip Adıvar'ın Kurtuluş Savaşı döneminde geçen "Ateşten Gömlek" romanında Ayşe cephede gönüllü olarak hastabakıcılık yapar. İzmir'in işgali esnasında kocası ve çocuğu işgal güçleri tarafından öldürülen Ayşe, Eskişehir Asker Hastanesi'nde ve Polatlı Sahra Hastanesi'nde hemşire olarak çalışır. Hem yurdun hem de kendisinin "ateşten gömlek" giydiği günlerdir romanda anlatılan. "Ateşten Gömlek" hakkında Selim İleri'nin tespitleri çarpıcı: "Güzel ve önemli Kurtuluş Savaşı romanları sonradan yazılmıştır. Birçoğunu bugün de tutkuyla okuyabiliriz. Ama pek azı Halide Edib'in Ateşten Gömlek'i ölçüsünde "içten" tanıktır. Handan'da aşkı ve kadın özgürlüğünü sayıklamalarla dile getirmiş romancı, Ateşten Gömlek'te de bir toplumun, bir ulusun yeniden varoluş mücadelesini aynı şiddetle, aynı buhranla, adeta nöbetler içinde söylüyor."

Cepheye koşan gönüllü

Kurtuluş Savaşı'nda bir başka gönüllü hastabakıcı karakter ise Leman. Ercüment Ekrem Talu'nun "Kan ve İman" romanı aynı yazarın daha önce yayınlanan "Gün Batarken" romanına mekân olan Estekzade Mahallesi'nde geçer. Mahallenin gençlerinden Sâdık, Mütareke müjdesiyle askerlik görevinde bulunduğu Irak ve İran topraklarından İstanbul'a döner. Ancak tam evine dönmüşken İzmir'in işgal edildiğini öğrenendiğinde Leman'la evlenme planını erteler ve cepheye koşar. Leman ise "Ben de Türk kızıyım. Sizdeki kanla, sizdeki iman bende de var!" der ve gönüllü olur.

Birinci Dünya Savaşı ve gönüllülük denince bir başka meşhur yazarı da unutmamamız gerekiyor. Ünlü polisiye yazarı Agatha Christie, savaş boyunca gönüllü eczacı asistanlığı yaptı. Christie'nin bu dönemde zehirler hakkında edindiği bilgi birikimini daha sonra kaleme aldığı polisiye romanlarda da kullanıldığını da vurgulamamız gerekiyor tabii ki...

"Gönüllülük" elbette savaşla sınırlı değildir.

Refik Ahmet Sevengil'in 1936'da yayımlanan ilk romanı "Çıplaklar" ülkenin Cumhuriyet sonrası durumunu ve sorunlarını anlatır. Romanın kahramanlarından Doktor Çetiner "Topkapı Belediye Dispanseri"'nde, Ülker ise "Ziyaretçi Hemşireler Teşkilatı"nda gönüllü olarak çalışırlar. Sevengil'in bir başka romanı olan "Perde Arkası"ndaki Gülseren karakteri ise hukuk fakültesinden mezun olduktan sonra gönüllü olarak bir Anadolu kasabasına giderek çalışır. Bu noktada akla ister istemez Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" romanındaki Feride karakteri geliyor. Ancak Yeni Türk edebiyatı uzmanı Prof. Dr. Ali İhsan Kolcu, Çalıkuşu Feride'nin Anadolu'ya gidişinin bir idealizmi temsil etmediğine şöyle değinmiştir: "Feride'nin öğretmenliği 'gönüllü' ve bir 'idealizmin sürüklediği vazife duygusundan değil bir zaruretten kaynaklanan başlangıçta 'gönülsüz' bir eylemdir. Kâmran'dan kaçma duygusu bir öğretmen yaratmıştır. Burası muhakkak fakat Doktor Hayrullah Bey'in idealizmi ile karşılaştırıldığında Feride'ninki bu mesleği bir mecburiyetin doğurduğu çare olarak görmek gerekir. Feride çalıştığı okullarda olağanüstü eğitim faaliyetlerini gerçekleştiren idealist bir öğretmen figürü değildir." Ama bir yandan da Feride'nin pek ala "başka bir seçeneği" tercih edebilecekken bu yola girdiği söylenebilir. Ayrıca baştan gönülsüz olsa da zaman içinde yeni çevresini tanıyıp "gö-

nüllü" olduğu görülür. Neticede "gönüllü" olmak da öğrenilebilen bir şeydir. Bu yüzden de "Çalıkuşu"nu bir "gönüllü" addedebiliriz.

Gönüllü yazarlar

Gelelim "gönüllülük" denince akla gelen yazarlardan bazılarına. Yazarlar "gönüllü" katıldıkları faaliyetlerle hayatın içinde yer almışlar ve insanları tanımışlardır. Dolaysısıyla onların "gönüllü" yaptıkları faaliyetler, imza attıkları edebi metinleri beslemiştir.

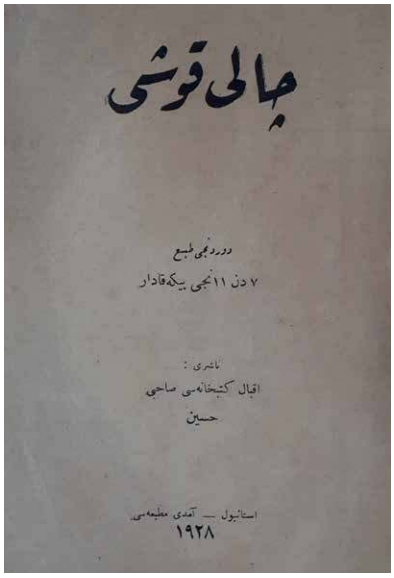
Önce yerli bir örnekten başlayalım. Şair Cenap Şahabettin'in hakkında "kırk beygir kuvvetinde bir yazı makinesi" benzetmesi yaptığı Ahmet Mithat Efendi. Eserleriyle halkı eğitmeyi amaçladığı için "hâce-yi evvel" olarak da isimlendirilen yazarımız Darüşşafaka'da uzun yıllar gönüllü öğretmenlik yapar. Hatta vefatı da yine gönüllü olarak okulda nöbetçi öğretmenlik yaptığı bir gün gerçekleşir. Ahmet Mithat Efendi'nin bir romanının adı da "Gönüllü"dür. Romanda 1897'de Yunan Harbine gönüllü giden Recep Köso adlı bir gencin hikâyesi anlatılmaktadır.

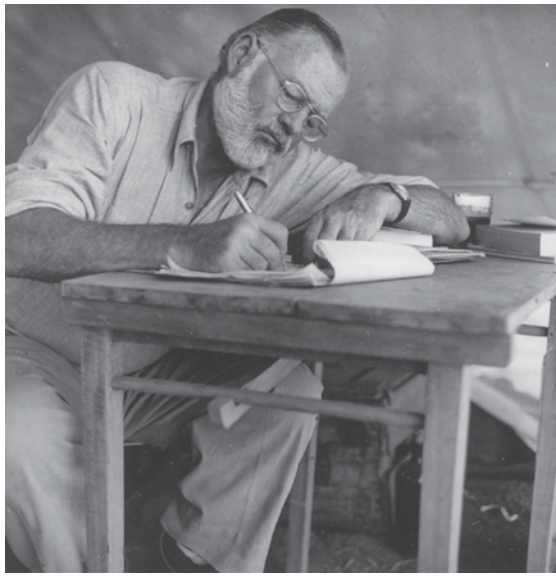
Ernest Hemingway'in İspanya İç Savaşı'nı anlattığı "Çanlar Kimin İçin Çalıyor?" romanı 1572 ile 1630 arasında yaşayan mistik İngiliz şairi John Donne'nun "gönüllülük manifestosu" olarak tanımlayabileceğimiz şiirinden hem kitabın adını alır hem de romanın başında epigraf olarak kullanır. Ne der Donne şiirinde "İnsan ada değildir,/Bütün de değildir tek başına,/Kıtanın bir parçası,/Okyanusun bir damlasıdır;/Bir kum tanesini bile alıp götürse deniz,/Avrupa küçülür./Sanki kaybolan bir burunmuş,/dostlarının ya da senin bir yurdunmuş gibi;/ Bir insanın ölümüyle eksilirim ben,/ çünkü bir parçasıyım insanlığın;/ İşte bu yüzden hiç sorma 'çanların kimin için çalıyor?' diye, senin için çalıyor." Bu noktada Ernest Hemingway'in merkezinde olduğu biri kurgu diğeri gerçek iki hikâyeyi hatırlamamız gerekiyor. Hemigway, vatandaşı olduğu ABD, Birinci Dünya Savaşı'na girince cepheye gitmek için gönüllü olur. Ancak gözündeki rahatsızlık sebebiyle başvurusu kabul edilmez. Kızılhaç'a gönüllü olmak üzere başvuran Hemingway, cephede gönüllü ambulans şoförlüğü yaparken çok yakınında patlayan bir top mermisi ile yaralanır. Yazarımız daha sonra kaleme aldığı "Silahlara Veda" romanında kendisi gibi gönüllü olarak bir ambulans birliğinde yer alan Frederic Henry'nin benzer bir macerasını anlatır.

Birinci Dünya Savaşı ve gönüllülük denince bir başka meşhur yazarı da unutmamamız gerekiyor. Ünlü polisiye yazarı Agatha Christie, savaş boyunca gönüllü eczacı asistanlığı yaptı. Christie'nin bu dönemde zehirler hakkında edindiği bilgi birikimini daha sonra kaleme aldığı polisiye romanlarda da kullanıldığını da vurgulamamız gerekiyor tabii ki…

Madem ki okurlar, kendilerini okudukları kitapların kahramanlarıyla özdeşleştirmektedir. Daha çok yazarın "gönüllü" olması ve "gönüllü" olmaya baş koymuş kahramanlara yer vermesi bir gerekliliğin ötesine geçmektedir.

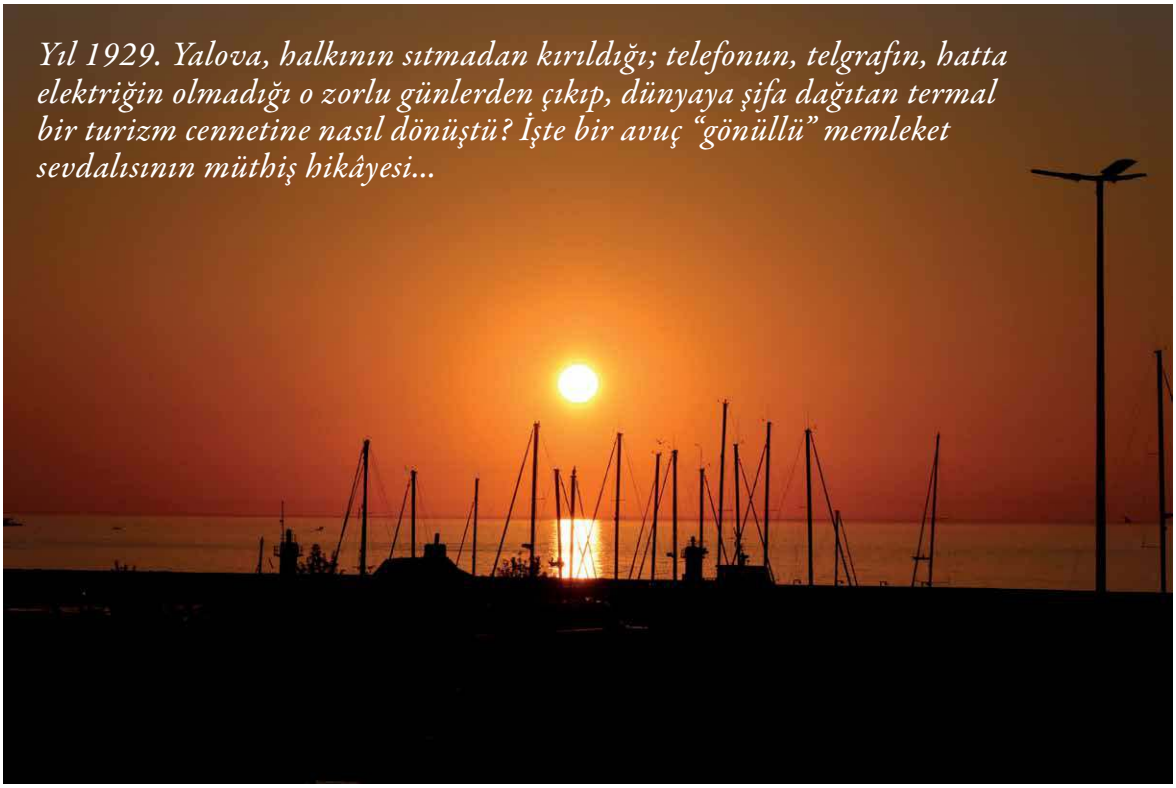

TURİZM GÖNÜLLÜLERİNİN ELLERİNDE YENİDEN "DİRİLEN" ŞEHİR: YALOVA

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: MELİH USLU

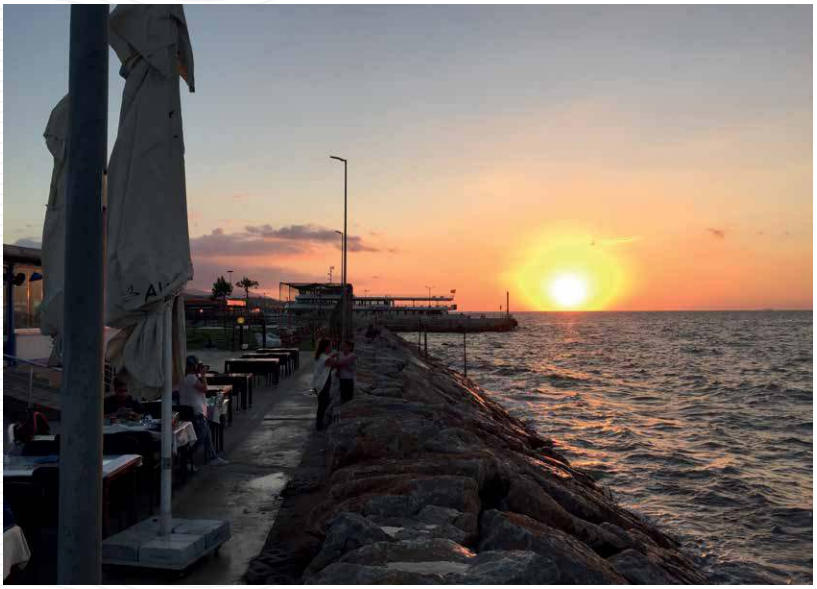

Yıl 1929. Yalova, halkının sıtmadan kırıldığı; telefonun, telgrafın, hatta elektriğin olmadığı o zorlu günlerden çıkıp, dünyaya şifa dağıtan termal bir turizm cennetine nasıl dönüştü? İşte bir avuç "gönüllü" memleket sevdalısının müthiş hikâyesi...

Tarihte padişahların içeceklerine konulan karların getirildiği bol pınarlı yaylalarıyla nam salan Yalova, Osmanlı'dan bugüne zengin mineraller taşıyan kaplıca suyu, tarihî hamamları ve oksijen yüklü tabiat alanlarıyla dünyaya sağlık dağıtmaya devam ediyor. İstanbul'un yanı başındaki bu cennet coğrafyanın kaderi ise Cumhuriyet'in ilk yıllarında yaşanan müthiş bir değişime dayanıyor. Nasıl mı? Bu çarpıcı başarı öyküsünün başlangıcı 1929 yılına uzanıyor. Bir diğer ifade ile Yalova'da ilacın ve gaz yağının karaborsaya düştüğü zorlu günlere... Sosyal tesis, itfaiye, polis teşkilatı ve hastane gibi kurumların ya hiç bulunmadığı ya da yetersiz kaldığı dönemlere... Hâlbuki Antik Çağ'dan Bizans'a, Selçuklu'dan Osmanlı'ya dek tarih boyunca dünyanın en güzel şifa, huzur, tabiat, refah ve dinlenme merkezlerinden biri olmuş Yalova...

Küllerinden doğan kent

O zorlu günlerden bir gün, Yalova'daki bu vaziyete tahammül edemeyen bir grup akil yöre insanı bir araya gelir. Gayeleri, içinde bulundukları bu aciz durumdan kurtulmak ve Yalova'yı yeniden dünyanın gözdesi hâline getirebilmektir. İlk iş, içlerinden en iyi hatipleri seçerler. Yörenin en canlı, en yağız delikanlılarından bir heyet oluşturulur. Yalovalı bu gençler, kibarlıkları ve pırıl pırıl giyim kuşamlarıyla gören herkesin hayranlığını kazanır. Heyet, önce İstanbul'un yolunu tutar. Devlet makamlarının kapıları bir bir çalınır, arzuhâller bildirilir ve Yalova'nın büyük dertlerine çareler aranır. Gel zaman git zaman bu gençler, devlet erkânının dikkatini çeker. İlçede öncelikle bir sıtmayla mücadele ekibi kurulur. Yalova'da geçmişin el zanaatlarını yeniden canlandırmak için âdeta seferberlik ilan edilir. Yörenin gençleri, ev ev dolaşıp bilgilendirmeler yapar. Kısa sürede ele alınan ve gerçekleşen yoğun gayretler sonuç verir. Ata yadigârı hamamlar temizlenir, günümüzde Millet ve Baltacı adıyla tanınan çiftlikler düzenlenir, kaplıca kaynakları ıslah edilir, meyve bahçeleri genişletilir ve yeni yeşil alanlar oluşturulur. Birkaç yıl içinde ilçedeki usta ve zanaatkârların sayısı 400'ü aşar. Semerci, demirci, elektrikçi, marangoz, duvarcı, kalaycı, bakırcı ve ahşap ustaları işine dört elle sarılır. İlçenin çehresini değiştiren yenilikler, bununla da sınırlı kalmaz. 1930 yılında İstanbul'a bağlanan Yalova,

Yalova'nın doğu ucundaki Altınova ilçesinden başlayıp batı ucundaki Armutlu ilçesine dek uzanan Samanlı Dağı eteklerinden geçip giden yolda sizi hoş manzaralar bekliyor.

kısa sürede bir sayfiye alanına dönüşmeye başlar. Yalova ile İstanbul arasında, her gün çalışan vapur seferleri konulur. Yalova İskelesi ile kaplıca bölgesi arasına ise 12,5 kilometre uzunluğunda ve 10 metre genişliğinde, her iki tarafında sık ağaçların sıralandığı asfalt bir yol yapılır. Yalova, üzerindeki ölü toprağını yavaş yavaş atar; kabuğunu kırıp yeni bir geleceğe yelken açar.

Kartaca Kralı'nın sığınağı

Kadim şehirler, tarih yolculukları içerisinde çeşitli badireler atlatmıştır. Yalova da bu iniş ve çıkışlara sıkça şahit olan illerimizden biridir. Osmanlı'nın şifa merkezi Yalova, kıtlıklardan ve buhranlı günlerden "bir avuç turizm gönüllüsü memleket sevdalısının" büyük azmiyle çıkmıştır. 1995 yılında İstanbul'dan ayrılarak il olan Yalova, köklü tarihe sahip yurt köşelerimiz arasındadır. İlk yerleşim izlerinin Antik Çağ'a kadar uzandığı ilçe, MÖ 4. yüzyılda Büyük İskender'in ordusunu mağlup eden Bitinyalıların hâkimiyetine girmiş. Yüz yıl kadar sonra ise Gemlik ve Mudanya ile birlikte Makedonya Kralı 5. Philip'e armağan olarak verilmiş. Akabindeki yüzyıllarda ise Roma İmparatorluğu'ndan kaçan Kartaca Kralı Hannibal'in sığındığı yerlerden biri olmuş. Hannibal, bölgenin şifa dağıtan güzelliklerine hayran kalarak, kendisine kucak açan dönemin kralına bir şükran borcu olarak Bursa (Prusa od Olympum) şehrini kurmuş. MÖ 74 tarihinde Roma yönetimine giren Yalova ve yöresi, imparatorluk ikiye ayrılınca Bizans sınırları içinde kalmış. Doğu Roma döneminde imparatorların dinlenme ve tedavi yeri olarak ün yapan Yalova'nın tarihinde şüphesiz kaplıcaların çok önemli bir yeri var. MÖ 2. binde bir yer sarsıntısı ile meydana geldiği tahmin edilen Termal ilçesindeki Kurşunlu Hamam'ın dış duvarlarındaki kabartmalar, yörenin kaplıca geçmişinin antik çağlara kadar uzandığını kanıtlıyor.

Yalova'da geçmişin el zanaatlarını yeniden canlandırmak için âdeta seferberlik ilan edilir. Yörenin gençleri, ev ev dolaşıp bilgilendirmeler yapar. Kısa sürede ele alınan ve gerçekleşen yoğun gayretler sonuç verir.

Tarihî kaplıcalar

3 bin 500 yıllık termal bir merkez olan Yalova, günümüzde Körfez ve Orta Doğu ülkeleri başta olmak üzere dünyanın dört bir yanından gelen turistlerin yoğun ilgisini çekiyor. Bunun öncelikli nedeni, yörede çıkan şifalı kaplıca suyunun, ormanlarla kaplı tabii bir ortamda bulunması. Yalova şehir merkezine 12 kilometre uzaklıktaki Termal Kaplıcaları, tarihte Pitiya olarak bilinen bölgede kurulmuş. Burası, iki dağın arasında, nadir görülen zenginlikte bitki örtüsü ile kaplı bir vadinin içinde yer alıyor. Binlerce dönüm orman arazisiyle çevrili olan bölgedeki ilk hamamlar, 4. yüzyılda Bizans İmparatoru Konstantin tarafından yaptırılmış. Sonraki yıllarda Bizans imparatorları buraya birçok tesis ilave etmişler. Osmanlı'nın Yalova'yı gelişiyle birlikte Türkler, bölgedeki kaplıca geleneğini devam ettirmişler. Sultan Abdülmecid'in (1831-1861) annesi Bezm-i Âlem Valide Sultan'ın burada romatizmalarına şifa bulması, Yalova'nın ünlenmesine sebep olmuş. Sultan Abdülmecid, bu yüzden buraya yeni banyolar ve köşkler yaptırmış. Sultan, ayrıca termalin şu anda kullanılan su yollarını ihya etmiş. Yalova Termal Kaplıcaları, daha sonra Sultan İkinci Abdülhamid (1876-1908) döneminde de namını sürdürmeye devam etmiş. Sultan, kaplıca suyunun tahlillerini yaptırmayı ihmal etmemiş. Tahlil sonuçları memnuniyet sağlayınca da buraya yeni hamamlar, köşkler ve dinlenme mekânları inşa ettirip, tarihî eserleri restorasyondan geçirtmiş. Yalova, 19. yüzyılda kısa zamanda dünyanın en gözde sağlık ve eğlence merkezlerinden biri hâline gelmiş. Bölgedeki gelişmeyi gören yabancı yatırımcılar, Yalova'da tesisler işletmeye başlamışlar. Peki Yalova kaplıcalarını ayrıcalıklı kılan suyun özelliği nereden geliyor? Uzmanların söylediklerine bakılırsa zengin mineraller taşıyan termal kaynak, yaklaşık 600 metre derinden 82 derecede çıkarılıp doğal hâlde soğutularak, çeşitli rahatsızlıkların tedavisinde kullanılıyor. 1911 yılında Roma'da yapılan dünya kaplıcaları arası yarışmada "suları en şifalı kaplıca" unvanı kazanan Yalova Termal Bölgesi'nden eklem ağrıları, kalp - damar rahatsızlıkları, stres, şişmanlık, şeker hastalığı, mide ve idrar yolları problemleri ve nörolojik dengesizliklerin de aralarında bulunduğu pek çok şikâyette destekleyici tedavi olarak istifade edilebiliyor.

Yalovaç'tan Yalova'ya

Doğu Roma İmparatorluğu'ndan sonra Selçukluların yönetimine giren Yalova, Haçlı Seferleri sırasında defalarca kez yağmalanarak, yakılıp yıkılmış. Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde "Kara Yalovaç", Katip Çelebi'de ise "Yalakabad" ve "Yalıova" adlarıyla anılan şehir, eski isimlerinin çok benzerini taşıyan yerleşimlerimizden. Şehrin eski isimleri, 19. yüzyılda, yörede 40 gün kalıp çeşitli tetkiklerde bulunan ünlü tarihçi Hammer tarafından da doğrulanıyor. Hititlerden Friglere, Bitinyalılardan Büyük İskender'e kadar çeşitli milletlerin yaşamış olduğu Yalova bölgesi, 1326 yılında Osmanlı Ordusu Komutanı Gazi Abdurrahman Bey tarafından fethedi-

lerek ebedî Türk yurdu hâline getirildi. Osmanlı idaresinde zaman zaman Bursa merkez ve İzmit sancaklarına bağlanan Yalova, Birinci Dünya Savaşı'nda Yunan işgaline maruz kaldı ve "ibretlik" bir mücadele sonunda 19 Temmuz 1921'de işgalden kurtuldu. Günümüzde radyoaktif bir maden suyu niteliğine sahip kaplıcalarıyla tanınan Yalova, derinlikli tarihini hatırlatan eserlerle dolu... 1745 yılında, kağıdın el ile üretildiği dönemde, İbrahim Müteferrika tarafından Yalova'nın Elmalık köyünde kurulan Yalova Kağıthanesi (Kağıthane-i Yalakabad) bunlardan biri. Ayrıca son dönem Osmanlı eserlerinden Rüstempaşa Camii, ilk inşası Orhan Gazi dönemine kadar uzanan Hacı Ali Paşa Camisi, Sultan İkinci Abdülhamid'in emriyle onarılan Kurşunlu Hamam, Osmanlı sultanlarına şifa dağıtan Valide Hamamı ve Roma dönemine ait bir su mimarisi yapısı olan Kara Kilise yörenin görülmeye değer yerleri arasında bulunuyor.

Osmanlı'nın kurulduğu yer

Yalova'nın doğu ucundaki Altınova ilçesinden başlayıp batı ucundaki Armutlu ilçesine dek uzanan Samanlı Dağı eteklerinden geçip giden yolda sizi hoş manzaralar bekliyor. Nasıl mı? Dünyaca ünlü Osmanlı tarihçisi Prof. Dr. Halil İnalcık'ın Osmanlı Devleti'nin 1299 yılında Söğüt'te değil, 1302'de Yalova'da kurulduğunu söylediği Altınova ilçesindeki Hersek köyünü görmeye ne dersiniz? Bu tarih yolculuğunda fotoğraf makinenizi yanınıza almayı ihmal etmeyin, diyoruz. 16. yüzyıldan kalma Hersekzade Ahmet Paşa Camii'nin sizi karşılaması ile başlayan yolculuğunuzda, Taşköprü'de bulunan Tarihî Taş Köprü'yü de görebilirsiniz. Elmalık, Sugören, Güneyköy ve Kurtköy istikametinde devam ederken, mağaralar ve tarihî çınar ağaçlarının semaya uzanan dalları yolunuza eşlik edecek. Bu arada Fevziye köyünden eğer haziran ayında geçiyorsanız, açık havada yapılan tarihî Fevziye güreşlerini izlemenizi de öneririz. Çınarlı yol, sizi birçok ünlü ismin ziyaret ettiği Termal ilçesine götürecek. Kaplıcaları ile meşhur, ağaçlarla kaplı bu yer, şifa arayanların da uğrak noktası. Özellikle bahar ve yaz aylarında Arap turistlerin yoğun ilgi gösterdiği kaplıcada hamam sefası yapabilirsiniz. İkinci bir seçenek ararsanız, sadece birkaç dakika mesafedeki Armutlu Erdilli Kaplıcaları'na uzanmak tercihinize kalmış.

Orman ve deniz

850 kilometrekarelik yüzölçümüyle Türkiye'nin en küçük şehri olan Yalova, belki de metrekare başına en fazla tabii güzelliğin düştüğü yerlerden. Mesela Yalova denince akla ilk gelen ilk hususlardan biri çiçekçilik oluyor. Çünkü Yalova, bu alanda Türkiye'deki en önemli şehirlerimizden biri... Çiçekten sonra aklımıza gelebilecek diğer konular ise elma, orman ve deniz olabilir. Elma bahçeleriyle çevrili olan kentte yeşil ile mavi belki hiç de bu kadar güzel durmamışlardı, Yalova'da bir araya gelinceye dek... Aracınızı kullanırken bir yanda ıhlamur kokusu, diğer yanda deniz kokusu almak, Yalova dışında bir yerde kolay kolay nasip olmaz. Çınarcık, Esenköy, Teşvikiye ve Armutlu, deniz ve yayla havası için en elverişli adresler arasında. Tabiat ile baş başa kalmak istiyorsanız Erikli ve Delmece yaylalarına ya da -padişahların içeceklerini soğutmak için karların alınıp İstanbul'a taşındığı bilinen- Karlık yaylasında oksijen ve huzur depolayabilirsiniz. Bu dinlendirici seyahat sonrası Yalova'nın keşfedilmemiş bir cennet olduğunu fark edecek ve onu daha yakından tanımak isteyeceksiniz. Benden söylemesi...

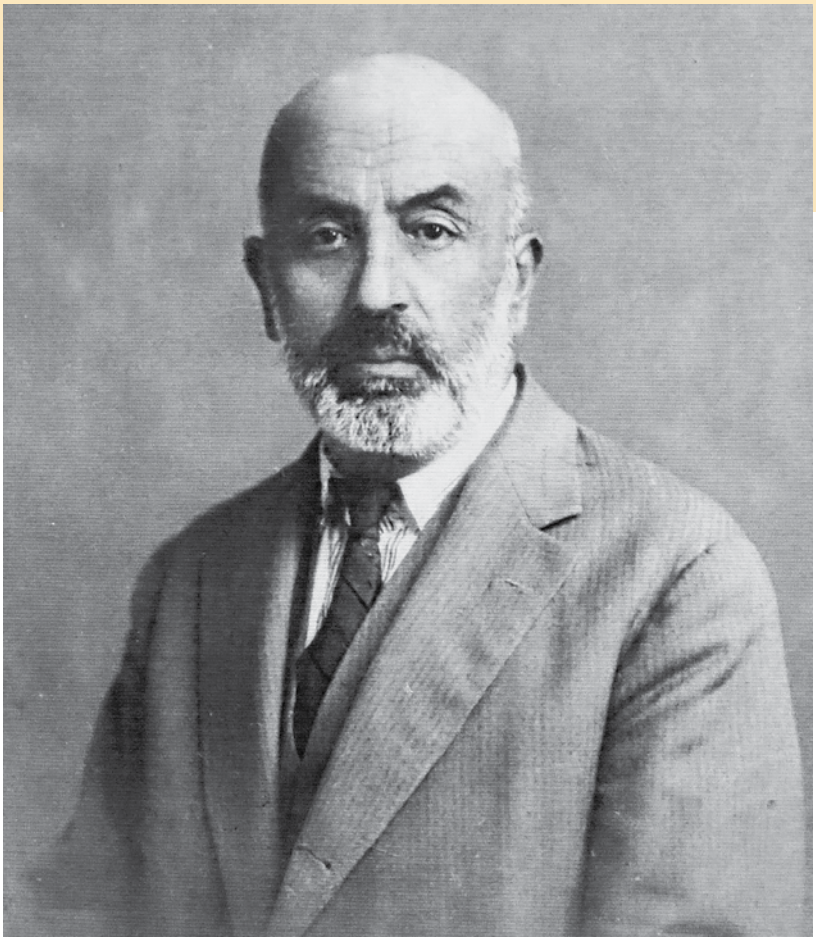

NASIL GİDİLİR?

İstanbul'dan yaklaşık bir saatlik yolculukla ulaşılabilen Yalova'ya ister Gebze - Eskihisar'dan isterseniz Yenikapı'dan veya Pendik'ten arabalı feribot ile geçebilirsiniz. Her iki güzergâhta da rahat yolculuk yapacağınız muhakkak. Ama püfür püfür bir deniz yolculuğunu tercih ediyorsanız, Eskihisar hattını kullanmanızı tavsiye ederiz.

BU **SAFAHAT**'IN GELİRİ DARÜŞŞAFAKA'YA GİDİYOR

Ötüken Yayınları'ndan çıkan Safahat'ın yeni baskısının aktarma ve notlandırma telifinin geliri Darüşşafaka Cemiyeti'ne bağışlandı.

12 Mart 1921'de Mehmed Âkif'in kaleme aldığı şiir mecliste "İstiklal Marşı" olarak kabul edildi. Âkif, yarışma ödülü olarak konan 500 lirayı alıp "Dârülmesaî"ye bağışladı. Bu kurumun amacı kimsesiz kadın ve çocuklara iş, sanat öğretmek ve fakirlikle mücadele etmekti.

Âkif'in bu bağışı 17 Mart 1921 tarihli *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesinde "Teberru" başlığıyla şöyle haber veriliyordu:

"Burdur meb'ûsu şâ'ir-i muhterem Mehmed Âkif Beyefendi'nin Büyük Millet Meclisi'nce kabûl edilen İstiklâl Marşı için mahassas beşyüz lira mükâfât-ı nakdiyeyi müşârünileyh fakir İslâm kadın ve çocuklarına iş öğreterek sefâletlerine nihâyet vermek emeliyle teşekkül eden Dârü'l-mesâ'î menfa'atine hediye eylemişlerdir."

Akif'in izinden bir iyilik

Mehmed Âkif Ersoy'un Ötüken'den çıkan ve Prof. Dr. Salim Çonoğlu tarafından uzun ve titiz bir çalışmanın neticesinde hazırlanan *Safahat*'ının yeni baskısının aktarma ve notlandırma telifinin geliri de Darüşşafaka Cemiyeti'ne bağışlandı.

Bu baskıda Safahat'ın Mehmet Âkif'in sağlığında yapılan son baskısı esas alınmış, günümüz okuyucusuna yabancı sayılabilecek kelime ve tamlamalar dipnotlarda açıklanmış, kitabın sonuna eklenen "Kavramlar ve İsimler Sözlüğü"yle de şiirlerde geçen kavramları, tarihî şahıs ve mekân isimlerini geniş bir şekilde açıklayarak Âkif'in şiir dünyasının daha iyi anlaşılması amaçlanmış.

Hem Âkif'in Safahat'ını okuyup anlamak hem de iyilik yapmak isterseniz aklınızda olsun!

MEHMET AKİF ERSOY
SAFAHAT
HAZ. SALİM ÇONOĞLU
784 SAYFA, 2021

2021 Gönüllülük yılı

İYİLİK KİME YAKIŞMAZ Ki?

Hele bir de gönülden yapılan iyilikse...
Öyle bir yakışır ki üzerine, hiç çıkartmak istemezsin.

Gururla taşırsın.
Dile getirmezsin belki ama gönülden hissedersin.

Eğer bu yelek varsa üzerinde,
iyilik vardır yüreğinde.

Çünkü bu yeleği kim giyse
çok yakışır üzerine.

Kızılay gönüllülük yeleğinin, taşıdığı tüm değerlerle sana da
çok yakışacağına inanıyoruz.

Şimdi sen de yeni gönüllülük platformumuz gonulluol.org'da profilini oluşturup
Kızılay gönüllüleri arasına katıl, iyiliği üzerinde gururla taşı.

Çünkü iyilik sensiz olmaz.

TÜRK KIZILAY

gönüllüol.org

Yeni nesil SIM devri Türk Telekom'da başlıyor

eSIM ile SIM kartınızı değiştirmeden, istediğiniz zaman
Türk Telekomlu olabilir; dijital dönüşümle hayatınızı kolaylaştırabilirsiniz.

Türk Telekom
Değerli Hissettirir

eSIM teknolojisine uyumlu cihazlar için geçerlidir.
Ayrıntılar için: www.turktelekom.com.tr